

Univerzita Pardubice

Filozofická fakulta

**Sociokulturní aspekty profesionálního pěstování marihuany –
vliv ilegality a kulturního užívání na vznik komunity**

Marie Křelinová

Diplomová práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Marie KŘELINOVÁ**
Studijní program: **N6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Název tématu: **Sociokulturní aspekty profesionálního pěstování
marihuany - vliv ilegality a kulturního užívání na vznik
komunity**
Zadávací katedra: **Katedra sociálních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce bude analýza problematiky pěstování marihuany ze sociokulturní perspektivy. Jednotlivé aspekty pěstitelství jako je kulturní užívání marihuany a kontext ilegality budou vztaheny k charakteristice struktury komunity.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

RUDGLEY, Richard. Kulturní alchymie: omamné látky v dějinách a kultuře. Praha : Lidové noviny, 1996. LAURIE, Pater. Drugs: medical, psychological and social facts. Harmondsworth : Penguin Books, 1967. MANN, John. Jedy, drogy, léky. Praha : Academia, 1996. 203 s. RAY, Oakley, KSIR, Charles. Drugs, society, and human behavior. [s.l.] : McGraw-Hill, 1999. SZASZ, Thomas. Ceremoniální chemie : Rituální perzekuce drog, tolikomanů a dealerů. Praha : Votobia, 1996. FASSMANN, M.: Stínová ekonomika I., Úvod do studia, Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2000. SCHNEIDER, F., ENSTE, D. H.: Shadow Economies: Size, Causes and Consequences, Journal of Economic Literature, Vol. 38 (Mar. 2000) PIKNA, B.: Téma legalizace drog jako závažný společenský problém ve světě a v České republice. Bulletin NPDC, č.2/1996.

Vedoucí diplomové práce: **PhDr. Jana Jetmarová, Ph.D.**
Katedra sociálních věd

Datum zadání diplomové práce: **30. dubna 2009**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2010**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

L.S.

Mgr. Petr Pabian, Th.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně za odborného vedení vedoucí diplomové práce **PhDr. Jany Jetmarové Ph.D.** Dále prohlašuji, že veškeré podklady, ze kterých jsem čerpala, jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

V Neratovicích dne 29. 3. 2010

Marie Křelinová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce **PhDr. Janě Jetmarové Ph.D.** za hodnotné podněty, cenné rady a čas, který mi s velkou ochotou věnovala při odborných konzultacích.

V Neratovicích dne 29. 3. 2010

Marie Křelinová

Souhrn:

Cílem práce je postihnout komunitu pěstitelů marihuany, potažmo výrobu konopných drog, jako sociokulturní fenomén na základě předpokladu, že v případě socioprofesionální komunity pěstitelů je kultura adaptivním systémem, kde jsou rozhodujícími faktory při utváření podoby komunity a její vnitřní struktury specifický kontext ilegality a kulturní užívání marihuany. Na příkladu celorepublikové komunity a jedné z dílčích lokálních komunit profesionálních pěstitelů je demonstrován ideologický sociokulturní rozměr pěstitelství a obchodování s marihuanou. V úvodu se práce věnuje psychoaktivním látkám v souvislosti s kulturou moderní i tradiční. Všímá si konopí jako moderního společenského symbolu. Zabývá se ideologickým základem kriminalizace konopí a mapuje protidrogovou legislativní situaci v ČR i ve světě. V souvislosti s konopnou prohibicí dále sleduje počátky dnešní podoby profesionálního pěstitelství a jeho vývoj. V závěru práce je potvrzen předpoklad, že ilegality (její chápání) a kulturní užívání fatálně ovlivňuje podobu zkoumané skupiny. Práce vychází především z terénního výzkumu a dostupných empirických materiálů (periodika vycházející v komunitě a internetové zdroje).

Klíčová slova:

kulturní užívání, marihuana, pěstování marihuany, komunita, ilegality

Title:

Sociocultural aspects of professional marijuana growing – influence of illegality and cultural consumption on the community creation

Abstract:

The aim of this thesis is to involve the community of professional marijuana growers, not to say production of cannabis drugs, as a sociocultural phenomenon, on the basis, that in case of socioprofessional community of growers is a culture an adaptive system, where are the crucial factors in creation of visual appearance and internal community structure specific context of illegality and cultural consumption. On the example of „republic round“ community and one of the partial local communities is demonstrated ideological sociocultural extent of growing and trading marijuana. In introduction thesis concerns with psychoactive substances in correlation

with modern culture and traditional culture. It minds cannabis as modern social symbol. It deals with an ideological base of criminalization of cannabis and it traces antidrugs legislative situation in the Czech republic and in the World. In the context of cannabis prohibition the thesis also pay attention on the origin of present appearance of professional growing and its development. In the end of thesis has been affirmed a theory, that the illegality (its concept) and cultural consumption in principle influence appearance of following group. The tethesis is mainly based on a field work and it is completed by empirical materials (community press and internet resources).

Key words:

marijuana, cultural consumption, marijuana growing, community, ilegality

OBSAH

1. Úvod.....	11
2. Psychedelické látky a kultura	13
2.1. Psychedelické látky v moderní „západní“ společnosti	13
2.2. Konopí	15
2.2.1. Konopné drogy	16
2.2.1.1. Marihuana	17
2.2.1.2. Hašiš.....	18
2.2.1.3. Hašišový olej.....	18
2.2.1.4. Účinky konopných drog.....	19
2.3. Konopí v čase.....	20
2.4. „Válka proti drogám“.....	22
2.4.1. Ideologie boje proti drogám.....	23
2.5. Současná legislativa ke konopí	28
2.5.1. Konopná legislativa ve světě	29
2.5.2. Specifický holandský přístup.....	31
2.5.3. Otázka efektivity	33
3. Subkultury a psychedelické látky	35
3.1. (Sub)kultura jako adaptivní systém	35
3.2. Subkultury.....	36
3.2.1. Moderní subkultury.....	37
3.3. Konopí jako moderní společenský symbol.....	39
4. Profesionální pěstitelství netechnického konopí.....	42
4.1. Pěstování jako součást „šedé ekonomiky“	42
4.2. Adaptační proces.....	43
4.2.1. Inovace a vývoj.....	44
4.2.2. Evropa a druhá inovační fáze.....	45

4.2.3.	Technologie pěstování netechnického konopí.....	45
4.2.3.1.	Proces „výroby“ konopných drog.....	46
4.3.	Profesionální pěstování konopí v České republice.....	48
4.3.1.	Počátky pěstitelství v ČR.....	48
4.3.2.	Konopná legislativa v České republice.....	49
5.	Komunity profesionálních pěstitelů konopí v České republice.....	52
5.1.	Subkultury v České republice.....	53
5.1.1.	Klubová scéna.....	55
5.1.2.	Společenská hnutí za legalizaci konopí.....	57
5.1.2.1.	Legalizace.cz.....	57
5.2.	„Celorepubliková“ komunita.....	60
5.2.1.	Growshopy.....	60
5.2.1.1.	Growshop - zařízení legálně ilegální.....	62
5.2.1.2.	Growshop – „sdružující asociace“.....	66
5.2.1.3.	Growshop - mecenáš.....	67
5.2.2.	Komunikační platforma.....	67
5.2.2.1.	Konopná periodika.....	68
5.2.2.2.	Grower.cz.....	71
5.3.	Dílčí komunity.....	73
5.3.1.	Struktura.....	74
5.3.1.1.	Ženy v komunitě.....	75
5.3.2.	Kooperace.....	75
5.3.3.	Obchod.....	77
5.4.	Kontext ilegality a její vliv na utváření podoby komunit.....	78
5.4.1.	Konopné drogy – úhel pohledu.....	79
5.4.1.1.	„Boj proti systému“.....	79
5.4.2.	Kouření marihuany.....	81

5.4.2.1.	„Externí“ kulturní užití	83
5.4.2.2.	„Interní“ kulturní užití	84
5.4.3.	Komunikace	85
5.4.4.	Sociolekt – argot X slang.....	86
6.	Výzkum.....	89
6.1.	Metodologie	89
6.1.1.	Etika výzkumu	90
6.1.2.	Reflexe osoby výzkumníka.....	90
6.2.	Realizace výzkumu	90
7.	Závěr	92
	Použitá literatura	94
	Internetové zdroje	98
	Seznam příloh	99
	Přílohy.....	100

1. Úvod

Otázka dělení měkkých a tvrdých drog, „většího než malého“ množství a tak podobně, jsou už dlouhou dobu živými společenskými tématy. Jednou z nejdiskutovanějších otázek, která se svou kontroverzí podobá zákonu o registrovaném partnerství, je bezesporu problematika tzv. měkkých drog a legalizace marihuany. Existuje velice početná skupina osob, které se aktivně snaží pěstování, užívání a distribuci marihuany uzákonit. Za nimi nalezneme množství zastánců podobně liberálních názorů. Proti však stojí neméně silné pole odpůrců, kteří s legalizací nesouhlasí.

Budeme-li hledat příčiny nízké tolerance drog ve společnosti, je velice důležité poukázat na to, že vinu nese do značné míry informační vakuum nebo spíše informační interpretační nerozmanitost, která se v této oblasti vyskytuje. Máme na mysli jistou tematickou vyhraněnost, reprezentovanou výklady fenoménu užívání drog zejména na bázi schématu zdravý-nemocný, případně v kontextu policejních-soudních represí. V souvislosti s nízkou společenskou tolerancí dopadá stín i na vědecké kruhy, které v minulosti takzvanému kulturnímu užívání halucinogenů v moderní měnící se české společnosti neposkytly dostatečnou pozornost.

Ulf Hannerz (1992) poukázal již dříve na to, že je povinností antropologů zaměřovat se na městské moderní populace, protože právě tam můžeme zaznamenat největší kulturní boom, ale také největší kulturní střet. Jedním z bitevních polí moderních kultur je i střet subkultur (subkultur mládeže) a majoritní společnosti. Tedy střet alternativních myšlenek a zavedených společenských norem

Svou diplomovou prací se snažím zaplnit volné místo ve vědeckém poznání v oblasti kulturního užívání marihuany a jejího profesionálního pěstitelství. Otevírá se zde místo pro realizaci vědecké práce, která by komunitu lidí spojených s marihuanou popsala z kulturně-antropologického hlediska tak, aby byly objasněny motivy a postoje a vymezen hodnotový rámec skupiny lidí užívajících a pěstujících marihuanu. Cílem práce je nastínit alternativní subkulturu pěstitelů-uživatelů jako skupinu realizující sebe sama v běžném životě prostřednictvím absolutní provázanosti osobních ideologických a symbolických konceptů.

Práce ve svém počátku vychází z toho, že je v tomto případě droga neznamena destrukci společnosti a jedince, ale právě naopak funguje jako inspirativní

zaštiťující prvek pro společensky kreativní snahy komunit realizující se zejména na poli sociálních hnutí za legalizaci konopí. Marihuana je v práci pojata nejen jako droga, ale zejména jako činitel zainteresovaný ve společensko-kulturní struktuře a jako významný společenský symbol.

Komunita pěstitelů konopí (její organizace, vnitřní kooperace a symbolické roviny kultury) je v této práci analyzována v souvislosti s kulturním užíváním. Není samozřejmě opomenut fakt, že tato komunita funguje za hranicí zákonnosti a jako jedna z alternativních subkultur zastává v dnešní české společnosti nevšední pozici.

Práce vychází zejména s empirických dat získaných výzkumem. Teoretický základ poskytly seriózní zdroje především komplexní publikace o konopí Michala Miovského (2008), práce zabývající se legislativou v oblasti protidrogové politiky Nožiny (1997) a Kaliny (2003) a práce otevírající problematiku veřejného mínění a společenských postojů k problematice drog (marihuany) Evanse (2003) nebo Zymmerové a Morgana (2003). Jistou kritičnost si zaslouží pohled DeKorneho (1997) či Learyho (1996). Ale zejména Leary (1996) nám může poskytnout velmi zajímavý dobový pohled na problematiku marginalizace alternativních subkultur v souvislosti s kriminalizací drog. Důležitým znalcem na vnitrostátním poli se ukázal J.X. Doležal a jeho články v časopise Reflex.

2. Psychedelické látky a kultura

„Před tisíci lety, v dobách, které tak rádi označujeme za „primitivní“ (neboť pak nám nezbude, než označovat dnešní dobu jako „moderní“, aniž bychom se o modernost museli nějak zasloužit)

byly medicína a náboženství jediným a nedělitelným oborem, který byl blízkým spojencem vlády a politiky. Všechny tyto činnosti se zabývaly udržováním integrity společenství a jeho jednotlivých členů.“ (Szasz, 30-31;1996)

Psychedelický jev změněného stavu vědomí, jako kulturní zážitek, má svou dlouhou a bohatou minulost, která se nevyhnula v podstatě žádnému lidskému společenství. (Furst, 1996; Ray a Ksir, 1999)

Rostliny obsahující psychotropní látky jsou už od 30. let 20. století v centru zájmu některých etnobotaniků a antropologů zaměřujících se na náboženské či jiné společenské rituály. Díky vědeckému bádání farmakologů a farmaceutických biologů se znalosti této oblasti neustále prohlubují. (Furst 1996).

Důvody, které v minulosti vedly k užívání psychotropních látek, nejspíše ve většině případů směřovaly k poznání té oblasti vnímaného světa, který západní filosofická terminologie označuje jako svět metafyzický. Toto „poznání“ vedlo prostřednictvím mytologií k následnému pochopení světa okolního a vzniku specifických kulturních norem. (Mann, 1996, Rudgley, 1996)

Uctívání psychoaktivních látek a jejich užívání jako možného způsobu kontaktu s jinými světy a jejich vládci není ani dnes minulostí a vyskytuje se v mnoha částech světa. Neopomenutelnou roli však psychotropní látky zastávaly i v běžném socio-kulturním životě komunit. (Alberts, Mullen; 2002)

Zejména dnes, v moderních lidských společenstvích, se užívání psychedelik pojí s mnoha kulturními jevy, jejichž zkoumání souvisí s vznikem subkultur, společenských hnutí atp. Stejně tak jako v minulosti i dnes provází užívání těchto látek množství společenských regulativů, které mají zajistit jakousi společenskou duchovní rovnováhu. (Ray, 1999)

2.1. Psychedelické látky v moderní „západní“ společnosti

V západním světě evropských a angloamerických civilizací je všezahrnujícím moderním pojmem označujícím látky pozměňující vědomí pojem *drogy*. (Nožina, 1997)

V šedesátých letech 20. století Světová zdravotnická organizace (WHO) definovala jako drogu všechny látky, které po vpravení do organismu způsobují fyziologické a psychologické změny jeho funkcí. Z definice musí droga splňovat dva požadavky. Způsobuje psychotropní zážitek, mění pohled na realitu a má takzvaný „potenciál závislosti“. Drogami jsou označovány i preparáty sloužící k léčbě většinou psychiatrických a psychologických onemocnění. Za hlavní riziko drog je považována vznikající psychická nebo fyzická závislost. (Miovský, 2008; Nožina 1997)

Drogy jsou v naší společnosti děleny na legální a ilegální. O statusu legality v tomto případě rozhoduje kulturně, společensky a historicky podmíněný úzus, který provází konkrétní látky, určuje míru jejich společenské tolerance a činí je tak součástí naší kulturní tradice a životního stylu. (Nožina, 1997)

Drogy se podle účinků na lidský organismus dělí na podskupiny. Toto dělení není striktně dodržováno. Variant rozdělení je několik. Zpravidla se dnes používá diferenciaci na stimulanty, opiáty, halucinogeny a konopné drogy. Někdy je konopí, respektive látky v něm obsažené, zařazováno mezi halucinogeny, označované také jako psychedelika. (Kalina, 2003; Miovský, 2008)

Významným dělením drog, užívaným zejména v kontextu protidrogové politiky a protidrogové legislativy, je dělení na drogy „měkké“ a „tvrdé“. Toto dělení podléhá kritériím zdravotní a společenské nebezpečnosti. Přesněji je toto dělení vyjádřeno pojmoslovím používanými zejména v legislativě Holandska. Zde se na základě užitých kritérií označují drogy takzvaně měkké termínem „*drogy s akceptovatelným rizikem*“ a drogy tvrdé slovním spojením „*drogy s neakceptovatelným rizikem*“. (Nožina, 10;1997)

Pokud jde o kulturní užívání halucinogenů v moderní společnosti, dá se říci, že se důvody a motivy, které vedou k této činnosti, mohou od těch, které vedly k této činnosti tradiční lidská společenství, lišit. Domnívám se, že klíčové rozdíly můžeme připisovat například sekularizaci panující v dnešních moderních společnostech. Naopak podobnosti najdeme v rituálním užití halucinogenů z důvodu prožití stejné zkušenosti, která slouží k stmelení skupiny. Psychedelika tak úzce souvisí s vlastní sociální identitou jedince.

Drogy jsou dnešní společností chápány jako nežádoucí a jejich užívání, označované výrazem toxikomanie, je považováno za patologické. Uživatel je společensky stigmatizován a nazýván toxikomanem, závislým, lidově „feťákem“. (Szasz, 1997)

Americký universitní profesor Timothy Leary, mimo jiné jeden z mluvčích hippies, uvedl ve své práci Chaos a kyberkultura (1996), že odlišné důvody pro užívání psychedelických látek s sebou přinesla nová generace lidí takzvaného „informačního věku“, kteří se právě cestou halucinogenů snaží dosáhnout osobního poznání na spirituální bázi. I když byl, ale stále je, Timothy Leary za své mnohdy velice extrémní a fanatické názory haněn, váha jeho slov nesmí být podceňována už proto, že jako jeden z mála badatelů na poli sociálních věd nabídl veřejně alternativu k majoritnímu názoru - „drogy“- novodobá metla lidstva.

Éra novodobé konzumace látek rozšiřujících vědomí podle Learyho (1996) v naší evropské i v angloamerické společnosti stále trvá. Vliv této situace na módu, řeč, elektronickou grafiku, hudbu, psychologii a umění byl v posledních dvaceti letech tak markantní a zásadní, že je skoro nemožné ho při výzkumu kteréhokoli z těchto odvětví lidské kultury opomenout jako důležitý faktor. (Leary, 1996)

2.2. Konopí

Konopí a produkty z něj získané patří mezi prokazatelně kulturně nejužívanější psychedelika. Svědčí o tom mimo jiné existence desítek výrazů, kterými je konopí označováno, bhang, hemp, weed, ganja, kiff, dagga, tráva, hulení a tak podobně. Ve většině kultur je zakotven mýtus o původu rostliny, která je chápána jako dar božstev sloužící lidem ke komunikaci s transcendentním světem. (Booth, 2003)

Konopí je nenáročná dvoudomá jednoletá rostlina čeledi konopovitých původem ze střední Asie. Je jednou nejstarších zemědělsky kultivovaných rostlin. Carl Liné ji opatřil v 18. století botanickým názvem *cannabis sativa* – konopí seté a její indickou varietu latinským pojmenováním *cannabis indica* – konopí indické. V systematice dělení konopí existuje i varieta botanikem Žukovskim nazvaná jako konopí rumištní – *cannabis ruderalis*. Byla objevena roku 1925 v jihovýchodním Rusku vědcem Janischevským. I když se nejvíce zažili variety konopí setého a indického předpokládá se, že i konopí rumištní se vyvinulo stejně jako prvně

zmiňované druhy na základě šlechtění a výběru člověka. (Booth, 2003; Miovský, 2008; Bosc de Véze 2000)

Moderní terminologie (zejména v legislativním kontextu) zná diferenciaci na konopí technické a netechnické. Rozlišuje ho na základě obsahu účinných psychotropních látek v rostlině. Netechnické konopí je spojeno s užíváním za účelem změny stavu vědomí. Technické konopí je využíváno v mnoha průmyslových odvětvích, kde je možno zpracovat takřka celou rostlinu. Dlouhá světlá vlákna stonku slouží zejména v textilních odvětvích na výrobu tkanin. Olej ze semen a zelené části rostlin využívá farmaceutický průmysl. Semena jako taková fungují jako nutričně hodnotné krmivo nejen pro zvířata. Potravinářský průmysl má ve zpracování netechnického konopí rovněž své místo. Ve stavebnictví se používá jako izolant, ale rovněž bývá v různých úpravách používáno jako základní stavební prvek. (Evans, 2003)

V souvislosti s netechnickým konopím známe termín *konopné drogy*. Za takové jsou považovány produkty z konopí sloužící k cílené intoxikaci lidského organismu za účelem navození změněného stavu vědomí. (Nožina, 1997)

2.2.1. Konopné drogy

Souhrnným pojmem „konopné drogy“ jsou označovány produkty vyrobené ze samičích květenství Cannabis. Mezi konopné drogy řadíme marihuanu, hašiš a hašišový olej. Účinnou psychoaktivní látkou, je v konopí chemický prvek nazývaný tetrahydrocannabinol – THC. Je obsažen v pryskyřici nacházející se na květech rostlin konopí. Současné vědecké výzkumy tvrdí, že většinu halucinogenních účinků má za následek právě prvek THC. (Nožina, 1997, Miovský, 2008)

Moderní legislativní terminologie zná konopí technické a netechnické. Za technické konopí je považována taková rostlina u níž laboratorní rozbor neprokáže více jak 0,3% obsahu účinné psychoaktivní látky. Tuto maximální výši stanovují přísné normy EU. ¹ Pěstování takovéto plodiny je zákonem povoleno, musí to však být taková

¹ PLÍŠTIL, David: Využití technického konopí pro energetické účely. *Biom.cz* [online]. 2004-11-15 [cit. 2010-03-13]. Dostupné z WWW: <http://biom.cz/cz-spalovani-biomasy/odborne-clanky/vyuziti-technickeho-konopi-pro-energeticke-ucely?apc=/cz-spalovani-biomasy/odborne-clanky/vyuziti-technickeho-konopi-pro-energeticke-ucely&nocache=invalidate&sh_itm=c514044119cdbc828c677d9d5c21b3d5&add_disc=1>. ISSN: 1801-2655.

odruža, u níž je garantován nízký obsah psychoaktivních látek. Pěstování netechnického konopí je státem zakázáno a je kvalifikováno jako příprava na výrobu drogy. Netechnické konopí je základní surovinou pro výrobu konopných drog.

Česká republika patří mezi státy s největším procentuálním zastoupením uživatelů marihuany. Někteřou z konopných drog ve svém životě vyzkoušelo na 34% dospělé populace. To znamená, že každý třetí Čech ve věku od 15 do 64 let někdy „fetoval“. Ve skupině mladistvých (15 až 24 let) má pozitivní zkušenost s konopnou drogou 59% lidí. Podle výzkumu Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti je tato hodnota oproti roku 2004 o 15% vyšší. Během roku 2008 užilo někteřou konopnou drogu přes 15% dospělé populace, v kategorii 15-24 let 37%. V předposledním měsíci roku 2008 kouřilo marihuanu 8,5% dospělé populace, největší prevalence byla opět mezi mladými lidmi ve věku 15-24 let, 22%. Z těchto respondentů 57% užívalo marihuanu jednou týdně a 9% denně nebo téměř denně. Z těchto výsledků vyplývá, že v ČR denně nebo téměř denně užívá konopné drogy 57 tisíc osob, dalších 361 tisíc lidí si svého jointa dopřeje jednou za týden².

2.2.1.1. Marihuana

Nejrozšířenější konopnou drogou je marihuana. Marihuana je sušený rostlinný materiál, samičí květ rostliny konopí. V současnosti je nejrozšířenější ilegální drogou na světě s největším počtem uživatelů. (Booth, 2003; Escohotado, 2003)

Množství účinné látky v rostlině, následně určující sílu marihuany, je uváděno v procentech. Obsah THC se pohybuje od 1% až do 20%. Rostliny pěstované ve volné přírodě takzvaně „outdoor“ nepřesahují obsah 12% THC.

Pakliže mluvíme o rostlinném materiálu nad 10 %, většinou hovoříme o konopí nazývaném anglickým názvem „skunk“. Jedná se zejména o marihuanu vypěstovanou takzvaně „indoor“ tzn. v interiéru, v uměle vytvořeném prostředí. Ideální klimatické podmínky při pěstování indoor zajišťují zvýšení rostlinné produkce THC, respektive pryskyřice, ve které je látka obsažena.

² TISKOVÁ ZPRÁVA NÁRODNÍHO MONITOROVACÍHO STŘEDISKA PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. In TISKOVÁ ZPRÁVA NÁRODNÍHO MONITOROVACÍHO STŘEDISKA PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. Praha : Úřad vlády ČR, 16.11.2009 [cit. 2010-03-13]. Dostupné z WWW: <http://www.icm.cz/files/NMS%2020091116_VZ%202008%20ve%20vlade_tiskova%20zprava_def.pdf>.

Stejně tak jako bylo u technického konopí křížením dosaženo snížení obsahu THC v rostlině, v případě netechnického konopí byl šlechtěním docílen opačný efekt. Pro pěstování indoor se používají kříženci s genetickou informací zvýšené produkce pryskyřice a obsahu THC. Dnes je možno zakoupit ve specializovaných obchodech i venkovní odrůdy „skunku“ se speciálně upravenou dobou zrání.

2.2.1.2. Hašiš

Hašiš je výrobek z pryskyřice konopí. Je to koncentrovaný pyl z květů netechnického konopí.

Výrobních postupů je několik. Hašiš se může získávat třením květů rostlin, při kterém na třecí ploše ulpívá pryskyřice, kterou je možno zpracovat do kompaktní hmoty podobné plastelině. Pryskyřici je možno extrahovat z rostliny též pomocí organických rozpouštědel, například lihu či éteru. Pryskyřice se v těchto látkách rozpustí a po jejich vytěkání ze vzniklého roztoku je získán hašiš. Další možností výroby je prosívání marihuany, separace pylových zrn a jejich následné roztavení na pryskyřičnou hmotu. Hašiš se dá vyrábět i takzvanou „mokrou cestou“ za použití ledu a odstředivky – „pračky“.

Hašiš má tmavě hnědo-zelenou až černou barvu. Kvalita je přímo úměrná struktuře hmoty. Vysoce kompaktní materiál je surovina nejvyšší jakosti. Je tvořen prakticky jen pryskyřicí. Takový hašiš se nedrolí, při zahřátí měkne a jeho cena je samozřejmě vyšší. (Robinson, 2000; Mann, 1996)

2.2.1.3. Hašišový olej

Poslední z konopných drog je hašišový olej. Vyrábí se destilací z konopných listů a platí, že je nejkonzentrovanejší a nejsilnější konopnou drogou. Mezi běžnými uživateli v České republice se nevyskytuje. (Nožina, 1997; Robinson, 2000)

Nejčastějším způsobem aplikace drogy je kouření marihuanových nebo hašišových cigaret, pro které můžeme najít množství slangových výrazů, např. joint, brko, spliff. Intoxikace může proběhnout prostřednictvím jídla či nápoje obsahujícího účinnou látku. Protože se THC se rozpouští v tucích je obvyklé, že je

marihuana přidávána do smažených jídel nebo do vařených mléčných nápojů. (Robinson, 2000)

2.2.1.4. Účinky konopných drog

Účinnou látkou konopných drog je látka izolovaná z hašiše v roce 1964 nazývaná 9- Δ -tetrahydrocannabinol (THC). Působí v centrální nervové soustavě (CNS), kde stimuluje kanabinoidové receptory CB₁ a CB₂. Vazbou na tyto receptory ovlivňuje v nervovém systému tvorbu dopaminu, chemické látky přirozeně vznikající v mozku, která je spojována se stimulací CNS směrem k příjemným vjemům. (Miovský, 2008).

Účinky jsou svou silou přímo úměrné kvalitě konopného produktu. Délka a nástup intoxikace závisí na způsobu užití. Při perorálním požití nastává intoxikace za delší dobu než při kouření marihuanových nebo hašišových cigaret. Zatímco účinná látka se při kouření dostane do oběhu přes dýchací ústrojí vzápětí, počítá se s 10 minutami po požití, cesta trávicím traktem a následné vstřebání THC do krve prostřednictvím sliznic žaludku a střev trvá až 45 minut. Doba akutní intoxikace nepřesahuje 2 hodiny. Po 12 hodinách se THC v organismu rozkládá na neaktivní soli. (Miovský, 2008)

S metabolity THC počítá i silniční zákon, který zakazuje řízení vozidla pod vlivem omamných a psychotropních látek. Při testu slin a moči v laboratoři je možno určit, zda se v organismu uživatele nachází aktivní tetrahydrocannabinol nebo tyto neaktivní soli³.

Psychotropní efekt je podmíněn řadou faktorů. Důležitá je pro uživatele míra jeho psychické vyrovnanosti – takzvaný „setting“ – duševní nastavení. Při špatné duševní pohodě se může negativní stav mysli ještě prohloubit. Důležité je také prostředí, kde je látka užitá. Obecně je však možno říci, že je konopí euforizujícím prostředkem změny vědomí, který zostřuje vnímání a smysly. Intoxikace je provázena stavem relaxace a dobrou náladou. Zvyšuje se schopnost vcítění, empatie. Na některé jedince může marihuana působit jako anestetikum. V kombinaci s jinými psychedeliky

³ DOLEŽAL, J.X. Marihuana a nový silniční zákon. *Reflex*. 12.7.2006, 28, s. 22.

nebo alkoholem jsou účinky znásobeny, podobné kombinace však mohou ne výjimečně způsobit nevolnost. (Booth, 2003; Miovský, 2008)

2.3. Konopí v čase

Je nejpravděpodobnějším předpokladem, že se konopí začalo pěstovat (kultivovat) v Číně již čtyři tisíce let před naším letopočtem. Nálezy artefaktů naznačují, že tradice kultivace plodiny sahá až do mladší doby kamenné.

Dokladem netechnického využití konopí byl nález čínského lékařského pojednání z 1. století našeho letopočtu, které ovšem jako svůj pramen využívá ještě mnohem starší dokument z této oblasti, kde jsou popsány spirituální zážitky založené na „nadměrném požití konopí“. V Čínském šamanismu bylo používání různých omamných přírodnin velmi časté. (Booth, 2003)

Další „kolébkou“ kulturního i jiného využití konopí je indický subkontinent, kde se tato rostlina už odpradávná vyskytuje. Zde dosáhla spirituální spotřeba rostliny velkého rozměru. Podle bráhmanského mytologického výkladu je konopí rostlinou, která vyrostla na místě, kam dopadly z nebe kapky božského nápoje. Bráhmani tradičně věřili, že je zdrojem dlouhověkosti, funguje jako multiplikátor vnímání, posiluje mysl a podporuje libido. Buddhisté využívali konopí jako výborného meditačního prostředku. (Miovský, 2008; Booth, 2003)

Právě indické kultury jsou velikým zdrojem informací o halucinogenních účincích konopí. V této kulturní oblasti byl uctíván surový výtažek z konopí nazývaný bhang. Byl jím přesně odvar z rozdrcených listů rostliny, který se smísil s mlékem (nebo vodou a tukem, aby se rozpustily účinné látky), který se následně požíval jako posvátný nápoj. Bůh Šiva nařizuje hinduistům, aby při každé činnosti spojené s pěstováním rostlin konopí zpívali jednoslovnou mantru *bhangi*. (Booth, 2003)

Afrika okusila konopí díky islámské expanzi přes Malou Asii. Rychle se rozšířilo i mimo islámská území a stalo se součástí indigenních kultur (Sanové, Khoiové, Khosové). Dodnes se konopí používá při léčbě nemocí a tišení bolestí (u kmene Sutů z Lesotha kouří konopí ženy před porodem).

Údajně prvním Evropanem, který popsal užívání konopí, byl cestovatel Marco Polo. Ve 13. století věnoval takto svou pozornost v cestopisu „Milion“ perské sektě Assassínů vedených Al-Hasanem ibn al-Sabbahem, zvaným Aladin. Je

známo, že název „Assasíni“ je odvozen od arabského slova hashashin – „požívač hašiše“. Tato odvozenina nevznikla náhodou, měla velice reálný základ. Assasíni podle všeho hašiš užívali v nemalé míře. (Escohotado, 2003)

Jiné prameny však hovoří o tom, že Evropané, konkrétně tedy Řekové a Římané, konopí velmi dobře znali, užívali ho a psali o něm pojednání již před začátkem letopočtu. Prvním z nich byl podle Miovského (2008) řecký historik a filosof Hérodotos z Halikarnasu v 5. století př. nl. Tématem jeho prací byly mimo jiné obřady a rituály Skythů.

Z Asie se rostlina rozšířila zejména díky jejím možnostem praktického využití. Už v prvních stoletích našeho letopočtu byla *Cannabis sativa* pěstována na území Evropy (v Galii a na Britských ostrovech pod nadvládou Římanů). Podle nálezů historických artefaktů, především kuřáckých dýmek, naznačují, že psychedelické vlastnosti plodiny nebyly tehdejšími obyvatelům úplně neznámé.

V době normanského tažení na Britské ostrovy měla již v lokalitě tato bylina, co se týká pěstění, bohatou minulost. Na začátku 17. století kolonizátoři vyvezli konopí na severoamerický kontinent. Do Jižní Ameriky rostlina pronikla díky Španělům.

V středověké Evropě bylo požívání omamných látek zakázáno. V 15. století dekret proti arabské kultuře papeže Inocence VII. označil konopí za falešnou svátost. (Booth, 2003, Escohotado, 2003)

Kulturní „boom“ v užívání konopných produktů s sebou do Evropy přineslo 19. století. Nejen díky Napoleonovi a jeho tažení na Blízký východ se Evropané začali o konopí intenzivněji zajímat. Částečnou zásluhu na rozšíření rostliny, měli například i britští lékaři, kteří pobývali pracovně v Indii. Konopí se stalo oblíbeným „materiálem“ francouzské bohémy. V roce 1844 byl založen „Le club des Hashishins“. Členy klubu byli například Charles Baudelaire, Honoré de Balzac nebo Théophile Gautier. Umělci údajně užívali hašiš k obohacení své tvůrčí mysli a prohloubení smyslového vnímání. Mimo jiné experimentovali s opiem a samozřejmě s alkoholem. Své zážitky s psychedelickým působením hašiše Gautier a Baudelaire sepsali v knize „*Les paradis artificiels*“. Popisovali zde klasické účinky látek obsažených v konopných produktech. Tedy mírnou euforii, pocity štěstí, zostření vnímání a synestezii, sdružení dvou vjemů či smyslů. Další člen „Le club des Hashishins“ psychiatr Jacques Joseph Moreau také s hašišem experimentoval, ale již z pozice lékaře. Zkoumal lidové tradice blízkovýchodních kultur spojené s užíváním

konopí. V polovině 19. století byl jedním z prvních evropských lékařů, který se zmínil o konopí v souvislosti s medicínským využitím. Ve své knize *"Lypemanie avec stupeur; tendance á la demence - traitement par l'extract de cannabis indica - Guérison"* doporučoval hašiš podávat pacientům s depresemi. (Mann, 1996)

Na americký kontinent se plodina dostala díky britským mořeplavcům-kolonizátorům na začátku 17. století. Pěstovala se nejdříve v Kanadě a o několik let později i na území Virginie. Během války o nezávislost bylo konopí velice žádaným a využívaným zemědělským artiklem. S koncem války zájem poklesl a do popředí se dostala bavlna. (Booth, 2003)

První rekreační – kulturní užívání konopí bylo na kontinentě zaznamenáno v roce 1910 v New Orleans (na Karibských ostrovech už 50 let předtím), kam marihuanové cigarety přinesli mexičtí dělníci. Kouření cigaret s marihuanou rychle zdomácnělo mezi afroamerickou komunitou v místních jazzových klubech. (Miovský, 2008; Benard, 2007)

V historii konopí dále sehrál americký kontinent velmi významnou roli. Ve 20. století se začala psát v západním světě historie konopí perem zákonodárců. Dvacáté století bylo dobou vzniku státních represivních politik vůči látkám navozujících změněné stavy vědomí, ale také dobou kdy se v moderní západní společnosti dostalo do popředí kulturně-společenské využití v souvislosti s životem subkultur. (Zimmerová; Morgan, 2003)

2.4. „Válka proti drogám“

Minulost represivní politiky vůči konopí je zásadním prvkem zejména u těch společenství, kterých se kriminalizace konopí přímo dotýká. Kontext ilegality a idea, na které je tato oficiální nezákonnost založena zakládá celkovou povahu společenstev souvisejících dnešní době s konopím jako drogou. Mnoho autorů zabývajících se konopím nezapomnělo zohlednit důležitost podoby oficiální konstrukce ilegality a „války proti drogám“. Navíc mnoho z nich, jmenujme britského soudce Evanse (2003), profesory City University of New York Lynn Zimmerovou a Johna Morgana (2003), nebo odborníka na problematiku drog Martina Bootha (2003), hodnotí

tuto válku v souvislosti s konopím jako přehnanou a desinformační založenou především na hluboce zažitých mýtech o marihuaně.

2.4.1. Ideologie boje proti drogám

Pokud jde o původ ideologie protidrogové politiky, velice důležitou roli zde sehrává, jak už bylo výše uvedeno, americký kontinent. V oblasti moderní kriminalizace konopí byly Spojené státy americké jedním z prvních hráčů. Nový, oficiální, ryze „západní“ negativní postoj ke konopí a takzvaná „válka proti drogám“ jsou dva fenomény, které historicky vzešly z kulturně-politické půdy Spojených států. (Evans, 2000; Miovský 2008)

Keith Evans ve své knize z roku 2000 pojmenované „*Válka bez konce*“ s podtitulem „*Krátký smutný příběh o dlouhé válce proti drogám*“ stručně a výstižně pojednává o historii moderní konopné regulace a kriminalizace v USA a jejím následném exportu do celého světa. Evans, soudce nejvyššího soudu ve Velké Británii, ve svém díle zastává názor, že u zrodu protikonopných společenských nálad a následně i politických legislativních opatření stál střet kultur, předsudky a stereotypy americké společnosti vyvolané manipulací a cílenou desinformací vlád a ambiciózních jedinců mimo jiné v souvislosti s ekonomickými zájmy. Tento proces podle Evanse (2000) probíhal špatnou interpretací kulturních zvyklostí a tradic odlišných náboženských a kulturních skupin, jejichž příslušníci migrovali v době průmyslové revoluce na americký kontinent nebo byli v kontaktu s americkou populací v koloniálních državách Spojených států.

Kořeny současné protidrogové politiky, souboru opatření pro regulaci výroby, obchodu, distribuce a užívání látek pozměňujících lidské vědomí, tak sahají až do 19. století. V té době ještě vládly západnímu světu etnocentrické myšlenky sociální evoluce a postupně se podařilo vyprodukovat názor, že pro všechna lidská společenství jedinou možnou legální drogou může být jen tradiční droga „západní“ hegemonní civilizace, alkohol. Ostatní látky, vyvolávající stavy změněného vědomí, je nutné ze sociálních struktur díky jejich společenskému nebezpečí vymítit. Předpoklad, že takzvaně necivilizované národy neumějí s těmito látkami zacházet a to jim brání ve vývoji, důsledek již zmiňovaného etnocentrismu, přivedl západní společnost k myšlence prosazovat vlastní protidrogovou politiku i ve zcela odlišných kulturních prostředích.

Mnohdy kontraproduktivně, zcela v rozporu s hlavními cíly politiky, za cenu destrukce sociálních struktur. (Miovský, 2008)

Jak už bylo řečeno, zlomem v chápání drog byl pro „západ“ zejména začátek 20. století. Dnešní nelegální drogy (například opium-morfin, konopí, kokain) byly tehdy ve Spojených státech užívány komunitami zahraničních pracovníků, zejména Indů a Číňanů, kteří byli v té době důležitým průmyslovým lidským kapitálem, nebo různě marginalizovanými skupinami, například afroamerickou populací. Strach z neznámého využili američtí moralisté a náboženští fanatici, jmenujme biskupa Charlese Henryho Brenta, Jenningse Bryana nebo prvního dezinformátora na poli medicíny doktora Hamiltona Wrighta. Tito lidé zužitkovali bravurně své řečnické dovednosti k prosazení svých osobních cílů a ambicí prostřednictvím kampaně proti drogám. (Evans, 2003, Miovský, 2008)

Počáteční „kampaň“ proti drogám tehdy ve Spojených státech stála na porušování morálky ve společenských klubech, kde se scházeli čínští dělníci a provozovali mezi sebou své tradiční kulturní společenské rituály, kouření opia. Prvním krokem úřadů byl zákaz navštěvování těchto klubů pro americké občany. Toto nařízení však nebylo dodržováno a bylo nutné podniknout razantnější kroky. V roce 1875 byla zákonem uzavřena takzvaná „opiová doupatá“ v San Francisku. Klíčovou roli v postoji vůči opiu sehrála na začátku 20. století americká kolonie Filipíny. Ta se jako největší exportér opia pro Čínu stala trnem v oku biskupa Brenta, již zmiňovaného fanatického moralisty a výtečného rétora, který nechtěl dopustit, aby USA pokračovalo ve šlépějích bývalých filipínských správců ze španělského království a v rozporu s křesťanskou naukou šířilo hřích prostřednictvím opia. USA tak vznesly požadavek na mezinárodní kontrolu produkce opia. Zákaz vývozu a zavedení regulací na Filipínách, vedly v tomto oboru k vzniku nové profese pašeráka.

V roce 1909 vznikl Mezinárodní výbor pro opium, který měl zajistit konec šíření opiové epidemie. Na druhém setkání tohoto výboru v Haagu v roce 1911 se začalo poprvé mluvit o tom, že by se i ostatní látky, kokain a konopí, zařadily mezi látky podléhající drogové legislativě. Návrh v tuto dobu ještě neprošel, byl ale začátkem konce legálního užívání konopných drog. I když na mezinárodním poli plán kriminalizovat konopí nevyšel, USA od této doby nastoupily cestu ubírající se tímto směrem. V roce 1914 vzniká v USA Harrisonův zákon o monitoringu pohybu všech drog, „Harrison Narcotix Tax Act“, který zavazuje zejména všechny lékaře a lékárníky povinnou evidencí pohybu drog včetně konopí. Navzdory tomu, se však o dva roky

později americká vláda stále angažuje v prosazování tradice pěstování konopí pro technické účely. Ministerstvo zemědělství v roce 1916 zveřejňuje bulletin týkající se nového využití konopí v průmyslových odvětvích.

Trendem i v ostatních zemích je v té době zákaz využití konopí pro jiné než lékařské účely. Na opiové konferenci v roce 1924 v Ženevě je tento požadavek stvrzen mezinárodní smlouvou. Vzniká Ženevský mezinárodní výbor pro kontrolu narkotik. Plnému zákazu pěstování v mezinárodním měřítku však stále stojí producentské státy, které se nechtějí vzdát výnosů z produkce (např. Velká Británie / Indie). Mezitím americkým tiskem probíhá jeden senzacechtivý článek o drogách založený na rasismu a xenofobii za druhým a postupně se začíná formovat budoucí protikonopné veřejné mínění. V roce 1928 Británie začleňuje konopí mezi zakázané látky. (Miovský, 2008; Evans 2000)

Kriminalizace konopí byla v USA nejvíce spojená s prohibicí alkoholu. V letech 1914-1933 byl ve Spojených státech zaveden tvrdý zákaz výroby a distribuce alkoholu. Pomineme-li mnohem nebezpečnější společenské následky, zejména vznik organizovaného zločinu a mafie v souvislosti s černým trhem s touto komoditou, významným efektem zákazu alkoholu byl vzrůst počtu uživatelů konopí. Díky prohibici se kouření marihuany stávalo populárním a rychle se šířilo. (Miovský, 2008)

Klíčovým rokem pro konopí v Americe (v USA) byl rok 1930, kdy se do čela nově vzniklé US Narcotics Bureau postavil Harry J. Anslinger, který je všeobecně považován za ústřední postavou americké, ale i mezinárodní historie protidrogové legislativy. Po nástupu Anslingera do úřadu se rozpoutal moralistický boj proti „vrahovi mládeže“ („weed killer“ – „tráva zabiják“), kterým bylo myšleno konopí. Tažení proti konopí nemělo obdoby, rostlina byla vykreslena jako skryté nebezpečí rozkládající neviditelně společnost zdola, uvolňující mravy a ohrožující morálku společnosti. Argumenty pro úplnou prohibici konopí sice nebyly pevně vědecky podloženy (například tvrzení, že je původcem lidského násilí), přesto však byly akceptovány. Snaha o úplnou kriminalizaci konopí, týkající se úplného zákazu průmyslového pěstování a lékařského i kulturního využívání vyústila zákonem Marihuana Tax Act z roku 1937.

Cílem Anslingera působení bylo „osvobození“ nic netušících občanů od hrozby epidemie (a následně pandemie) konopí. Úspěch Anslingera na domácí půdě celkem jistě způsobilo jeho charisma, řečnické dovednosti a zápal pro věc.

Úspěch v mezinárodní sféře byl dílem všeobecné ekonomické hegemonie USA a již vzrůstajícímu vlivu i na poli kulturně-společenském. (Evans, 2003, Miovský, 2008)

O tom co vedlo Anslingera k tomuto bezhlavému postupu se dodnes vedou spory. Některé teorie jeho motivů připomínají konspirační teorie v duchu dnes populární „Zeitgeist“⁴ týkající se 11. září, ale existuje řada historických faktů, o které je možno se spolehlivě opírat. První teorií o podnětech Anslingerovy politiky je teorie o ctižádostivém kariéristovi. Předpokládá, že se Anslinger nevypořádal s prohrou, kterou utrpěl v boji s alkoholem a tak své pošramocené ego vyléčil novým, lépe organizovaným tažením proti konopí. Alkohol měl v euro-americké civilizaci bohatou tradici, Anslingerovi se tak nepodařilo přesvědčit davy o jeho destruktivních účincích tak snadno jako v případě konopí. Druhá teorie vychází z ekonomicky motivovaných cílů. Tento výklad staví Anslingera na pozadí obchodních zájmů amerického chemického a farmaceutického průmyslu 30. let 20. století. V těchto letech byl vynalezen přístroj na zpracování konopí, dekortikátor, který měl znamenat zvrát v průmyslovém využití konopí směrem k absolutní efektivitě, ale také ztráty pro stávající průmyslová odvětví zabývající se výrobou látek a papíru. Vzhledem k propojenosti trhu by případný boom ve využívání konopí díky dekortikátoru znamenal vznik problémů jak pro výrobce pesticidů a hnojiv, kteří 25% své produkce poskytovali pěstitelům bavlny, tak pro papírenský průmysl, potažmo dřevaře. Díky dekortikátoru by se tak konopí stalo více než vážným konkurentem a původcem drastického poklesu zisků. Této teorii nahrává i existence filmu „Hemp for a Victory“ natočeného v průběhu II. světové války na zakázku amerického ministerstva zemědělství, který vyzývá zemědělce ke zvýšené produkci konopí k pozvednutí válkou narušené ekonomiky. Film ležel dlouhou dobu v archivu a byl v pozdějších letech zapírán, protože se nehodil do ideologické koncepce „weed killer“. (Evans, 2003, Miovský, 2008)

Teorie podobného ražení jsou sice zajímavé a uvěřitelné, ale je třeba brát v potaz i ostatní názory týkající se původu nízké společenské tolerance konopí, totiž, že je přirozeným cílem vládnoucích elit udržovat společenský systém v chodu. K netoleranci stejně tak jako osobní a ekonomické zájmy mohli vést náboženské a

⁴ „Zeitgeist-„Duch doby“ je kontroverzním snímkem, který byl uveřejněn v roce 2007 na internetu. Je zfilmovanou konspirační teorií, která se věnuje zejména předpokládané manipulaci populace celého světa ze stran vládnoucích elit. Řeší se zejména provázanost bankéřů a amerických politiků. Je stále k shlédnutí.

Video.google.com [online]. 2010 [cit. 2010-03-18]. Video.google.com. Dostupné z WWW: <<http://video.google.com/videoplay?docid=-686108267122535204#>>.

politické snahy vládnoucích tříd zachovat stávající společenskou organizaci. (Zimmerová; Morgan, 2003)

I když je myšlenka etnocentrismu dávno zavržena a teorie sociální evoluce desetiletí překonána, je model založený před sto lety na xenofobii a rasismu platný a stále oživovaný. Kříšení nadále probíhá stejnými mechanismy jako na počátku. Pomocí médií, v zájmu politických, hospodářských i ryze osobních profitů.

K vymícení rostliny, tak jak si to Anslinger představoval, nikdy nedošlo, zejména proto, že se postupem času opět stávala velice žádanou technickou plodinou. Navzdory tomu, že se Anslingerův plán nezdařil zcela tak jak si ho vysnil, v očích veřejnosti zanechal velmi silnou stopu v podobě mýtů o marihuaně a jejích uživatelích. (Miovský, 2008)

Výsledkem aplikace ideologické koncepce do praxe byl pojem „konopné drogy“ s přívlastkem *nebezpečné*, které pochází z neméně nebezpečné rostliny konopí. Zažilo se tvrzení, že jsou svému uživateli nebezpečné jak po fyzické tak i po psychické stránce a vzniká na nich závislost. Jejich užívání je rovněž společensky nebezpečné, zejména proto, že jsou vstupní drogou, tudíž vedou svého uživatele směrem k takzvaným tvrdým drogám jako je heroin. Proto je nezbytné chránit obyvatelstvo před jejich škodlivými dopady s pomocí legislativně-represivních opatření. (Zimmerová; Morgan, 2003)

I když průběhu 20. století vzniklo několik odborných prací (viz tabulka 1.) nezávislých vědeckých komisí na téma konopí, které jako závěry svého bádání jednoznačně uvádějí relativní neškodnost střídavého užívání konopných drog pro společnost a uživatele, obraz konopných drog tak jak byl uveden výše, je se všemi mýty stále živý. (Zimmerová; Morgan, 2003)

Tabulka 1. (Zimmerová; Morgan, 2003)

zpráva/komise	klíčový závěr
Komise pro indické konopí - 1894	Užívání nemá prakticky žádné škodlivé následky.
Zpráva z oblasti Panamského průplavu - 1925	Vliv marihuany na organismus byl značně zveličen.
Zpráva LaGuardianovi komise - 1944	Mezi kriminalitou a konopnými drogami není přímá souvislost. Užívání nevede k návyku na haroin či morfium.
Britská Wootenova zpráva - 1969	Nebezpečí marihuany bylo v minulosti nadsazeno.

Zpráva kanadské LeDainovy komise – 1970	Závislost na marihuaně nevzniká, neexistují fyziologické abstinenční příznaky.
Národní komise pro marihuanu a zneužívání drog - 1972	Stávající společenská a zákonná opatření nejsou adekvátní k individuálním a společenským újmám způsobených konopnými drogami.
Nizozemská Baanova komise - 1972	Fyziologické účinky užívání konopí jsou relativně neškodné
Australská vládní komise - 1977	Konopí mám v porovnání s ostatními drogami nízkou toxicitu. Ve společnosti se neprojevili výraznější zdravotní újmy.
Zpráva národní akademie věd - 1982	Vědecké důkazy potvrzující domněnky, že marihuana podněcuje k násilí a zločinnosti, vede k závislosti na heroinu a narušuje americkou morálku, nebyly nalezeny.
Nizozemská vládní zpráva- 1995	Konopí není toxické, dosavadní výzkumy nás vedou k tomu, že rizika spojená s užíváním konopných drog nelze nazývat „nepřijatelná“.

2.5. Současná legislativa ke konopí

„Konopná legislativa“ je ve světě součástí protidrogové politiky a vztahují se na ní ideologicky a principiálně stejné zákony jako na jakékoli jiné ilegální drogy. Světové politické celky jsou k sobě připoutány množstvím mezinárodních smluv, v nichž se zavazují ke společnému postupu proti drogám. Celková dnešní povaha protikonopné politiky ve světě je charakterizovatelná jako jakési zastrášovací a varující „memento za zničené duše“. (DeKorne, 1997; Szazs, 1996; Escohotado, 2003)

Od roku 1990 jsou drogy chápány jako globální problém, tj. problém zahrnující skoro všechny země světa, které v něm plní specifickou úlohu (rozuměno existují země transitní, producentské, cílové atp.). Globálním je problém drog označován z toho důvodu, že se týká každého obyvatele Země. Každý jedinec je totiž alespoň vystaven možnému riziku ze strany drog. Tímto rizikem se myslí černý obchod s drogami a s ním související kriminalita. Řešení globálního problému vyžaduje zapojení všech zúčastněných na bázi mezioborové mezinárodní spolupráce. (Kalina, 2003)

2.5.1. Konopná legislativa ve světě

V Evropě je konopí podle Konvencí OSN o omamných a psychotropních látkách z let 1961, 1971 a 1988, kterou jsou vázány všechny země kontinentu, ilegální drogou. V roce 1961 byla ratifikována smlouva o omamných látkách, o deset let později byla v reakci na vzrůstající zneužívání sedativ, halucinogenů a hypnotik podepsána smlouva o psychotropních látkách a v roce 1988 přijala OSN Úmluvu o nedovoleném obchodu s omamnými a psychotropními látkami. (Nožina, 1997; Kalina, 2003)

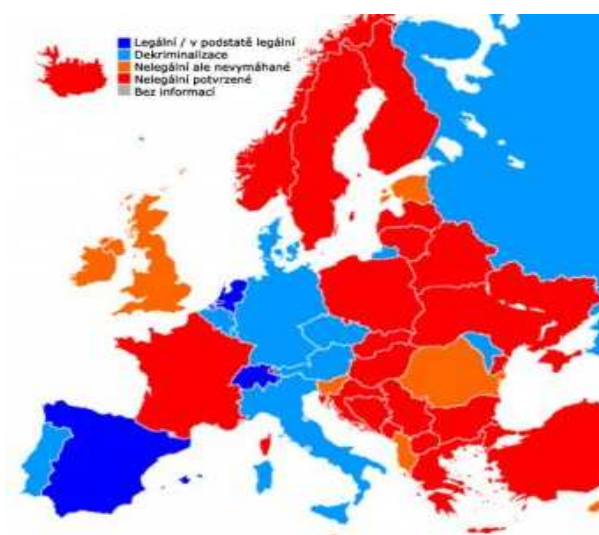
Problém drog, jak už bylo řečeno, je problémem globálním se svými ekonomickými, zdravotnickými, sociálními a kulturními aspekty. Je navíc významným kriminogenním faktorem. Hlavními závazky smluvních států jsou regulace a kontrola produkce, vývozu, dovozu atp. prostřednictvím legislativních a správních opatření. Podle těchto úmluv je výroba, prodej a konzumace konopných drog zakázána a musí být zakotvena v trestním řádu. Smlouvy OSN o drogách určují i jednání související přímo s drogovými delikty jakými je výroba a prodej, tedy financování výroby, přechovávání majetku sloužícího k výrobě atp. Smlouvy sebe samy formulují jako výsledek takzvaného vyváženého přístupu k drogám. Jejich cílem je snížení nabídky (distribuce, výroby) a poptávky (experimentátorů s drogami, občasných uživatelů, závislých). Prostřednictvím dílčích ustanovení je prosazován názor, že nabídka musí být regulována represivně (uvěznění, zabavení majetku, peněžní sankce) a poptávka nerepresivně s použitím alternativních sankcí (nařízená léčba, napomenutí). (Kalina, 2003, Pikna, 1996)

Smlouvy obsahují seznam omamných a psychotropních látek, které jsou podle stupně rozvoje závislosti a terapeutického potenciálu rozděleny do čtyř skupin. Konopí (účinná látka THC) bylo do roku 2003 řazeno do skupiny s nízkým či zanedbatelným léčebným potenciálem. Tyto seznamy by měly být flexibilní a měly by reagovat na aktuální společenské změny. Seznamy jsou podle potřeby aktualizovány a doplňovány na základě iniciativy smluvních stran. (Miovský, 2008, Nožina, 1997)

Ve většině smluvních zemí není užívání drog trestné, trestné je držení drog pro vlastní potřebu. Platí však, že zejména v souvislosti s konopím jsou legislativa a praxe dva odlišné světy. Záleží na důslednosti vymáhání ze strany státních institucí, soudů a policie. Navíc, každý stát má ve vymáhání těchto ustanovení volnou ruku a je jen na konkrétních legislativách jak jednotlivé činy ohodnotí v trestním řádu a nakonec,

a to je nejdůležitější, bude ke konkrétním případům přistupovat. I když jsou smlouvy závazné, jejich zakotvení do legislativ jednotlivých států podléhá specifickým požadavkům národních právních norem. Proto je možné sledovat zajímavou Evropskou situaci. Evropské státy se diferencují liberálností přístupu k problematice drog. Existují státy velmi liberální i velmi tradicionalistické (obr.1) .

Konopí je s omezeními „legální“ v Holandsku, Španělsku a Švýcarsku. Částečná dekriminalizace konopí (s ohledem na množství) proběhla již v Rusku, Portugalsku, Rakousku, Německu, Itálii, Dánsku, Litvě a Moldávii (názorně vykresleno v příloze na mapce „Evropa a konopná legislativa“). V oblasti konopné problematiky se mezi částečně dekriminalizované země od 1. 1. 2010 řadí i Česká republika. Nejméně uvolněný je přístup, který udržují státy bývalého východního bloku a severské státy, Island a země Skandinávského poloostrova.⁵

(obr.1)⁶

Trendem v legislativě je částečná dekriminalizace – tzn. dekriminalizace držení a pěstování konopí pro vlastní potřebu. Evropa, Austrálie či Kanada v posledních letech přistupují k tomuto modelu regulace konopných drog. V důsledcích tento pojem znamená administrativní sankce nebo pokuty. Za model budoucnosti je považována úplná dekriminalizace týkající se držení jakéhokoli

⁵ [www.legalizace.cz : legislativa](http://www.legalizace.cz/legislativa) [online]. 2009 [cit. 2010-03-12]. [www.legalizace.cz. Dostupné z WWW: <http://www.legalizace.cz/legislativa/protidrogova-politika-ve-svete/>](http://www.legalizace.cz/legislativa/protidrogova-politika-ve-svete/).

⁶ [www.legalizace.cz : legislativa](http://www.legalizace.cz/legislativa) [online]. 2009 [cit. 2010-03-12]. [www.legalizace.cz. Dostupné z WWW: <http://www.legalizace.cz/legislativa/protidrogova-politika-ve-svete/>](http://www.legalizace.cz/legislativa/protidrogova-politika-ve-svete/).

množství konopí a legalizace, kde by bylo konopí úplně vyjmuta ze seznamu zakázaných omamných a psychotropních látek. (Miovský, 2008)

2.5.2. Specifický holandský přístup

„Tolerantní nizozemský přístup ke konopným produktům je ze zákonodárského hlediska postaven na velice pohyblivém písku.“

„Jde o pragmatický, racionální politický model, který není založen na ideologických či morálních argumentech ve smyslu „konopné látky a jejich užívání je zavrženíhodné.“

(Miovský, 480;2008)

Legislativní situace v Nizozemsku se často stává symbolem pokroku a budoucnosti v oblasti konopných drog. Pro uživatele po celém světě se staly tamní coffeshopy (kavárničky kde se prodává a užívá konopí) legendou. Na druhou stranu se země potýká s problémem „drogového turismu“, který je trnem v oku okolních států. Situace není díky tomuto faktu růžová, coffeshopů ubývá a Nizozemí kvůli své benevolenci vůči konopným drogám čelí na mezinárodním poli silné kritice. (Miovský, 2008)

Protikonopná politika se v Nizozemí měnila liberálním směrem od konce 60. let 20. století. Do té doby bylo trestným činem i držení konopných drog pro vlastní potřebu a za tento delikt se nezhůdkou rozdávali nepodmíněné tresty odnětí svobody. Zásadními se pro uvolnění represí staly zprávy vládních komisí, Hulsmanovy v roce 1971 a Baanovy v roce 1972. Z těchto zpráv vyplynulo několik zásadních tezí, které se staly základem formulací „legalizačních“ zákonů. (Miovský, 2008)

Hulsman se svými spolupracovníky došel k závěru, že 1) není možno odepírat občanovi právo „vlastnit své tělo“, tedy rozhodovat o tom jakou omamnou látkou si bude ničit své zdraví, že 2) konopné drogy jsou sice „nebezpečné“, ale jsou málo riskantní, co se týče lidského psychického či fyzického zdraví, že 3) existuje teorie „stepping stone“, která tvrdí, že uživatelé konopných drog budou zatlačeni do kriminální subkultury tvrdých drog, pakliže budou trestně stíháni jako například uživatelé opiátů. Baan, neurolog, psychiatr a hlavní inspektor pro duševní zdraví lidu v Holandsku chtěl zabránit možné inkvizici, jak hon na uživatele omamných látek sám veřejně nazýval. Jeho komise poprvé označila konopí za drogu s přijatelným společenským rizikem a došla k těmto závěrům: „Užívání konopí nevede k návyku a

nevede k fyzické závislosti. Fyziologické účinky konopí jsou relativně nevinné. Nahodile se akutně objevují velmi nepříjemné psychické reakce, jako panika či deprese. Tyto reakce zmizí po ukončení užití látky. Prozatím neexistují indikátory pro trvalé psychické poškození dávkami obvyklými v západních zemích. Pokud uživatelé jeví specifické chování, je toto chování výrazem příslušnosti k subkultuře“ (Bannova komise in Miovský, 478;2008) Na základě zveřejněných závěrů Baanova komise navrhla několik řešení na základě zjištění, že „*v existujícím zákonodárství není brán zřetel k faktu, že riziko užívání konopí individuem nemůže být postaveno do jedné roviny s rizikem užívání látek, které mají v obvyklé dávce silné farmakologické účinky“* (Baanova komise in Miovský, 478;2008).

Baanova komise navrhla tři možné legislativní změny. Jednou z variant bylo kvalifikovat jako přestupek držení pro vlastní potřebu a obchodování v malém množství (do 250 g) a hodnotit jako přečin obchodování nad 250 g s hrozbou odnětí svobody až na 1 rok nepodmíněně. Druhá varianta počítala s úplnou legalizací užívání a trestat pouze obchodování. Třetí možnost navrhovala úplnou legalizaci – užívání i prodej – prodej však vázat na licencované povolení.

Jak už bylo uvedeno, zprávy obou komisí byly pro budoucí legislativu velmi inspirativní. I když tyto změny zásadně ovlivnila i momentálně se vyvíjející nizozemská drogová situace. V 70. letech platil Amsterdam za hlavní světové město hippies, Mekku volného životního stylu. Ti, kteří přijížděli do „města svobody“ zejména z USA, ale i jiných zemí s sebou přiváželi heroin. Ten začal vytlačovat morfin a opium, předtím rozšířený jen v malé míře (na koci 70. let čítal trh s opiáty stovky závislých). V druhé polovině 70. let již byla „heroinová scéna“ dokonale zformována a počet jejich příslušníků se vyšplhal na 5 tisíc. Tento fakt hrál v přijetí nového Zákona o omamných látkách v roce 1976 důležitou roli. Politici přijali teorii „stepping stone“ a nepřáli si, aby osoby užívající konopné drogy přišli do styku s tvrdou drogou, heroinem. V tomto zákoně byly konečně drogy rozděleny na ty s přijatelným a na ty s nepřijatelným rizikem (heroin, opiáty, LSD). Tresty týkající se látek I. a II. kategorie doznaly veliké diference. V oblasti tvrdých drog tresty odnětí svobody razantně stouply (ze 4 let na 12). Vlastnění kanabisu pro osobní potřebu do 30 g se stalo nově přestupkem, který je však možno tolerovat, s tím, že státní prokuratura může od stíhání upustit, je-li to ve všeobecném zájmu. Vše podle motto, tvrdě proti tvrdým drogám, měkce proti drogám měkkým.

Zákon z roku 1976 platí dodnes, obecně platí, že se od té doby 20% nizozemské populace dopouští tolerovaného přestupku, za který ovšem může být kdykoli hnáno k odpovědnosti. Vláda dokonce umožňuje uživatelům vybrat si v coffeshopu to co chtějí, zákon však nezmiňuje, jakým způsobem mají majitelé těchto kaváren poptávku uspokojit. (Mioviský, 2008)

V Nizozemí tak každodenně dochází k absurdní legislativní situaci, která má množství odpůrců, ale zároveň stejné množství příznivců. Zákon je na jedné straně interpretován jako pokrytecký na druhé straně jako charakteristický pro pokrokové smýšlení Holanďanů, kteří tradičně sami sebe chápou jako lid, který historicky převyšoval ostatní Evropany v dodržování lidských práv. (Mioviský, 2008)

Nizozemci se již v roce 1973 snažili nadnést návrhy legalizace měkkých drog na mezinárodním poli, byli a dosud jsou omezováni úmluvami OSN, leč jejich intervence byly rychle zamítnuty. Ekonomické a politické vztahy byly postaveny na první místo. (Mioviský, 2008)

2.5.3. Otázka efektivity

Jak už bylo řečeno, existuje rozpor mezi legislativou, jejími nastavenými cíly a reálnými důsledky. Proto zde vyvstává otázka, nakolik je protidrogová politika ve světě efektivní v prosazování svých cílů. Analýza legislativní situace a jejích dopadů naznačuje, že dekriminlizace konopí nevede ke zvýšení počtu uživatelů. Ostatní výzkumy obecně potvrzují, že neexistuje přímý vztah mezi aplikovaným drogovým přístupem a rozsahem užívání konopí a obchodu s ním. Má se za to, že určujícími faktory by v tomto případě spíše mohly být socioekonomické podmínky, postoj populace k drogám atp. Protidrogová politika ke konopí a konopným drogám vzhledem k cílům není podle výzkumů o jejím dopadu příliš účinná a tím i veřejné prostředky na ní neefektivně vynaložené. (Mioviský, 2008; Evans, 2000)

Otázka efektivity se otevírá i v souvislosti s prohibicí všech drog. Na předpokladu špatně vynaložených státních financí je založeno stále více názorů lidí volajících po legalizaci drog a ukončení této prohibice. Lidé argumentující pro legalizaci vidí hlavní přínos tohoto kroku v ušetření prostředků a jejich další investice do šetření závažných trestných činů jako je například šíření dětské pornografie či

terorismu. Není tajemstvím, že většina příjmů teroristických organizací pramení z obchodu s drogami. (Nožina, 1997) Navíc legální dostupnost drog a s tím související zlepšení monitoringu pohybu těchto látek na základě jakýchsi výrobních a prodejních licencí, by podle zastánců legalizace všech drog znamenal opravdové *harm reduction*, tedy zmírnění dopadů užívání.

3. Subkultury a psychedelické látky

V moderní společnosti se užívání psychedelických látek (drog) úzce váže převážně k těm společenským skupinám, které vyznávají alternativní způsoby života. I když je jejich vznik do jisté míry inspirován tradičními spirituálními komunitami, zásadním prvkem utvářejících jejich kulturně-společenskou vyhraněnost je současná (lokální) politická (ideologická) a sociální realita, tedy dominantní kulturní paradigma. (Růžička, 2006)

Stejně tak jako můžeme jednotlivé „kultury“ (společenstva) řadit do větších celků podle různých kritérií, je možné diferencovat v rámci jedné kultury menší části, takzvané „subkultury“, jejichž členové v určitých oblastech vykazují v rámci jedné kultury odchylky od většinové populace. (Bauman, 2001)

3.1. (Sub)kultura jako adaptivní systém

V antropologickém pojetí je „kultura“ zaštiťujícím pojmem pro ideové systémy a materiální statky, které jsou sdíleny skupinou lidí.

Zásadní příspěvek k teorii kultury jako adaptačního mechanismu přinesl ve 20. století Marvin Harris (1999) se svou koncepcí kulturního materialismu v duchu kulturní ekologie. Svou teorii kultury založil na provázanosti ekologického prostředí a kultury. Klíčovou tezí je tvrzení, že kulturu je nutno chápat jako adaptační systém, který svou strukturou, funkcí a vývojem přímo podléhá vlivům okolního prostředí. Ve výzkumu se preferuje primární zaměření na demografické, technologické, ekonomické a environmentální podmínky, které jsou tedy chápány jako určující faktory. Kultura má podle Harrise základní sféry, infrastrukturu, strukturu a superstrukturu. První vrstva kultury, zahrnující zejména technologie společenství, nazvaná jako „infrastruktura“, má ve svém důsledku vliv na druhou kulturní sféru - „strukturu“, která pojímá socio-kulturní jevy jako politickou organizaci nebo příbuzenské systémy. Řetězec souvislostí je uzavřen pojmem „superstruktura“ zahrnující symbolické systémy dané kultury, jež jsou tvořeny například uměním a rituály, a svou povahou přímo souvisí s infrastrukturou. Kultura je tedy v první řadě reakcí na nastalé environmentální

podmínky. Je adaptivním systémem přinášejícím konkrétní pragmatické výsledky nutné k udržení koheze společnosti. (Harris, 1999; Soukup, 2005)

3.2. Subkultury

Definice subkultur byla poprvé vyslovena ve 40. letech 20. století, konkrétně v roce 1947. Jejím autorem byl emeritní profesor sociologie Milton Myron Gordon, který se zabýval studiem společenské rozvrstvenosti (social stratification) v USA, zejména problematikou třídní diferenciacce (classes and class structure). Subkulturu lze podle Gordona definovat jako „*pododdělení národní kultury, složené z kombinace sociálně situačních složek, jako je třídní status, etnický původ, městské nebo venkovní osídlení a náboženská příslušnost, které tvoří svou kombinací fungující jednotu, jež integračně upevňuje na ni se podílející jedince*“⁷. V 80. letech 20. století byla subkultura určena obecněji T. H. Holmesem jako „*skupina, která je součástí širší kultury, ale má své odlišné normy, hodnoty a životní styl*.“⁸

Subkultury jsou tedy charakteristické svým vymezením se vůči dominantní kultuře zejména hodnotovým systémem, který se navenek projevuje prostřednictvím specifického životního stylu. T. H. Tenbruck z tohoto důvodu usiloval o změnu názvu subkultura na „*dílčí kultura*“, aby byla více patrná sounáležitost subkultury s majoritní společností a její většinovou kulturou. Subkultury by se tedy daly kvalifikovat jako skupiny lidí, vyznávající v různých směrech odlišné hodnoty než majoritní společnost a demonstrující názorové odlišnosti v realizaci života chováním, stylem oblékání, tedy životním stylem. Vytvořená struktura subkulturní kultury je propracovaným systémem s vlastní symbolikou a jazykem. V souvislosti s tématem práce budeme kulturu (i subkulturu) chápat jako adaptační systém.

Nutně nemusí platit, že je subkultura kontrakulturou, je to ovšem velice častým, a vzhledem k uvedeným definicím, také v podstatě logickým jevem. Hodnotový

⁷ *Open directory project : Open directory project* [online]. Upravená verze. 2004 [cit. 2010-03-12]. [Www.dmoz.org](http://www.dmoz.org). Dostupné z WWW:

<<http://www.dmoz.org/World/%C4%8Cesky/Spole%C4%8Dnost/Subkultury/desc.html>>.

⁸ PROFANT, Vít, ŠTAMPACH ODYLO, Ivan. Sociální skupiny a hnutí. *Bud'in* [online]. 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupný z WWW: <<http://www.bud-in.cz/taxonomy/term/19>>.

system je natolik významnou částí kultury, že zásadní odchylky mohou vyvolat nepochopení, produkovat předsudky a tím všeobecně zapříčiňovat kulturní šok a následně způsobovat kulturní střet.

V každé dějinné etapě moderní „západní“ společnosti bylo mnoho alternativních subkultur spojeno s užíváním psychotropních látek. Vzhledem v dlouhé historii kriminalizace byla každá tímto se vyznačující subkultura považována za společensky nebezpečnou a nepohodlnou bez ohledu na státní zřízení a politickou ideologii. Kriminalizace drog nabyla za téměř sto let své existence podobu apolitické ideologie, ve které byla její podstata, tedy všechny různé skupiny drog, konopí nevýmaje, vládnoucí třídou vždy označována jako zlo. (Escohotado, 2003)

3.2.1. Moderní subkultury

Za moderní subkultury budeme považovat novodobé subkultury druhé poloviny 20. století, které navazovaly na spirituální tradici surrealismu, futurismu a dadaismu. Právě tyto umělecké směry byly jednou z prvních v moderní době zaznamenaných revolt proti jednostranné materiální orientaci společnosti. Vznik těchto subkultur také, i když ne tak fatálně jako v případě jmenovaných výše, významně souvisí s uměním. Hlavním specifickým rysem je prosazování odlišného životního stylu a svoboda volby.

Za počátek moderních subkultur můžeme považovat komunity amerických Beatníků, Hoboes, Yippies a Hibsters revoltujících v 50. letech 20. století proti „klasické americké rodině“ s rodinným domkem na předměstí, labradorem a bílým plotem a jejich britskou obdobu Teddy Boys. Způsobů jak projevit nesouhlas s nastoleným systémem bylo mnoho, například vnější zjev, způsob vyjadřování atp. Jako oboustranný symbol, pro členy majoritní kultury i pro členy subkultur, se projevilo užívání netradičních drog. V 50. letech 20. století zažily Spojené státy opravdu první „boom“ kulturního užívání konopí, který byl odstartován zejména návratem veteránů z II. světové války a následně i z války v Koreji. Tito sice vysloužilci, ale mnohdy mladí lidé si s sebou přinesli z východu kulturní zkušenost užívání konopí. Díky jejich následnému studiu na univerzitách, které bylo součástí jejich zpětné integrace do společnosti, se konopné drogy dostaly mezi mladou intelektuální obec amerických

univerzitních studentů. Nejprve zakořenily mezi programově rebelující literární skupinou „beatníků“, ale následně byly masově rozšířeny mezi americkou mládež, která v té době již otevřeně vyjadřovala nespokojenost s vyzdvihováním materiálních hodnot a konformním stylem života většinové populace a volala po „*autentičtějším kulturním osudu postaveném na spirituálním spíše než na materiálním základu*“. (Miovský, 467;2008) Šedesátá a sedmdesátá léta patřila subkultuře „dětí květin“, Hippiies. Británie měla v této dějinné etapě své mods, skinheads-rude boys. V tomto období vznikla rovněž významná subkultura punkerů, která přetrvává v podstatě nezměněna až do dnešní doby.

Od těch současných se myšlenky těchto subkultur ve své podstatě neliší. Základem je svoboda volby a požadavek tolerance a respektu. Subkultury devadesátých let tak můžeme považovat za propojení všech již zmíněných, 90. léta se však ve veliké míře nesou ve znamení subkultur spojených s taneční hudbou, novými technologiemi a užíváním drog.

Členové subkultur v minulosti i dnes pociťují společenské odcizení vyprodukované materiálními hodnotami moderní většinové společnosti. Právě toto klima je vhodné pro vznik společenských agregátů, které se dají nazvat jako komunitní společenství. Tyto formy společenské organizace typické pro subkultury se vyznačují zejména bližší interakcí členů a myšlenky jednoty založené na sdílených symbolických kategoriích. Snahu patřit do takového společenství označuje Zygmunt Bauman (2001) jako jisté hledání bezpečí v dnešním nebezpečném (nestabilním) světě. Možnou příčinou vzniku skupin založených na tomto principu je tedy současná situace, ve které se nachází větší část současné společnosti. Rakouský lékař Konrad Lorenz (151;1997) ji označuje za dobu „*odumírání lidskosti*“, kdy neuvážené způsoby nakládání nejen s přírodou hrozí konečnou nejen fyzickou, ale především mentální (kulturní) destrukcí lidstva. Lorenz míní, že na začátku problému stojí zbytečná přetechnizovanost společnosti, kdy se technika pro mnohé stala samoučelnou (důležité je, že se z prostředku stal cíl) a etablovala se tím na vládce. Technokracie s sebou nevyhnutelně přinesla i značnou dělbu práce, v tomto případě absolutní specializaci a nadměrnou organizaci, která stvořila postavu, Konradem Lorenzem (149;1997) pojmenovanou jako „*nežádoucí autonomní člověk*“, charakterizovaný jako producent nežádoucích aktivit, které se vyznačují tím, že jsou iniciovány jedincem bez přispění někoho „shora“.

3.3. Konopí jako moderní společenský symbol

Efektivita protidrogové politiky je diskutovatelná nejen v ekonomické rovině. Je jasné, že politická rétorika a protidrogová legislativa zasahuje do sociálních vztahů společenstev, která jsou pod jejím vlivem. Jestliže jsou uživatelé drog v zákoně označováni jako nemocní lidé či nebezpeční zločinci existují i takové společenské kategorie.

Základní antropologická hypotéza týkající se identity tvrdí, že základem každé společnosti je konstrukt shodnosti jejich členů, který dává pocit vzájemné sounáležitosti určité skupině jedinců. Je-li základním principem tohoto sebeurčování hranice mezi dvěma skupinami, My X Oni, je jasné, že vymezení sebe sama probíhá zejména na základě negace prvků obsažených pro kategorii „my“ v protikladu kategorie „oni“. Pokud chceme zkoumat kulturně-sociální aspekty užívání drog v naší západní společnosti, je velmi důležité vyložit, jak je oficiálně společností toto jednání vnímáno, zejména za předpokladu vzájemného ovlivňování. (Loewenstein, 1997)

V této části textu je nasnadě vyložit dva základní postoje společnosti ke konopí, konopným drogám a jejich uživatelům. Uživatelé konopí se nedají podle Miovskeho (2008) snadno charakterizovat kvůli jejich vysokému počtu a tudíž širokému spektru, které je srovnatelné se situací v případě alkoholu. V současnosti se dá říci, že celosvětově největšími konzumenty a jsou lidé ve věkové kategorii 15-34 let, kteří užívají konopí na bázi rekreačního vzorce chování a nevykazují žádné společensky rizikové výkyvy chování i přesto jsou v celku velkou skupinou lidí považováni za společensky nebezpečné. (Miovský, 2008)

Pokud budeme mluvit o konopí jako o společenském symbolu, máme tak na mysli využívání pojmu marihuana a kuřák marihuany ke kategorizaci dvou hlavních životních postojů, které jsou obousměrně v opozici. Pro názorovou skupinu „pro“ může být konopí symbolem odporu proti vládnoucí třídě, symbolem svobody, alternativy a nezávislosti. Na druhou stranu pro názorovou skupinu „proti“ znamená uživatel marihuany „feťáka“, zločince, případně někoho kdo nechce dodržovat normy. A to nejen normy legislativní, jejichž představitelem jsou zákony, ale hlavně normy morální.

Základem přístupu „proti“ je přirozený lidský strach z nekategorizovaného jevu, jakým je alternativní životní styl, který může působit

nebezpečně a podezřele. Výsledkem je předpoklad, že nerespektování jednoho zákona zakládá přístup jedince i v případě dodržování norem jiných. Existuje tak celková nedůvěra k morálnímu kreditu uživatelů marihuany.

Strach jako motiv chování se dá identifikovat i v povaze postojů názorové skupiny „pro“ a týká se takzvané státní sociální kontroly. V kontextu požadavku této části společnosti na celkovou proměnu povahy nejen politické scény směrem k humánní teorii multikulturalismu a toleranci nejen k menšinám etnickým, které jsou v souvislosti s marihuanou reprezentovány těmito alternativními subkulturami, a nejen jimi, vyvstává zásadní otázka po únosné míře sociální kontroly, která se opírá o stereotypy a desinformaci nejen v oblasti kriminalizace marihuany.

Výzkum společnosti CEPROS⁹ uvádí, že je společenská tolerance ke konopí nejvyšší ve věkových kategoriích od 15 do 30 let a od 40 do 50 let. V tomto ohledu je zajímavé poukázat na to, že v České republice bylo konopí důležitým symbolickým projevem kontrakultur již v minulosti. Je známo, že marihuana v České republice byla za dob komunismu tehdejší vládnoucí stranou úzce spojována s disentem. Dnešní kategorie 40-50 let je kategorií dospívajících v posledních letech komunistického režimu v Československé republice a jejich strach ze sociální kontroly je proto pravděpodobný. (Alan, 2002)

Podle mého názoru lze výsledek výzkumu rovněž interpretovat jako souhlasná stanoviska založená v prvním případě na vlastní zkušenosti mladých lidí s drogou a v druhé věkové skupině na přenesených zkušenostech dětí na své rodiče. V obou případech hraje roli míra informovanosti a osobní zkušenosti.

Dvojnáčnost symboliky konopí je sice zajímavá, ale ve své podstatě velmi nebezpečná. Jednoduchá schémata svádí ke zneužití a jsou podle Miovského (2008) na vině vzniku politických turbulencí, tj. výkyvu přístupů k tomuto tématu na politickém kolbišti. I když je v porovnání se státním dluhem či korupcí problematika legalizace marihuany marginálním tématem, právě z důvodu již zmiňované společenské symboličnosti marihuany se marginalizované téma často stává klíčovým. Tohoto faktu bohužel občas využívají politické strany s cílem zisku voličů. Zejména v předvolebním období využívají některé strany jednoduchých schémat k vysvětlení různých palčivých

⁹ Postoje české společnosti k drogám. In *Postoje české společnosti k drogám : Vývoj postojů společnosti k osobám užívající drogy, k řešení problémů s drogami a k legalizaci marihuany v letech 1996 – 2006*. Praha: CEPROS, 1.3.2008 [cit. 2010-03-13]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/info/vyzkum/postoje_ceske_spolecnosti_k_drogam>.

společenských jevů přesně tak, aby byly tyto explanace uspokojivé, snadno pochopitelné a prosté, tudíž přístupné širokým masám. Jednoduše formulované problémy mají mimo nevýhody své neobjektivitě a ne odbornosti výhodu snadných řešení. Jako příklad z praxe může sloužit pojem „feťák“, který byl používán vládou v souvislosti s notoricky známou a hojně medializovanou kauzou Czechtekk 2005¹⁰. Problematika drog byla v tomto případě postavena na první místo jako nejjednodušší schéma vysvětlení situace. Stejně tak v případě předvolební kampaně Unie svobody-Demokratické unie (US-DEU) v roce 2006 byla marihuana použita jako symbol. Tentokrát jako symbol alternativy a změny spolu s ostatními kontroverzními tématy jako registrované partnerství atp. US-DEU před volbami zahlcovala zemi plakáty Legalize it! (vlastní výzkum)

Nejen u nás je marihuana používána jako politický a náboženský fotbalový míč. Příkladem podobné situace je Slovensko. Tam v předvolební kampani Robert Fico lákal mladé voliče na volební program své strany SMER, který obsahoval i bod dekriminlizace konopí. V roce 2001 se Fico, coby opoziční poslanec, pro slovenský deník Národní obroda vyjádřil takto: „*Marihuana je výsledkom doby a bol by som posledný, kto by trval na tom, aby sme za vyfajčenie jednej cigarety poslali niekoho do väzenia. Dnešný zákon nie je dobrý a marihuana sa fajčí, či je to trestný čin alebo nie. Zásadne som len za postih páchatel'ov, ktorí marihuana vyrábajú a predávajú. Je však nelogické a nezmyselné aby sa rovnaké sankcie vzťahovali aj na mladíka, ktorý sa náhodou dostane na diskotéke k jednej cigarete a polícia ho pri tom pristihne.*“¹¹ Ovšem po vítězných volbách na tuto položku ve svém seznamu jako premiér zapomněl. Dnes, opět před volbami, se téma dekriminlizace opět stává horkým diskusním tématem. Mnozí tento fakt nazývají „politickým kupčením s marihuanou“¹².

¹⁰ Kauzou Czechtek nazýváme období přelomu léta a podzimu roku 2005, kdy by veřejně společenskou, mediální a politickou diskuzí řešen zásah policie na letním hudebním ilegálním festivalu Czechtek, pořádaného českou freetekno subkulturou (www.freetekno.cz). V létě roku 2005 byl tento festival násilně rozehán, což zapříčinilo mohutnou vlnu protestů z řad samotných účastníků této akce, ale i z řad ochránců lidských práv. Zásah na Czechteku roku 2005 byl přirovnáván k praktikám předlistopadové KSČM, účastníci byli jednou stranou označováni za „tančící děti“ a druhou stranou „feťáky“. Kauza utichla zhruba po roce. Czechtek se od té doby nepořádá.

¹¹ GREČNÁR, Juraj. Legalizácia marihuany – čo vy na to, pán premiér?. *Blog.grecnar.sk* [online]. 2008, „ [cit. 2010-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://blog.grecnar.sk/legalizacia-marihuany-co-vy-na-to-pan-premier>>.

¹² *Www.ct24.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/svet/evropa/81733-legalizace-marihuany-na-slovensku-politici-to-nevylucuju/>>.

4. Profesionální pěstitelství netechnického konopí

Profesionální pěstitelství marihuany definuji v této práci jako takovou činnost kultivace konopí, která ústí ve sklízení, prodej a distribuci marihuany za účelem ekonomického profitu. V oblasti profesionálního pěstování, tak jak je zde pojato, se tato činnost týká pěstování netechnického konopí sloužícího ke kulturně-sociálnímu využití ze strany spotřebitelů.

Toto užívání se v literatuře označuje za rekreační, příležitostné zneužívání a příležitostně-experimentální zneužívání. (Nožina, 1997)

Podoba profesionálního pěstitelství, tak jak ho známe dnes, má svůj původ zejména v adaptačních mechanismech, které se vyvinuly v USA v 60. a 70. letech 20. století a odkud se přes Holandsko rozšířily do celé Evropy. (Bouchard, 2007)

K profesionálnímu pěstování konopí se váže specifický životní styl zejména v tom okamžiku, kdy je pěstitel zároveň uživatelem. Pro pěstování konopí se v České republice vžilo pojmenování přejaté z anglického jazyka. Termín „*growing*“ je dnes v komunitě pěstitelů používán jako synonymum ke slovu pěstování, „*grower*“ jako ekvivalentní výraz pro pěstitele. (vlastní výzkum)

4.1. Pěstování jako součást „šedé ekonomiky“

Profesionální pěstování ústící v obchodování s marihuanou je modelovým případem účasti na šedé ekonomice. Je adaptačním procesem, který můžeme zahrnout do subsistenčních strategií přežití. Jeho existence vyplývá z volného místa na trhu. Tam kde existuje poptávka po ilegálním zboží, existuje podle obecných zákonitostí trhu i ilegální nabídka. (Schneider; Enste, 2000)

Vzhledem k ilegální povaze jednání pěstitelů konopí je obchod s konopnými drogami součástí „šedé ekonomiky“. Za „šedou ekonomiku“ („*shadow economies*“ nebo „*hidden economies*“) jsou považovány všechny ekonomické aktivity, které přispívají k oficiálně měřenému HDP, ale nejsou v současnosti státem registrovány. Také jí můžeme definovat jako tržní produkci zboží a služeb, ať už legálních či ilegálních, která uniká z dosahu detekce oficiálních odhadů HDP. Vzhledem ke své povaze je tato oblast trhu nepřehledná a skrytá. (Fassmann, 2007)

Vznik šedé ekonomiky je v případě legálního zboží a služeb většinou způsoben reakcí lidí na zvýšenou daňovou sazbu, tudíž na přetížení daňovým systémem, které ústí v „únikové řešení“ v podobě nezdaněného obchodu, který zakládá podstatu šedé ekonomiky. Neblahými důsledky tohoto stavu je nejen slábnutí oficiální ekonomiky, ale i slábnutí společenského ukotvení systému, oslabení státní autority. Při prosperující šedé ekonomice jsou navíc ekonomické ukazatele jako nezaměstnanost, pracovní síla nebo příjem zkreslující pro vytváření politiky, která může být na základě nepřesných údajů neefektivní nebo celkově špatná. Ukázalo se, že výzkumy ekonomů v této oblasti nejsou hodnotné jen pro ně samé, ale stávají se důležitým informačním zdrojem pro politiky a sociální vědce. Pozitivními důsledky šedých ekonomik mohou být na druhou stranu vysoké příjmy ze skrytého podnikání, které jsou utraceny na oficiálním trhu. (Schneider; Enste, 2000)

V případě ilegálních tržních komodit je vznik šedé ekonomiky a černého trhu zásadně motivován faktem, že v jiném sektoru by z kriminální podstaty činnosti nemohl být obchodní („podnikatelský“) záměr realizován.

4.2. Adaptační proces

Celosvětově je na prosazování protidrogové politiky ročně vynaloženo velké množství finančních prostředků, které se pohybují v řádech miliard amerických dolarů a miliard eur. (Zimmerová; Morgan, 2003) V minulosti tomu nebylo jinak. I když se „otec“ světové protidrogové politiky Anslinger snažil dosáhnout vymícení konopí ze společnosti, dá se říci, že společnost pod jeho vedením získala právě opačné preference. Stejně jako v případě alkoholové prohibice, plán na odstranění drog ze společnosti selhal. (Evans, 2003)

S nástupem alternativních subkultur v USA, které jsme již zmínili v kapitole „Subkultury a psychedelické látky“, přišel i nárůst uživatelů konopí. Opravdu masová konzumace konopí byla v dalších letech zohledněna ve federálních zákonech. Marihuanu v té době užívalo 25 milionů Američanů. Zejména díky prezidentu Kennedymu byla 60. léta v Americe k uživatelům konopných drog smírnější. V sedmdesátých letech se dokonce objevily snahy o demytologizaci marihuany prostřednictvím vědeckých výzkumných zpráv iniciovaných Národní komisí pro marihuanu a zneužívání drog, které došly k závěru, že politika proti marihuaně společnosti více uškodila, než prospěla. Ovšem po nástupu prezidenta Nixona, který

nebyl ochoten naslouchat staronovým vědeckým poznatkům o marihuaně, se situace opět vyhrotila. Nixon vyhlásil v kongresu novou válku proti drogám s podtitulem „ohrožení národa“. Bezesporu byl tento krok reakcí na problémy, které svými protivládními demonstracemi (proti válce ve Vietnamu) způsobovalo hnutí hippie. (Miovský, 2008; Booth, 2003).

Změna politiky, z vcelku mírné na extrémně tvrdou, ovlivnila i postupy zásobování trhu. Do začátku 70. let byl americký černý trh s marihuanou zásoben ze zahraničí. Tuny konopných drog putovaly vzduchem i po zemi převážně z Mexika. Po zpřísnění protidrogové politiky zesílila ochrana hranic mezi Mexikem a Spojenými státy. Ti, kteří pašovali marihuanu, měli za úkol vymyslet, jak si udržet zákazníky, vydělat peníze, tedy získat drogu a zmenšit riziko dopadení. Zprvu se zdálo být výhodnější velké množství konopí za nízkou cenu obezřetněji pašovat z ciziny za pomoci precizních strategií kokainových a heroinových dovozců, ale jako výhodnější se nakonec ukázalo domácí pěstitelství, které je v současnosti adaptačním mechanismem s inovativními prvky. (Bouchard, 2007)

4.2.1. Inovace a vývoj

Inovace se prosadily okamžitě a fungují dodnes nejen ve Spojených státech a Kanadě, kde vznikly. Novinkou se stal přechod ze snadno odhalitelného pěstování venku pod širým nebem („outdoor“) k pěstování v interiéru („indoor“). V souvislosti s touto změnou se objevila i kultivace vyššího řádu, křížení odrůd. (Bouchard, 2007)

Křížením konopí setého s konopím indickým vznikaly nové druhy. Za pomoci importovaných semen konopí indického nejprve z Afghánistánu a později z Pákistánu vznikaly rostliny, které nebyly tak vysoké a díky svému malému vzrůstu mohly být pěstovány uvnitř i na malém prostoru. Navíc i v případě pěstění „outdoor“ nepoutaly takovou pozornost okolí. Šlechtění, mimo nízkých rostlin, přineslo i odrůdu přezdívanou „*sinsemilla*“ – ve španělštině „bez semen“. Sinsemilla nebyla v podstatě žádným zázrakem. Šlo pouze o novou metodu pěstění. V průběhu růstu byly z populace pro své zanedbatelné množství pryskyřice a tudíž i malé množství účinné látky THC odstraněny nežádoucí samčí rostliny a samičí v naději, že budou opyleny, stále více kvetly. (Nožina, 1997; Miovský, 2008) Postupně byl export konopí z jihu vytlačen

domácí produkcí. Například v Kanadě, podle záznamů tamní Královské jízdni policie z roku 2003, bylo 95% zkonfiskovaného konopí domácího původu. (Bouchard, 2007)

4.2.2. Evropa a druhá inovační fáze

Evropa nebyla ochuzena o nové metody hlavně díky Wernardu Bruiningovi, majiteli I. amsterodamského coffeshopu Mellow Yellow. V roce 1978 se vypravil do USA a začal odtud nové odrůdy pašovat do Evropy. Spolu s kultovní postavou severoamerické konopné scény, „Old Edem“ Hollowayem, který byl v době renesance striktní protidrogové politiky nucen ze „Států“ uprchnout, začal ve skleníku pěstovat sinsemilla z Kalifornie. První výpěstky putovaly do rukou Henkiemu de Vriesovi, majitele coffeshopu Bulldog (dnes je pod obchodní značkou Bulldog provozován již celý řetězec coffeshopů, který je mezi kuřáky legendou). Sinsemilla se díky Bulldogovi dostala na trh. Poptávka po bezsemenné marihuaně stále stoupala a Bruining byl nucen rozšířit pěstební plochy. Produkce se přestěhovala z důvodů zvýšení produkce na farmu do Fríska. (Miovský, 2008)

Do poloviny 80. let bylo konopí pěstováno outdoor. Čím více se zdokonalovaly pěstební postupy a technologie, stoupala kvalita a holandské konopí získalo nezaměnitelnou pronikavou vůni, která mu vynesla přezdívku „skunk“ [skank]. V 80. letech se v Holandsku pěstovalo již několik bezsemenných odrůd. Patřil mezi ně například *Skunk #1*, *Early Pearl*, *Holland's Hope*, *Northern Lights* a *Original Haze*. Nutno dodat, že některé z nich jsou pěstovány i v dnešních pěstírnách. (Miovský, 2008)

V roce 1985, byl v Amsterdamu otevřen první obchod pro pěstitele konopných produktů s názvem „Positronics“. Jeho majitelem byl opět Wernard Bruining. V té době se začal zvyšovat nejen obsah THC v pěstovaných rostlinách a objem zkonsumované marihuany, ale i počet pěstitelů. 90. léta znamenala pro Nizozemské království období nejvyššího růstu ve všech oblastech. Počet pěstitelů narostl zhruba na 40 tisíc, počet specializovaných obchodů s pěstitelskými potřebami se vyšplhal na stovku. V roce 1996 domácí produkce konopných drog činila 2/3 celkového zkonsumovaného množství. (Miovský, 2008)

4.2.3. Technologie pěstování netechnického konopí

Jak už bylo řečeno, poptávka po kvalitní marihuaně stoupala a tento fakt si vyžádal další inovace v pěstování.

Dnes se nejkvalitnější marihuana nazývaná „skunk“ pěstuje nejčastěji pod umělým osvětlením způsobem „indoor“. Znamená to tedy, že jsou rostliny pěstovány pod lampami, pod sodíkovými nebo metalhalidovými výbojkami ve vnitřních prostorách. Médii pro pěstování jsou hlavně různé druhy pevných substrátů, nejčastěji hlína nebo speciálně obohacené substráty typu drtě kokosových slupek. V případě takzvaného hydroponiího pěstování je pěstebním médiem živinný roztok. Základem pěstování je kvalitní gen pěstované rostliny.

Do České republiky se dováží semena šlechtěných odrůd konopí z Holandska, kde funguje řada takzvaných semenných bank (seedbanks), které rozesílají pomocí internetových obchodů semena takřka do celého světa. Jmenujme například *Nirvana seeds*¹³, *Sensi seed*¹⁴, *Seedsman*¹⁵ nebo *Amsterdam seeds*¹⁶. (vlastní výzkum)

4.2.3.1. Proces „výroby“ konopných drog

Rostliny konopí na výrobu konopných drog se dnes nepěstují ze semen, ale z „řezů“. Základem těchto řezů jsou takzvané „mateční rostliny“.

Semena ze semenných bank přicházející k objednateli v označeném sáčku většinou po pěti nebo deseti kusech. Nechají se vzklíčit, v počátcích se eliminují samičí rostliny od samčích a vyberou se takzvané „matky“, mateční rostliny, které později produkují výše zmiňované „řezy“ vhodné k finálnímu pěstění. Prodávají se dokonce takzvaně feminizovaná semena, u kterých je zaručeno, že ze všech těchto semen vyroste samičí rostlina.

Mateční rostliny jsou pěstovány rovněž pod umělým osvětlením. Doba osvětlení je 18 hodin, doba „spánku“- tmy trvá 6 hodin. Tento cyklus simuluje růst v normální přírodě, jen s rozdílem, že simuluje pouze období roku s nejdelšími dny, období mezi letním slunovratem a podzimní rovnodenností. Procesy zrání nejsou v rostlině spuštěny změnou sluneční aktivity a díky tomu faktu je možno udržovat rostlinu v nekvětové fázi po dobu i několika let (až 5 let). Klasickým způsobem se dále z matečních rostlin řezou „klony“, řízků, které jsou automaticky femininní a tudíž

¹³ *Www.nirvana-shop.com* [online]. 1995-2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.nirvana-shop.com/>>.

¹⁴ *Www.sensiseeds.com* [online]. 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.sensiseeds.com/>>.

¹⁵ *Www.seedsman.com/en/* [online]. 2009 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.seedsman.com/en/>>.

¹⁶ *Www.amsterdammarijuanaseeds.com* [online]. 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.amsterdammarijuanaseeds.com/>>.

potentní na vysokou produkci psychoaktivní pryskyřice. Řezy z mateční rostliny se nechávají zakořenit, tento proces trvá řádově dva týdny. K osvětlení klíčících řezů se používají obyčejné zářivky. Profesionální pěstitelé kontrolují hladinu PH zálivky, protože její hladina ovlivňuje zakořenění rostlin. Za tímto účelem jsou používány takzvané PH metry určující míru PH. Platí, že PH zálivky pro kořenící rostlinky by nemělo přesáhnout 5,8. K dosažení této hodnoty je používána kyselina dusičná, která zároveň obsahuje prvek N (dusík) potřebný pro růst rostlinných buněk.

Po zakořenění je rostlina vhodná pro další kultivaci. Většinou je pěstitel řezů specialistou. Pěstuje a prodává. Jeden řez má hodnotu od 80 do 250 korun. Cena se odvíjí podle odrůdy, ale zejména je hlavním určujícím faktorem odebrané množství a známost prodejce a zákazníka.

Řezy se zasadí do připraveného prostoru, který je osvětlen výbojkami a vybaven ventilátorem na odtažení vzduchu s filtrem. Filtr slouží k úplné eliminaci specifického zápachu. Rostliny vydávají během kvetení silný zápach. Některé odrůdy dokonce i před fází květu. Proto je filtr nezbytností.

Za účelem lepšího rozptýlení světla se používají odrazové fólie na bocích pěstebního prostoru a stínidla nad lampami. O kvalitě budoucí marihuany rozhoduje teplota vzduchu, zejména její výkyvy, teplota zálivky, vlhkost a cirkulace vzduchu, míra odvětrání atp. Rostliny rostou v růstové fázi (čas osvětlení 18/6) zhruba dva týdny až jeden měsíc, poté jsou lampy přepnuty na režim 12/12 hodin a rostliny začínají kvést. Čas je automaticky řízen časovacími hodinami. V době růstu se snižuje PH na 5,8 kyselinou dusičnou, v době květu na hodnotu PH 6,2 kyselinou fosforečnou.

Na český trh je dodáváno mnoho značek specializovaných hnojiv a látek na přípravu živných roztoků při hydroponiím pěstění. Většina z nich pochází z Holandska.

Jako každé rostliny i tyto jsou napadány škůdci a plísněmi. Řešením jsou klasické postřiky, které jsou běžně k dostání v prodejnách pro zahrádkáře. I zde je nutné dodržovat ochrannou dobu spotřeby. Postřiky proti škůdcům a nemocem se aplikují nejpozději v rané fázi květu, aby bylo dostatek času na vyplavení škodlivin z rostlinných buněk. Pozdní aplikace a přítomnost chemikálií v rostlině mohou ovlivnit a často ovlivňují chuť marihuany. Při nedodržení ochranné lhůty hrozí konzumentům zdravotní potíže jako například nevolnost či bolest hlavy.

Délka květové fáze je závislá na odrůdě. Některé sorty zrají později, jiné dříve. Doba květu se pohybuje od 53 do 70 dní. Rostliny se poté sklízají. Sklizeň

probíhá utětím rostlin a ostříháním přebytečných listů. Konečným produktem, konopnou drogou marihuanou, jsou květy – takzvané „palice“, podle tvaru nazývané také „šišky“.

Sušené květy – marihuana (skunk) se dále prodávají. Cena je určena za gram sušeného materiálu a opět se odvíjí od množství odebraného množství. Jeden gram stojí zhruba 200-250 Kč. V případě vyššího odběru nad 50 gramů cena klesá na 150 Kč. Pohybujeme-li se v řádech kilogramů, cena může dosáhnout i 80 Kč/g.

4.3. Profesionální pěstování konopí v České republice

Konopí se v České republice pěstovalo už před rokem 1989. Krátkodobě užívání a pěstování stoupalo v 60. letech s přílivem nových myšlenek ze zahraničí. Vrcholem tohoto období bylo samozřejmě Pražské Jaro a Normalizace. Následná sovětská invaze a přitvrzení do té doby uvolňujícího se režimu s sebou přinesly zatlačení užívání konopných drog do „ortodoxního“ undergroundu té doby, do punkové subkultury. (Alan, 2000)

Do země se přes uzavřené hranice pašoval zejména kvalitní hašiš. První cvičení psi byli cvičeni na vyhledávání konopných drog. První styk policistů s drogou proběhl v roce 1970 na celnici v Chebu. V průběhu 70. let bylo odhaleno několik pašeráků hašiše z Afghánistánu. Pašeráctví hašiše nabylo v té době transitní charakter, tudíž zboží nebylo určeno pro tuzemský trh. Pašeráky konopných drog, určených pro české spotřebitele, byli hlavně jednotlivci, čeští občané, kteří krátkodobě pobývali v zahraničí. (Nožina, 1997)

4.3.1. Počátky pěstitelství v ČR

Pokud se před revolucí v roce 89' pěstovalo v České republice konopí, dělo se tak na odlehlých místech (vesnicích). Semena se získávala kuriózně, například přebíráním směsí ptačího zobu, který byl volně k dostání a jehož součástí byly i semena konopí indického. Postupem doby však ani našim občanům nezůstalo neznámé křížení a šlechtění odrůd. Tato činnost byla až překvapivě úspěšná. Stejně jako většina drog, byly

i ty konopné před revolucí spíše záležitostí uzavřených samozásobitelských komunit. (Nožina, 1997)

Nutno dodat, že celková obeznamenost s konopím byla v předrevoluční době nízká jak mezi běžnými občany, tak mezi řadovými policisty. Konopí mohlo v té době růst na mnoha zahradách bez povšimnutí zkrátka proto, že jako konopí identifikováno nebylo. Stejně tak mohlo být veřejně užíváno, aniž by někdo rozpoznal specifickou vůni kouře. Skutečné účinky konopí na lidský organismus byly v té době neuživatelům neznámé a tak existovala i značně úsměvná představa o chování člověka po požití konopné drogy. (vlastní výzkum)

Na širší drogovou scénu se konopí opět propracovalo v 80. letech, kdy slábla síla a společenské postavení komunistického režimu. Popularita konopných drog a poptávka po nich vyvolala samozřejmě i u nás zvýšení a zkvalitnění nabídky. Převrat v roce 89' otevřel hranice a snížil sociální kontrolu.

Rozmach indoor pěstitelství na sebe nenechal dlouho čekat a česká marihuana se stala v polovině devadesátých let jednou z nejkvalitnějších v Evropě zejména díky aplikaci nových pěstebních metod. Marihuana vysoké kvality, původně „holandský skunk“ rozšířený do celé Evropy se stává výhodným obchodním artiklem. (vlastní výzkum)

4.3.2. Konopná legislativa v České republice

Česká republika se svými postoji proti drogám řadí po bok států, které ratifikovali tři závazné konvence OSN týkající se kontroly pohybu omamných a psychotropních látek a proto je zavázána povinností potlačovat zneužívání drog na svém území a spolupracovat s ostatními zeměmi při této činnosti v celosvětovém měřítku. Česká republika se připojila na seznam signatářů jednotlivých smluv v letech 1988 a 1991.

V oblasti legislativy týkající se konopí je používáno označení „měkká droga“. Reálně však z tohoto titulu neplyne výraznějších úlev.

Stejně tak jako v některých evropských státech i v České republice panuje v této oblasti rozpor mezi legislativou a praktickým vymáháním „spravedlnosti“. Obecně platí, že zásah proti drogovým deliktům není tak častý a řekněme „důsledný“ jako v případě drog tvrdých. Alespoň pokud jde o užívání. Od prvního ledna roku 2010 vstoupil v České republice v platnost nový trestní zákoník a s ním i novela zákona o tzv.

drogových trestných činech.¹⁷ Přesněji, změna zákona proběhla v oblasti přechovávání a pěstování omamných a psychotropních látek. Rok 2010 je rokem, kdy poprvé u sebe může uživatel konopných produktů (i uživatel psilocybinových hub) držet specifikované množství těchto látek pro vlastní potřebu aniž by se dopouštěl trestného činu. Držení pro vlastní potřebu je trestným činem pouze v případě, že je množství drženého materiálu větší než malé. Toto množství je vládním nařízením určeno na 15 g sušeného konopí – marihuany. Totéž se týká i takzvaného nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku. Pěstování, i zde je nutné připomenout přesnou formulaci „*pouze pro vlastní potřebu*“¹⁸, jak už bylo výše uvedeno, je novým zákonem rovněž kvalifikováno jako přestupek. Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestní zákoník nehodnotí jako trestný čin, pokud občan zasadí a kultivuje do pěti rostlin konopí a čtyřiceti psilocybinových hub. Ovšem užívání i držení, přechovávání a pěstování je stále přestupkem a musíme si tedy uvědomit, že i nadále bude toto chování při odhalení sankcionováno na základě postupu přestupkových komisí. Uživatel i pěstitel jsou vystaveni riziku pokuty až do výše patnácti tisíc korun a zabavení sušeného materiálu (drogy marihuany) nebo rostlin. Navíc, přestupkem je toto jednání označeno pouze v případě, že se jedná o činnosti související s „osobní spotřebou“.

Nejzávažnějším trestným činem je „nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek (podle § 187 trestního zákoníku): tento trestný čin zahrnuje, jako pachatele toho, kdo nezákonně doveze, vyveze, vyrobí, nabízí, zprostředkuje, prodá, jinému opatří anebo jinému přechovává omamnou a psychotropní látku a je považován za takzvaný ohrožující trestný čin. I bezúplatná distribuce, která je velmi častým jevem, je hodnocena jako trestný čin. (Kalina, 2003)

Z uvedené analýzy legislativní situace vyplývá, že na poli mezinárodního i tuzemského práva je tato činnost definována jako ilegální a podle trestního řádu může být pěstitel odsouzen až na 5 let za trestný čin definovaný jako opatření předmětu k nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek podle § 188. Výrobou je v případě konopí považováno samotné utěti rostliny a její sušení, na tuto činnost se dále vztahuje již uvedený § 187 trestního zákona. V tomto případě za přispění přitěžujících okolností, které zákon stanovuje jako značný ekonomický profit, začlenění

¹⁷ *Bussines.center.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-13]. *Bussines.center.cz*. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast2h7d1.aspx>>.

¹⁸ *Bussines.center.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-13]. *Bussines.center.cz*. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast2h7d1.aspx>>.

do organizované skupiny či způsobení těžké újmy na zdraví druhé osobě prostřednictvím drogy, je horní hranicí až 12 let odnětí svobody. U tohoto deliktu je navíc možné podmíněčné propuštění až po uplynutí ne poloviny trestu jako v obvyklých případech, ale až po odpykání dvou třetin soudem stanovené doby. (Kalina, 2003)

I když jsou konopné drogy považovány za měkké drogy, jejich výroba (pěstování, sklizení a sušení) je závažným trestným činem.

5. Komunity profesionálních pěstitelů konopí v České republice

V České republice existuje početně významná skupina profesionálních pěstitelů konopí, kteří se díky povaze vzájemných vztahů a společných hodnotových norem dají nazývat socio-profesní komunitou. Toto celorepublikové společenství se dále dělí na lokální dílčí komunity pěstitelů. Základem je v obou případech vzájemná interakce členů a stejný hodnotový a symbolický rámec příslušné kultury, který je úzce spjat s ilegality a symbolikou kulturního užívání marihuany.

Sociolog Ferdinand Tonnies charakterizoval komunitu již v 19. století jako pospolitost, která se v ideálním případě vyznačuje dobrovolností, altruismem a společným ideálem. (Giddens, 1999) Existuje mnoho definic přiřazených pojmu „komunita“. Podle Jarvise ovšem najdeme ve všech variantách těchto definic pět základních universalit, jim všem společných. Komunita je skupina lidí *žijících nebo pracujících společně v konkrétním prostoru, v němž interagují a vzdělávají se v jisté harmonii*. (Jarvis in Hartl, 1997) Jan Jandourek (2001) definuje moderní komunitu zejména na základě existence sdílené identity.

Komunitou můžeme označit takové společenství lidí sdružené na základě společných zájmů, například hobby, řešení společného problému nebo vyznávání společných idejí, hodnot a životního stylu. Komunita definičně může splývat se subkulturou, a dá se do jisté míry říci, že je její hmotnou formou. (Reichel, 2004)

Komunity lze podle různých kritérií dělit. Nejčastěji se tak děje na základě motivů vzniku a doby trvání komunit. Nejobvyklejším dělením je rozlišení na komunity profesní, zájmové a lokální (rezidenční). (Reichel, 2004)

Komunity jsou významným společenským jevem, který se dá zkoumat z mnoha perspektiv urbání antropologie, ekologické antropologie, psychologické antropologie a od roku 1990 je internetová virtuální komunita ve středu zájmu takzvané „cyber antropology“.¹⁹

¹⁹ Community In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 2009, 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Community>>.

Profesionální pěstitelé konopí jsou velmi úzce propojeni s uživateli konopných drog a to nejen ekonomicky. Pěstitelé jsou členy různých alternativních subkultur, které se navzájem respektují a fungují na podobném principu již zmíněného „autentického spirituálního kulturního zážitku“. Dá se říci, že pěstování je v tomto ohledu řemeslem, které je nedílnou součástí kulturního života subkultur v České republice. Jako takové je uživateli uznáváno a ceněno.

5.1. Subkultury v České republice

V České republice jsou dnes hojně zastoupeny alternativní subkultury, které mají své kořeny v porevoluční době. I když jsou tyto skupiny často chápány jako subkultury mládeže, je tomu mnohdy už dvacet let od doby jejich fungování. Někteří jejich současní členové již dávno nejsou mladistvými a prosazují myšlenky subkultur do svého oficiálního civilního občanského života.

Alternativní subkultury jsou navenek charakteristické umělecky a hudebně odlišným stylem. Jsou většinou multikulturní, ekologické a humanistické. Většinou zastávají takzvané „DIY principy“. Zásadou je snaha propagovat takzvané „aktivní bytí“ na úkor „pasivního“ a znamená vkládání osobního fyzického nebo mentálního úsilí nejen do tvorby věcí, ale i do vlastního bytí. Zkratka DIY je složena z počátečních písmen slov „*do it yourself*“ (z angl. „udělej si sám“).²⁰ Ve výsledku je znakem těchto subkultur významná propojenost všech kulturních sfér se sociální strukturou.

Tyto subkultury jsou úzce propojeny s užíváním v naší současné moderní kultuře netradičních a ilegálních psychoaktivních látek. Těmito látkami jsou psylocibinové houby, lysohlávky nebo jiné druhy zahraničních hub pěstovaných u nás „indoor“ (zákon nepovoluje prodej těchto hub, prodejci se tedy brání jednoduchými etiketami na obalech s houbou, kde nalezneme označení „*etnobotanický vzorek*“) (vlastní výzkum) „Nejpopulárnějšími“ psychedeliky jsou konopné drogy a LSD. Poznatky z výzkumu jedné ze subkultur v ČR, subkultury „freetekno“, dokazují, že užití halucinogenů slouží komunitě ke kulturně-společenskému propojení jejich členů prostřednictvím stejného duchovního zážitku.

²⁰ Alef. Co to je „Do-It-Yourself Culture“? : Jak mohou média veřejné služby přispět k veřejné službě. *Britské listy* [online]. 30.10.2003, , [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/15798.html>>. ISSN 1213-1792.

Kvůli neznalosti kultury je toto užívání označováno majoritní společností díky domnělé absenci regulace jako nebezpečné. Opak je však pravdou. Užívání psychoaktivních látek je v případě subkultur začleněno do sítě pravidel a opatření, která mají zvýšit bezpečnost užívání psychoaktivních látek na maximum. Z těchto opatření můžeme jmenovat např. snahu sám se informovat, jak látka funguje a co od ní můžeme čekat, poradit se s někým zkušeným, být při prvním užití takovým člověkem provázen a kontrolován. Problematické užívání drog, ke kterému se váže mnoho dalších závažných sociálních problémů a proti kterému je vedena „válka“, nemá s tzv. „inteligentním užíváním“, tak jak ho chápou sami členové subkultur nic společného. Inteligentní užívání, jak ho pojímá například i Leary (1996), je spojeno s využíváním psychoaktivních látek jako informačních prostředků a jak už bylo popsáno, váže se k němu mnoho logických pravidel. (vlastní výzkum)

Dá se říci, že mezi subkulturami v ČR jsou konopné drogy nejrozšířenějším psychoaktivním materiálem, který již v těchto komunitách není za drogu považován. Zatímco LSD je u většiny uživatelů aplikováno příležitostně (zřídkakdy) konopné drogy jsou užívány větší frekvencí. O značné domácí spotřebě konopí hovoří vládní zprávy i zprávy EU. Například výroční zpráva o užívání drog v Evropě pro rok 2009 Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)²¹

V současnosti, jak už jsme zmínili v kapitole „Konopné drogy“, je poptávka po konopných drogách (po marihuaně) v naší republice značná. Pakliže je značná poptávka, musí být značná i nabídka. Vzhledem k začlenění ilegálního obchodu s konopnými drogami včetně pěstitelství do šedé ekonomiky je velice těžké odhadnout objem nabídky tohoto zboží. Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti provedlo v roce 2008 v České republice Celopopulační studii užívání psychotropních látek. V této studii byl použit takzvaný Cannabis Abuse Screening Test, který je zaměřen na intenzivní (ne experimentální) užívání konopných drog. Z průzkumu vyplynulo, že „...velikost komerčního trhu s marihuanou lze odhadnout na 2,7 mld. Kč, tedy 0,07% HDP (podle cen v roce 2008). Průměrná částka, kterou uživatelé utratili na trhu za marihuanu v posledním roce, byla 12 000 Kč (polovina respondentů utratila do 4 200 Kč za rok, ale výdaje respondentů dosahovaly ojediněle

²¹ Annual report on the state of the drugs problem in Europe. In *Annual report on the state of the drugs problem in Europe*. Lisabon : EMCDDA, 1,11,2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.emcdda.europa.eu/publications/annual-report/2009>>. ISSN 1609-6150.

až 73 000 Kč). Finanční hodnota vypěstované marihuany určené převážně pro vlastní potřebu a pro nekomerční distribuci v rámci sociálních sítí odpovídala

1,5 mld. Kč (0,04% HDP) – tato částka se tedy díky samozásobení uživatelů konopnými látkami vyhnula černému trhu.“ (Výroční zpráva o stavu ve věcech drog - NMS, 87;2009)²² Jestliže budeme počítat s průměrnou cenou 180 Kč/gram, bylo na českém trhu s konopnými drogami zobchodováno 15 tun marihuany a dalších 8,3 tuny si uživatelé vypěstovali sami pro vlastní potřebu. Odhady expertů Evropské Komise dokonce uvádějí, že čeští uživatelé spotřebovali v marihuanu v celkovém objemu 30 až 68 tun.

Ekonom Jan Flégr ve své práci „Analýza drogové prohibice a odhad vlivu legalizace na státní rozpočet“ (2009) odhadl roční spotřebu marihuany na 29,64 tuny uživatelů a frekvenci jejich užívání. Použil metodu, která byla poprvé použita v tzv. Cleelandské zprávě zabývající se odhadem spotřeby marihuany v Austrálii v roce 1989. K odhadu mu posloužili údaje NMS o počtu uživatelů a frekvenci jejich užívání. Ve své práci hovoří o spotřebě marihuany takto:“ *Cleelandská zpráva pracuje s důležitým předpokladem, a to, že pro odhad spotřebovaného množství je relevantní pouze spotřeba pravidelných a častých kuřáků - ti kteří užívají marihuanu denně nebo téměř denně. Spotřeba ostatních kuřáků je ignorována. Zpráva dále předpokládá, že pravidelný kuřák spotřebuje v průměru 10 gramů marihuany týdně. (Clements, Daryal, 1999) Odhaduje se, že v ČR 0,77% dospělé populace, tedy přibližně 57 tis. osob, užívá konopné drogy denně nebo téměř denně. (NMS, 2009) Pokud by každý z nich opravdu vykouřil týdně v průměru 10 gramů, činila by spotřeba marihuany v ČR přibližně 29,64 tun.*“ (Flégr, 28;2009)

5.1.1. Klubová scéna

Členové subkultur se v České republice sdružují kolem hudebních a společenských klubů. Alternativní umělecká scéna je nazývána často jako „klubová“ Řadíme sem hudební žánry jako je například tekno (freetekno komunita), hip-hop, reggae aj. U všech těchto klubových subkultur existuje spojení s psychedelickými látkami. Nejrozšířenější drogou je zde marihuana.

²² Annual Report. In *Annual Report: The Czech Republic - 2008 Drug Situation*. Praha : Úřad vlády ČR, 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/english/annual_reports_and_other_main_resources/annual_report_the_czech_republic_2008_drug_situation>.

Na české klubové scéně mimo nevšedních hudebních zážitků můžeme hledat první projevy kulturního užívání konopí v široké komunitě. Právě zde, na domácí půdě alternativních hnutí získává marihuana pro členy těchto skupin hromadně sdílené symbolické významy. Často se proces průniku symbolů mezi skupinu děje prostřednictvím hudby. V dnešní době má klubová scéna několik zásadních všeobecně známých evergreenů, jejichž slova pocházejí z per českých textařů a týkají se právě marihuany²³. Velmi známá je v současnosti píseň skupiny Ilam – *Pošli mi jointa!*, která názorně demonstruje postoje české reggae subkultury k otázce kriminalizace konopí.

Interpret: Ilam

Píseň. Pošli mi jointa

(vlastní výzkum)

Intro: *dialog*

Dáš si jointa Formy?

Zahulit si nějakýho jointa? Ani ne, až za chvíli... až to dozpívám tak si rád dám...

To už to tady nebude.

Recitace: *Pro ty co hulej skla, co hulej šlukovky, co hulej čilamy, co hulej vodnice a taky jointy... pro ty kterých krabičky jsou vždycky plný, pro ty co maj vždycky papírky a nebo pro ty co maj alespoň na filtr!!!*

Ref: *Pošli mi jointa a pošli ho směle, politiky s jejich názorama pošli do prdele, stejně ty zákony nemůžou mít úctu mou, když je píšou lidi, co kradou a lžou. JOU!*

A když už vo tom mluvím, tohle není kec, legalizace trávy je vážná věc, když už zákony legalizaci neumožňujou, legalizuj srdcem, legalizuj hlavou.

Nikdo nemá právo nikomu zakazovat ten pocit, co nemohl nikdy poznat, ten kdo jen cigára hulí a alakáč kalí, nikdy nepochopí, že každý množství je malý.

Ref: *Pošli mi jointa...*

Tak nech joint hořet, ve svém srdci plát, ať shoří dřív Amerika, babylonskej stát..ať shořej všichni ti co chtěj rozkazovat, co nikomu nic nedávaj a chtěj jenom brát.

My nechcem se hnát za tím za čím oni se ženou, a není pro nás orgasmus s tváří blaženou, žrát u Mc Donalda flaksu zkaženou. JOU!

Ref: *Pošli mi jointa a pošli ho směle, politiky s jejich názorama pošli doprdele, stejně ty zákony nemůžou mít úctu mou, když je píšou lidi co kradou a lžou. JOU!*

²³ Viz příloha – „Texty písní“

A možná taky vražděj, ale to se v novinách nedočtete ani to v televizi neuvidíte, od toho jsou tady tajný služby, aby to všechno pěkně zakamuflovaly. Kdo do toho bude strkat rypák, ten přes něj dostane, tak už to chodí, to každé dobře ví...a proto je lepší když se joint ubalí. JOU!

5.1.2. Společenská hnutí za legalizaci konopí

Jiný pohled na společenskou organizaci a odlišný životní styl a výše uvedených subkultur koresponduje s jejich kladným přístupem k marihuaně. Vzhledem k tomuto faktu a zejména díky vyznávání aktivního přístupu k životu je mezi členy subkultur mnoho příznivců společenských hnutí za legalizaci netechnického konopí.

Veřejné snahy o legalizaci konopí datují v České republice svůj oficiální počátek těsně po pádu komunismu, tedy po roce 1990. Do té doby extrémně tabuizované téma začalo ve veřejném prostoru nabývat formy diskuze. Na povrch se dostávaly první myšlenky o hospodářském a lékařském využití konopí. Dílčí téma, které však zaujímá první místo na žebříčku kontroverze je legalizace konopí netechnického - marihuany.

Média se problematice v počátcích nové demokratické éry státu téměř vůbec nevěnovala, snad s výjimkou několika subkulturních časopisů a e-zinů²⁴ a týdeníku Reflex.²⁵

5.1.2.1. Legalizace.cz

Největším a nejstarším veřejně činným hnutím za legalizaci konopí, které se snaží organizovat zastánce těchto myšlenek, je občanské sdružení Legalizace.cz. Toto sdružení lidí programově žádajících legalizaci konopí vzniklo oficiálně v roce 1998. Od té doby se v této oblasti aktivně angažuje doma i na mezinárodním poli. Na webových stránkách www.legalizace.cz zveřejňuje toto občanské sdružení cíle své společenské i politické angažovanosti. Sdružení zastává několik klíčových myšlenek týkajících se netechnického konopí.

²⁴ [Www.blisty.cz](http://www.blisty.cz) [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.blisty.cz/>>.

²⁵ DOLEŽAL, J.X. *Jxd.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Jxd.cz. Dostupné z WWW: <http://jxd.cz/?page_id=34>.

DOLEŽAL, J.X. ZLÝ ZÁKON, HODNÉ KONOPÍ. *Reflex* [online]. 20.6.2007, 25, [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.reflex.cz/Clanek27853.html>>.

Členové a příznivci Legalizace.cz prosazují netechnické konopí jako lék, chápou ho jako rostlinu budoucnosti v průmyslové oblasti a v neposlední řadě věnují pozornost jeho civilizačnímu (kulturnímu) významu. Užívání konopných drog, jako halucinogenů, patří podle o.s. Legalizace.cz k legitimním způsobům osobního růstu jedince skrze změněný stav vědomí.²⁶

Proklamovanými cíly sdružení je zvýšení informovanosti veřejnosti v oblasti využití netechnického konopí a konopných drog a změna příslušné legislativy skrze dekriminizaci a legalizaci směrem k efektivnějšímu využití vládních prostředků.

Své názory obhajují historicky i vědecky podmíněnými tezemi. Za zásadní argument pro společenskou (morální) legalizaci je občanským sdružením považována historická tradice kulturního užívání halucinogenů, která je vlastní většině společenství v prostoru i čase. Hlavní důvod zákonné legalizace a svou oporu vidí ve výkladu Ústavy ČR a Listině základních práv a svobod, protože podle článku 15 Hlavy druhé Listiny základních práv a svobod je „svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání (...) zaručena“²⁷.

„Konopí bylo jednou z prvních hospodářských plodin, které lidstvo pěstuje, dokonce možná tou úplně první. Do jaké míry jeho užívání ovlivnilo vývoj lidské psychiky, se můžeme zatím jen dohadovat.

Avšak mnozí významní světoví filozofové a psychologové jako např.

William James, Carl Jung, Stanislav Gróf jsou přesvědčení, že lidstvo by bez schopnosti prožívat stavy změněného vědomí nemohlo plně obnovovat svůj tvůrčí a kulturní potenciál. Užívání konopí tedy souvisí s naplňováním základních lidských potřeb, a proto jeho kriminalizace odporuje základním lidským právům“²⁸.

Své myšlenky se sdružení snaží prosazovat veřejně, nejen na webu. V souvislosti se vznikem občanského sdružení Legalizace.cz se v České republice konala první demonstrace za legalizaci netechnického konopí. Na Staroměstské náměstí přišlo v roce 1998 vyjádřit svůj souhlasný názor 1000 lidí. O rok později, v roce 1999, se Česká republika pod záštitou Legalizace.cz připojila k tradici již existující

²⁶ *Www.legalizace.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. *Www.legalizace.cz*. Dostupné z WWW: <<http://www.legalizace.cz/>>.

²⁷ *Www.psp.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. *Www.psp.cz*. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.

²⁸ *Www.legalizace.cz* [online]. 2009 [cit. 2009-12-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.legalizace.cz/o-webu/nas-cil/>>.

celosvětové demonstrace za legalizaci marihuany. Pochod s názvem Million Marihuana March (MMM, mezi pravidelné účastníky se vžilo pojmenování „Legalizace“) se od roku 1999 koná každoročně v Praze a v některých českých a moravských městech. V letech 1998 až 2003 byl počet demonstrujících spíše konstantní, byly však pozorovatelné mírné změny směrem k vyššímu počtu zúčastněných. Od roku 2005 se počet demonstrantů počítal na tisíce a v dalších letech neustále rostl. V roce 2008 „Legalizaci“ navštívilo 15000 lidí.²⁹

Vzhledem ke snaze prosazovat efektivněji své cíle a postoje a dále pak názornějším způsobem informovat veřejnost o současném stavu legislativy, o aktualitách a kultuře kolem marihuany, získala demonstrace od roku 2001 podobu happeningu.

Million Marihuana March je od roku 2001 podobný odpolednímu festivalu pod širým nebem (poslední dva roky v parku Parukářka na Žižkově), kde na několika podíích vystupují hudební skupiny, DJové a soundsystémy, ale i přednášející zainteresovaní v „konopné“ problematice. Na místě se rovněž ve stáncích prodávají výrobky z konopí (léky, kosmetické výrobky, oblečení, jídlo, pivo) nebo poskytují informace o aktuálních trendech v pěstování. Účastníci happeningu si mají možnost zakoupit výrobky převážně tematicky zdobené, například marihuanovým listem, duhovými barvami nebo symbolickou etiopskou trikolorou červeno-zelenožluté. (vlastní výzkum)

Vzrůstající počet účastníků může být připsán na vrub dvěma faktorům. Za prvé jak už bylo zmíněno, na „vině“ může být přerod Million Marihuana March z formy klasické demonstrace na happening s pestrým kulturním programem³⁰. Tato nevšední podoba manifestu je lákavější a pro účastníky zábavnější. Na happening se „vyplatí“ dorazit i lidem z dalekého okolí, kteří se tak mohou pobavit, zároveň se dozvědět něco nového a hlavně potkat staré přátele a poznat nějaké nové. Jako druhý činitel nárůstu návštěvnosti bezesporu funguje i vzrůstající počet uživatelů a pěstitelů.

Sdružení spolupracuje díky svému širokému záběru působnosti s organizacemi, které se zaměřují na konkrétní typy využití konopí. Mezi tyto organizace patří iniciativa Konopí je lék³¹, o.s. Konopa³² nebo nadace Drop-in³³.

²⁹ Dvanáct let legalizace v ČR. *Konoptikum*. 21.4.2009, 04/09, s. 9.

³⁰ Viz Přílohy – letáky – Million Marihuana March

³¹ *Www.konopijelek.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.konopijelek.cz/>>.

Jako své partnery uvádí diskusní fórum pro pěstitele Grower.cz³⁴, časopis Konoptikum³⁵ a obchod s potřebami pro pěstování Growmarket³⁶.

5.2. „Celorepubliková“ komunita

Profesionální pěstitele konopí je možné chápat jako celek - komunitu, složenou z menších skupin – dílčích komunit, které vzájemně symbolicky kooperují. Vliv na tuto kooperaci má jak celkový kontext ilegality a s ním spojený pocit vzájemné solidarity tak i existující jev kulturního užívání, jak v rovině dílčích komunit, tak z pohledu komunity celkové. I když má tento společenský útvar na první pohled spíše znaky profesní komunity, nalezneme i zde rysy komunity zájmové (kulturní). *„Při některých událostech může mezi komunitami zájmovými a profesními docházet k vzájemnému prolínání.“* (Reichel, 105;2004)

Reichel (2004) popisuje profesní komunitu jako o společenský agregát, který sdružuje jedince téže profese, případně blízká či součinná povolání. K setkávání takové komunity dochází podle tohoto sociologa při příležitostech zaměřených na specifický druh publika, jako jsou například odborné konference (architektů, lékařů) či veletrhy (stavbařů, strojařů).

Vzhledem k ilegálnosti činnosti v podstatě neexistuje oficiální asociace sdružující tyto pěstující „podnikatele“, která je typická pro ostatní profesní komunity s legálním statutem. Instituce sdružujícího orgánu je však v České republice neoficiálně nahrazena. Na tomto místě je nutné zmínit existenci growshopů v ČR, protože právě ty mají veliký vliv na kooperaci dílčích komunit a vytváření profesní komunity pěstitelů netechnického konopí jako celku.

5.2.1. Growshopy

³² www.konopa.cz [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.konopa.cz/>>.

³³ www.dropin.cz [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.dropin.cz/>>.

³⁴ [Grower.cz](http://grower.cz) [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://grower.cz/>>.

³⁵ [www.konoptikum](http://www.konoptikum.cz) [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.konoptikum.cz/>>.

³⁶ www.growmarket.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growmarket.cz/>>.

V devadesátých letech začaly v České republice vznikat první specializované obchody pro pěstování pod umělým osvětlením. První svého druhu byl v České republice a mezi všemi zeměmi bývalého sovětského bloku žižkovský Growshop. Vznikl v roce 1998 a oslaví tedy letos své 12té narozeniny. Tento obchod vlastní logo s červenou jahodou se žlutočerným názvem firmy. Do nedávna sídlil v malém sklepním prostoru v Bořivojově ulici v městské části Prahy-Žižkov. Od roku 2007 funguje pod nezměněným názvem ve stejné lokalitě (o vchod vedle) ovšem dnes již jako profesionální market s prodejní plochou 150 m². Tento kultovní growshop má mnoho neoficiálních pojmenování například podle lokality, říká se například „jdu do Bořivojky“ nebo podle obchodního loga „k jahodě“.

S masivním nárůstem pěstitelů v letech 2003-2005 přišel i boom těchto „speciálek“ a dnes platí, že v každém velkém krajském městě nějaký ten kamenný growshop nalezneme. V Praze jich je celkem sedm, tj. největší koncentrace v republice. Prvenství a obchodní značka *Growshop*³⁷, však patří tomu na Praze 3. Mezi další pražské growshopy patří *Hydroponic*³⁸, dva obchody pod značkou *Natural technologies*³⁹, a obchody s názvy *Growmania*⁴⁰, *Growmarket*⁴¹ a *Growland*⁴².

Pokud jde o zbytek republiky tak v Olomouci a v Brně sídlí growshopy *Bioplants*⁴³, Plzeň má svůj *Green Home*⁴⁴, v jihočeských Budějovicích prodává growshop *Biotop*⁴⁵, *Growroom*⁴⁶ mají v Hradci Králové, *Mladého pěstitele*⁴⁷ v Táboře a v Liberci, *Get-High*⁴⁸ operuje v Ústí nad Labem, *Grow pod lampou*⁴⁹ ve

³⁷ *Www.growshop.cz* [online]. 2000-2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growshop.cz/>>.

³⁸ *Www.hydroponic.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://eshop.hydroponic.cz/>>.

³⁹ *Www.novygrowshop.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.novygrowshop.cz/>>

⁴⁰ *Www.growmania.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growmania.cz/>>.

⁴¹ *Www.growmarket.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growmarket.cz/>>

⁴² Web v rekonstrukci (www.growland.cz)

⁴³ *Www.bioplants.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.bioplants.cz/>>.

⁴⁴ *Www.greenhome.cz* [online]. 2001-2008 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.greenhome.cz/>>.

⁴⁵ Web v rekonstrukci (www.biotop.cz)

⁴⁶ *Eshop.growroom.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://eshop.growroom.cz/>>.

⁴⁷ *Www.growshop-liberec.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growshop-liberec.cz/>>. / *Www.growshop-tabor.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growshop-tabor.cz/>>.

⁴⁸ *Growshop-gethigh.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://growshop-gethigh.cz/>>.

Frýdku Místku, *Growstore*⁵⁰ funguje v Lounech, *Growplanet*⁵¹ v Jihlavě a *Taogrowshop*⁵² v Děčíně. Existuje i velký počet internetových e-shopů.

Jak už bylo řečeno, tyto obchody se specializují na potřeby pro pěstitele. Můžete zde nakoupit vše potřebné, od světel, substrátů, květináčů, hnojiv, postřiků přes montované boxy na pěstování, závlahové a ventilační systémy, literaturu o pěstování, váhy, kosmetiku z konopí, po potřeby pro uživatele, jako jsou papírky na balení marihuanových cigaret, dýmky, vaporizéry (přístroje na inhalaci esencí z marihuany) atd. Pěstitelé se zde mají možnost seznámit prostřednictvím propagačních letáků s novinkami, které se na trhu u nás i v zahraničí objevují.

Growshopy a webové stránky jednotlivých growerských e-shopů se dají také považovat za poradní centra v oblasti pěstování. Vzhledem k tomu, že majitelé jsou zároveň pěstiteli a to pěstiteli zkušenými, například provozovatelé žižkovského Growshopu, byli jedni z prvních pěstitelů pod umělým osvětlením v Čechách vůbec, jsou pro nakupující ceněnými poradci. Stává se velmi často, že nakupující při nákupu nastíní prodejci při výběru zboží jak je jeho pěstírna sestavena, informuje ho o základních parametrech a sdělí mu, s jakým problémem se potýká. Prodejce vyjádří svůj názor a velmi často poradí řešení z praxe. Navíc platí, že každý pěstitel má ve svém regionu „svůj“ growshop, kam chodí nakupovat a s majitelem se tím pádem velmi často osobně zná a ten ví, ale pouze rámcově, o projektu, který ten či onen pěstitel realizuje.

5.2.1.1. Growshop - zařízení legálně ilegální

Pakliže se nějaké tržní podnikatelské odvětví nachází ve sféře šedé ekonomiky, je jeho provázanost s legálním trhem na určitých místech běžná. Některé zboží, působící na legálním trhu, může být využito i pro nelegální produkci jiných komodit. V případě growshopů však tento fakt nabývá zajímavých rozměrů. Growshop je obchod, který je využíván téměř výhradně skupinou pěstitelů konopí (legislativní terminologií “výrobci drog“). Prakticky tak napomáhá k výrobě, ale jeho veřejný statut je přesto zcela legální. I když se v growshopech prodává zařízení, které je využíváno

⁴⁹ *Www.growpodlampou.cz* [online]. 2008-2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growpodlampou.cz/>>.

⁵⁰ *Www.growstore.cz* [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growstore.cz/>>.

⁵¹ *Www.growplanet.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growplanet.cz/>>.

⁵² *Www.taogrowshop.cz* [online]. 2000-2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.taogrowshop.cz/>>.

zejména pěstители netechnického konopí, činnost těchto obchodů, jak už bylo uvedeno výše, je plně v souladu se zákonem. Navenek se growshopy prezentují pouze jako obchody na pěstování (blíže nespecifikovaných) rostlin pod umělým osvětlením. Jejich vnější prezentace je nevinná a zákonná.

Jistou PR kamufláž těchto společností nalezneme především při analýze firemních log, webových stránek a firemních hesel. Pokud jde o logo „growspeciálek“ je nemyslitelné použít jako symbol konopný list i když by to bylo nejvhodnější. Jelikož se tyto obchody prezentují jako obchody pro pěstitele rostlin, nejčastěji používaným symbolem je rostlina (květ, ovocné plody, zelenina, tráva atp.), často v kombinaci s nějakým technickým zařízením (lampa). Viz níže uvedená loga.⁵³

⁵³ Převzato z webových stránek jednotlivých growshopů.

Webové stránky nezasvěcenému nenapoví, že se jená o specializovaný obchod pro pěstování konopí. Stejně tak jako v případě loga, design webových stránek připomíná klasické výtvarné zpracování jakéhokoli zahradnictví. Objevuje se opět motiv rostlin (ovoce, zelenina, květiny, zahradníci, kořínky, semínka atp.). Vyskytují se ovšem i výjimky. Například growshop Growmania⁵⁴ pojal své webové stránky vcelku svérázně. Propojení s rastamany je sice o něco více výmluvné, ovšem stále ne trestné.

⁵⁴ www.growmania.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growmania.cz/>>.

Slogany growshopů (viz níže)⁵⁵ skrývají stejně jako loga podtext, který nejenže naláká k nákupu a zasvěcené celkem zaručeně pobaví, ale rovněž oddělí členy komunity od nečlenů. Growroom například nabízí svým zákazníkům „Vše proto, aby Vám to kvetlo“⁵⁶. V growshopu Mazar⁵⁷ může pěstitel, obrazně řečeno, nalézt „Světlo pro lepší život“⁵⁸. Osvědčeným heslem je dvojznačné „Komu se nelení, tomu se zelení“ growshopu Growland.⁵⁸ Podnikatelský slogan „...a můžeme růst“ patří obchodníkům z Growstoru⁵⁹

Víceznačné jsou často i samotné názvy firem. Jmenujme například Greenhome („zelený domov“) a Greenhouse⁶⁰ („zelený dům) nebo „Mladý pěstitel“ (i když víme, že zaujetí pro drobné zemědělství nepatří mezi mladou generací k oblíbeným kartočvílím).

⁵⁵ Převzato z webových stránek jednotlivých growshopů

⁵⁶ [Eshop.growroom.cz](http://eshop.growroom.cz) [online]. 2008 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://eshop.growroom.cz/>>.

⁵⁷ www.mazar.cz/cs [online]. 2008 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mazar.cz/cs/>>.

⁵⁸ Web v rekonstrukci www.growland.cz

⁵⁹ [Www.growstore.cz](http://www.growstore.cz) [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growstore.cz>>

⁶⁰ www.green-house-tu.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.green-house-tu.cz/>>.

5.2.1.2. Growshop – „sdružující asociace“

Z pohledu kultury a identity komunity fungují growshopy jako velice důležitý element. Pokud jde o společenský styk pěstitelů, probíhá jen výjimečně organizovaně. Pořádáno přímo pro pěstitele je jen velmi málo akcí. Hromadná setkání proto většinou probíhají spontánně. Děje se tak při různých kulturních událostech pořádaných alternativními subkulturami, ve kterých se pěstitelé pohybují, jako například reggae festivaly, hip hopové koncerty, freetekno parties a mnoho dalších.

Pro pěstitele, ale zároveň i pro celou komunitu uživatelů, je v podstatě kulturním vrcholem roku již zmiňovaný Million Marihuana March. Dá se říci, že právě na tomto místě se komunita pěstitelů z České republiky setkává jako celek. Tato situace se však začíná procházet pozvolnou změnou, na jejímž počátku opět stojí pražský Growshop. Před dvěma lety zavedl tento obchod tradici oslav založení firmy. V roce 2007 se při příležitosti 10tého výročí v pražském Lucerna music baru konala narozeninová oslava, na kterou byli pozváni zákazníci Growshopu. V Lucerně se při této příležitosti sešlo na 400 zákazníků Growshopu. Oslava byla pojata jako hudební festival, na kterém vystoupila řada hvězd pražské alternativní klubové scény. Vrcholem oslavy bylo losování výher narozeninové soutěže vyhlášené Growshopem. Čtvrt roku před konáním akce byl za každých pět set utracených korun zákazníkovi Growshopu přidělen číselný kód, který mu spolu s pozvánkou přišel mailem, tyto kódy byly slosovateľné. Nutno dodat, že zákazníci mnohdy utratí v growshopech desítky tisíc korun, takže významný zákazník měl v soutěži opravdu velkou šanci na úspěch. V soutěži bylo možno získat poukázky na nákupy v growshopu od 500 do 1500 Kč, různé pomůcky na pěstování a užívání konopí atp. Hlavní cenou byl dvoutýdenní pobyt pro dva na Jamajce.

Letos slaví Growshop 12 let a setkání pěstitelů při této příležitosti se na konci března uskuteční již po třetí. Hostitelem bude opět Lucerna. Pěstitelé konopí tento druh sešlosti vítají. Nejen, že si mají možnost promluvit o pěstování konopí s velkým množstvím pěstitelů, podělit se o zkušenosti a to vše při hudební zábavě, ale rovněž vzájemně testují a vyměňují vypěstované vzorky a hledají nové obchodní kontakty.

5.2.1.3. Growshop - mecenáš

Jak už bylo uvedeno, je hnutí za legalizaci marihuany v České republice pevně spjato s alternativními subkulturami, z nichž vychází i profesionální pěstitelé konopí.

První a největší mezi growshopy na poli prodeje, byl a je, jak už bylo řečeno, žižkovský shop „s jahodou“. Tento obchod má však i další prvenství, které se netýká konopí jako obchodního artiklu, ale konopí jako kulturně užívané látky. Jedná se zde o spojení na základě jednotného hodnotového systému, na kulturní bázi, prostřednictvím materiální příspěvků alternativní scéně.

Growshop se jako první obchod pro pěstitele vůbec, začal věnovat sponzoringem subkulturních aktivit a finanční podporou sociálních hnutí za legalizaci netechnického konopí. Podpora se týká událostí konaných během roku a většiny hudebních festivalů v průběhu léta. Majitel Growshopu sám sebe označuje za aktivistu, který se chce účastnit procesu legalizace konopí. Cílem Growshopu je vytvořit *„společenství lidí mající zájem o konopné produkty a podporovat rozvoj tohoto společenství“*.⁶¹

Po vzoru Growshopu začaly se sponzorstvím i ostatní obchody a dnes už je pravidlem, že logo některého z nich nalezneme na bannerech zdobících pódia při různých koncertech a festivalech v celé republice.

5.2.2. Komunikační platforma

Je tedy málo událostí při, kterých se může komunita pěstitelů setkávat a upevňovat tak ideu společenství. Právě z tohoto důvodu existuje jistá mediálně-virtuální platforma, na které je reálný styk umožněn. Máme na mysli hlavně diskusní servery a tištěná média určená přímo pro komunitu pěstitelů a pro ostatní zainteresované.

I v tomto bodě hrají growshopy důležitou roli. Ta by se dala nazvat jako role „statického kamelota“. Obchody šíří mezi zákazníky (a to jak mezi pěstitele tak mezi uživatele) dvě periodika, Soft Secrets a Konoptikum, časopisy vycházející

⁶¹ DRUIDA, El. Mluví průkopník pěstování konopí v České republice. *Soft Secrets*. 2008, 1/2008, s. 28.

vždy jednou za dva měsíce. Podporují také komunitní server pro pěstitele *Grower.cz* (z angl. pěstitel).

V tomto momentu se growshopy mění z business center na bašty ideologických koncepcí prosazujících mimo jiné hlavně legalizaci marihuany.

5.2.2.1. Konopná periodika

Soft Secrets je vydáván pod záštitou holandského nakladatelství Discover Publisher. *Konoptikum* vyháží díky berlínské agentuře Sowjet. Obě periodika jsou evropským projektem, mají své jednotlivé národní verze produkované týmem místních žurnalistů, jsou zastánci legalizace netechnického konopí a prosazují takzvanou racionální protidrogovou politiku. Jsou distribuovány zdarma.

Velkou část z obsahu zabírá reklama. Své marketingové snahy zde realizují growshopy, seedbanky, výrobci hnojiv a vybavení nebo firmy vyrábějící konopnou kosmetiku. Obálky obou časopisů obsahují upozornění „18+“.

Tiráž obou médií zahrnuje základní informace o postojích vydavatelů. Časopisy si kladou za cíl seriózně, objektivně a pravdivě informovat o všech aspektech konopí. Proklamují, že jejich cílem není (!) nabádat čtenáře k užívání drog, ale ani je odrazovat. Předpokladem je, že užívání všech návykových látek, ať už legálních či ilegálních je nebezpečné a proto je důležité poskytovat zejména relevantní informace. Autoři se v tiráži oficiálně distancují od obsahu zveřejněné reklamy a uveřejněných názorů.

❖ **Soft Secrets**⁶² se vyznačuje výraznějším zaměřením na pěstitele. Nalezneme zde více reklam týkajících se growingu. Existuje zde rubrika „od čtenářů“, která obsahuje fotografie pěstitelů s jejich rostlinami. V ostatních článcích se většinou rozebírají jména nové technologie, nové odrůdy atp. Často se objevují návody na domácí výrobu různých zařízení, např. DIY neutralizéru pachu, ale i návody na DIY klonování rostlin. Zřídka se objevují články s legislativní tematikou.

❖ **Konoptikum** je zaměřeno komplexněji, co se týče cílové skupiny, tzn. na pěstitele profesionální i soukromé coby uživatele a na uživatele jako takové. V tomto měsíčníku se dočteme nejen o pokročilém a začátečnickém pěstování konopí, ale máme

⁶² *www.softsecrets.nl* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.softsecrets.nl>>.

možnost nalistovat několik různorodých rubrik. Patří mezi ně rubriky *Novinky*, *Rozhovor*, *Growing*, *Kultura – Konokultura*, *Konopí a zdraví*, *Reportáž*, *Publicistika* a nově rubrika *Konopná storka*. Objevují se i občasné sloupky týkající se užívání jiných drog, například LSD či pervitinu. Na svých webových stránkách zveřejňuje vydavatelský tým tento názorový manifest:

*„Každý den se stovky lidí stávají oběťmi iracionální konopné politiky! Každý den jsou utraceny miliony dolarů za **nesmyslnou „válku proti drogám“**! Každý den je nemocným bráněno užít pradávny lék, který by mohl přinést zlepšení jejich stavu!*

*Tato situace je dále neúnosná a proto se E.L.F. rozhodla důrazně a **nesmlouvavě bojovat za:***

*naprostou legalizaci konopí a plné oprávnění používat ho k léčivým účelům, za rehabilitaci konopí jako kulturní rostliny, za zabezpečení garantované kvality produkce pro všechny konzumenty, za skutečnou zákonnou ochranu mládeže, která zaručí poučení a výchovu mladistvých ve vztahu ke konopí. Aby E.L.F. **dosáhla vytyčených cílů**, je rozhodnuta se soustředit na následující úkoly :založit aktivistickou a mezinárodní pracovní platformu, která pomůže zajistit provedení projektu legalizace pomocí nápaditého aktivismu a dobře mediálně načasovaných akcí, vytvořit silnou konopnou lobby uživatelů konopí, zajistit myšlenkovou, finanční a logistickou podporu pro všechny spolupracující partnery E.L.F. Aby byl dosažen **společný cíl, legalizace**, měl by se každý člen osobně angažovat v: Vytváření pozitivního obrazu konopí v jeho/jejím okolí, participaci na legalizačním vývoji a pomoci s organizační prací, aktivní podpoře obětí konopné prohibice.*

Usnesení - Berlín - 01.02.2009⁶³

Konoptikum je časopisem zaměřeným na čtenáře z alternativního kulturního prostředí. Rubrika *Kultura* většinou obsahuje přehled zajímavých kulturních akcí na aktuální měsíc. Týká se většinou koncertů a výstav. Reportáže popisují proběhnuvší události z života alternativních subkultur u nás i v zahraničí. Jsou to akce přímo spojené s konopím jako v případě reportáže z loňského Million Marihuana March v Praze a na Ukrajině (na Ukrajině byl MMM prezentován rovněž i v souvislosti se subkulturou Rasta People hlásící se programově ke kulturnímu užívání konopí) nebo události, na nichž se podílí některá z alternativních subkultur. V tomto případě

⁶³ Manifest. *Konoptikum* [online]. 2009, ., [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.konoptikum.cz/internals/manifest.php>>.

Konoptikum uvedlo zprávu o průběhu „*Týdne nepřizpůsobivosti*“, bloku přednášek, happeningů, koncertů a workshopů vrcholících tradiční karnevalovou streetparty, který se v Praze konal na sklonku loňského léta v souvislosti s podporou squatterů z Milady.

Publicistická sekce se věnuje jak legislativě místní, tak legislativě světové. Často jsou rozebrány konkrétní kauzy, na kterých jsou demonstrovány chyby vyplývající prosazování současné protidrogové politiky. Často se objevuje termín „válka proti drogám“ v souvislosti s přídavnými jmény jako *neúspěšná*, *nesmyslná* atp. Oddíl *Konopí a zdraví* věnuje pozornost farmakologickému potenciálu netechnického konopí. Už sedmý měsíc běží seriál čtenářských příspěvků s názvem „*Jak mi pomohlo konopí*“. Tato sekce je často obohacena o návody na výrobu mastí a výtažků z konopí sloužících k domácím léčebným účelům. Někdy je do této části zařazen i recept na nějakou pochutinu z konopí, dort, sušenky atp. Vzhledem k tomu, že zastánci legalizace konopí jako léku pořádají přímo zaměřené akce, redakce Konoptika informuje i o nich. Významnou akcí minulého roku v oblasti konopné farmakologie bylo lékařské turné „*Konopí je lék aneb Konopná mast pro celou vlast 2009*“, které se zúčastnili hlavní zahraniční propagátoři.

I když se redakce distancují od názorů obsažených v příspěvcích, jejich výběrem dávají najevo svou angažovanost. Je pochopitelné, že jsou články laděné pozitivně k pěstitelům a negativně k legislativě a represivním krokům. Pěstitelé jsou často vyobrazováni jako jacísi „mučedníci“ zejména v kontextu pěstování pro léčebné účely.

❖ **Reflex**

Týdeník Reflex byl od počátku své existence důležitým propagátorem zvýšení informovanosti o konopných drogách. Hlavní postavou tohoto snažení a veřejným zastáncem legalizace a alternativních způsobů života obecně, byl redaktor tohoto časopisu, J.X. Doležal. Za svou dlouholetou kariéru v Reflexu stačil napsat desítky článků pojímajících toto téma z mnoha stran, legislativně i kulturně. Zásadním činem bylo v roce 2004 založení fotografické soutěže o nejkrásnější rostlinu konopí vypěstovanou v České republice a o nejkrásnější fotografii této rostliny a s konopnou tematikou. Vzorem se staly již dlouhou dobu probíhající holandské Cannabis Cupy. Je nutné zmínit tuto soutěž už z toho důvodu, že se vždy v souvislosti s vyhlášením výsledků soutěže v časopisu Reflex konala i party v jednom z pražských klubů, kde prostřednictvím slideshow probíhala přehlídka fotografií, které byly zaslány do redakce Reflexu jako soutěžní. Při této příležitosti se dostavila početná skupina pěstitelů konopí.

*„Naše soutěž je jedinou celonárodní přehlídkou konopí,
která oslovuje lidi mimo konopnou subkulturu.*

*Od roku 2010 se díky změně legislativy ČR soutěž dostává z undergroundu a stává se
plnohodnotnou neanonymní fotografickou soutěží.“⁶⁴*

Vzhledem k novele trestního zákona byl letos Cannabis Cup předán do rukou ne-reflexových pořadatelů. Reflex se ústy J.X. Doležala vyjádřil v tom smyslu, že na poli konopné osvěty už učinil mnoho a dnes již jeho role končí⁶⁵.

5.2.2.2. Grower.cz

„Grower.cz je největší autorita v oblasti pěstování konopí na českém i slovenském internetu. Veškeré sekce jsou přístupné pro anonymní čtení. Pokud se nespokojíš s pouhou návštěvou a chceš se aktivně zapojit do diskusí ve fóru a na chatu, odpovídat na inzeráty a šifrovaně komunikovat s tisíci dalších pěstitelů soukromými vzkazy anebo se pochlubit svou fotogalerií - Registruj se! - Získáš inspiraci i cenné rady!“⁶⁶

Grower.cz je český marihuanový e-zin. Je stejně jako výše uvedená tištěná média určen všem uživatelům a pěstitelům marihuany, kteří jeho prostřednictvím mohou komunikovat na virtuální úrovni v reálném čase.

Grower.cz můžeme označit jako komunikační platformu existující celkové komunity pěstitelů konopí v ČR, ale rovněž také jako autonomní virtuální komunitu. Pakliže Grower.cz sdružuje své členy do virtuální on-line komunity, pak tato komunita momentálně čítá téměř 26 a půl tisíce registrovaných osob, které se vzájemně více či méně ovlivňují díky elektronické online komunikaci.

Pojem „virtuální komunita“ ve stejnojmenné knize z roku 1993 poprvé vyslovil Howard Rheingold a označil jím skupinu lidí, kteří zformovali své osobní vztahy v kybernetickém prostoru. Dále je podle definic Grower.cz *smíšenou virtuální komunitou*, pro niž je typické, že se část jejích členů osobně stýká a část se zná jen prostřednictvím virtuálního styku v elektronickém prostředí.

⁶⁴ *Www.cannabiscup.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.cannabiscup.cz/>>.

⁶⁵ DOLEŽAL, J.X. 2010:zavládl mír nad českou konopnou krajinou : Poslední Reflex Cannabis Cup je tady. *Reflex*. 21.1.2010, 03-10, s. 30-35.

⁶⁶ *Grower.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://grower.cz/>>.

Administrátoři nabízejí i neregistrovaným uživatelům volně ke stažení kompletní návod na pěstování konopí vycházející z nejčastěji kladených otázek na toto téma. Dále můžete v hlavních záložkách e-zinu kliknout na položku „rozcestník“, kde jste nasměrováni podle regionu k nejbližšímu growshopu, nebo můžete pokračovat do encyklopedie, která Vám nabídne abecední přehled pěstovaných odrůd, který obsahuje podrobné informace o tom či onom druhu od vzhledu, vůně, chuti a efektu až po výnos, fenotyp, dobu květu a doporučený způsob pěstění.

Magazín Grower.cz, rozuměno jeho obsah, je z velké části tvořen jeho samotnými uživateli-čtenáři. Nejdůležitější a nejvyužívanější sekci tohoto e-zinu je diskusní fórum. Zde si v tematických diskusních „místnostech“ registrovaní uživatelé vyměňují zkušenosti z oblasti pěstování pod umělým osvětlením i pod širým nebem. Diskusní fórum je rozděleno na několik částí, které tematicky člení jednotlivé diskusní místnosti. Těmito částmi jsou sekce nazvané *Komunita*, kde se mohou členové dočíst o novinkách v magazínu, o aktuálních soutěžích, které probíhají na webu e-zinu atp., sekce *Pěstování*, rozdělenou dále na podkategorie jako například *indoor*, *outdoor*, *nemoci rostlin a problémy*, *odrůdy a šlechtění* a mnoho dalších. Následuje *Galerie*, kde se pěstitelé chlubí prostřednictvím informativních fotografií se svými výpěstky a ve speciální podkategorii i jejich uměleckou prezentací.

Ani zde na virtuální platformě komunity pěstitelů není opomenut kulturní rozměr, který s sebou přináší pěstování a užívání konopných drog. Kategorie diskusního fóra nazvaná „*Životní styl*“ obsahuje dílčí diskusní místnosti pod hlavičkou předmětu „*právo a legislativa*“, „*kuřárna*“ a „*léčitelství*“.

„*Kuřárna*“ je z našeho pohledu velmi zajímavou sekci diskusního fóra. Právě zde jsou pěstiteli řešena sociální témata, která se váží na uživatele a pěstitele a formuje se tak komunita jako společenský agregát. Častým tématem diskuze mezi growery je způsob užívání ať fyzický jako je kouření z dýmky nebo užití prostřednictvím marihuanové cigarety-jointu, ale také psychický způsob ve smyslu užívání „solo“ X „ve skupině“. Groweři.cz se zde také rádi dělí o své zážitky pod vlivem konopné drogy, předávají si typy na (pro ně) zajímavé filmy, dokumenty a pořady týkající se zejména marihuany a konopí obecně a doporučují si také pořady, na které je nejlepší dívat se pod vlivem.

Právě v sekci „*Kuřárna*“ a jejích diskusních místnostech dochází na témata jako „*hulení a škola*“, „*THC za volantem*“, „*marihuana a vedlejší účinky*“, „*tráva a sex*“ nebo „*končím, THC už nikdy*“. I zde se kuřáci a pěstitelé snaží vypořádat

s netolerancí okolí, např. v diskuzi „Jak mám říct přítelkyni, že hulim? (hulení vs partnerka)“. Ani zde nechybí odkazy na kulturní akce pořádané alternativními subkulturami a řadou angažovaných společenských hnutí. Groweři jako celek se rádi dozvídají o dílčích komunitách a tím i sami o sobě jako o komunitě celkové. V Kuřárně se při virtuálním jointu objevují otázky jako „jak se u vás říká marihuaně“ nebo „jak si představujete, že vypadají groweři“. Tento fakt je možno přisuzovat jisté vnímané kulturní odlišnosti v rámci uznávané identity celku. Zveřejňování dílčích postupů jednotlivých lokálních komunit zakládá její přijetí.

Grower.cz, Soft Secrets, Konoptikum a specializované obchody pro pěstitele slouží k výměně informací zájmově-profesní komunity pěstitelů a uživatelů konopných drog v České republice. Tato interakce, i když většinou virtuální, slouží k vytváření vědomí společenské příslušnosti ke skupině a vede tak k již zmiňovanému posílení skupinové identity. Základními body této identifikace jsou především kontext illegality a vědomí společného kulturního zážitku na spirituální bázi. Podle většiny uživatelů-pěstitelů je kouření marihuany důležitým a faktorem při utváření hodnot.

Vzhledem k mezinárodní působnosti periodik a volnému přístupu k serveru Grower.cz se komunita pěstitelů konopí začleňuje do podobně smýšlejících Evropských a světových subkultur a hnutí.

5.3. Dílčí komunity

Dílčí komunity tvoří celkovou komunitu pěstitelů v České republice. Podle definic Jiřího Reichela můžeme dílčí komunity označit jako komunity lokální (geographic community) s prvky komunit kulturních či zájmových (community of culture or interests) a profesních (professional community). (Reichel, 2004)

Tyto dílčí komunity jsou složeny z lidí, kteří se dlouhodobě stýkají a jsou dobrými známými a přáteli. Zpravidla jsou noví členové do komunity přijímáni na základě doporučení stávajícího člena. Toto kritérium příslušnosti ke komunitě vyplývá z kontextu illegality prostředí, ve kterém je komunita realizována.

Dílčí komunity představují jednotlivé skupiny pěstitelů, kteří spolupracují v reálném čase a prostoru a váže se k nim ohraničená skupina dealerů a uživatelů. Tyto skupiny jsou více méně uzavřené a zásobují určitou výšeč trhu s konopnými drogami, která je lokálně (regionálně) vymezena.

5.3.1. Struktura

Dílčí komunita pěstitelů konopí fungující v určité lokalitě je složena z několika pěstitelů, kteří jsou zároveň dealery a z profesionálního dodavatele řezů (takzvaných „klonů“, „řízků“) specializujícího se na předpěstovávání sazenic. Vznik dílčí komunity pěstitelů konopí je pozvolný. Komunita vzniká prvotně propojením jednotlivých pěstitelů, rozšiřuje se přijetím členů nových.

Celkový počet profesně aktivních osob, který je ve struktuře zahrnut, činí 10-15 osob, které fungují do jisté míry jako autonomní pěstitelské jednotky. Každý jedinec má svoje kompletní vybavení a vlastní kapitál. Ve skupině jsou zastoupeni jak plně profesionální tak poloprofesionální jedinci, kteří kromě svého pěstitelského zájmu zastávají i jiné (legální) povolání (v některých případech byl legální zaměstnanecký poměr označen jako účelná krycí strategie).

Pěstiteli jsou výhradně muži. Většinou absolventi řemeslných a technických oborů. Tento fakt přičítám nutnosti být pro tuto práci technicky zdatný. Je nezbytné samostatně zajistit elektroinstalaci, přívod vody atp. Vzhledem k ilegalitě zatím není možné zajistit si na internetu firmu, která by realizovala projekt „pěstírna konopí“, proto je celý obor velmi podobný kutilství. To je zatím v České republice svou náplní blíže mužskému pohlaví.

Komunity jsou do jisté míry hierarchické. Rozvrstvenost skupiny můžeme pozorovat na základě různých kritérií. Jedním z nich je například míra profesní zkušenosti a technické zdatnosti. Jako poradní autority bývají uznáváni nejzkušenější pěstitelé a jedinci, kteří umí bystře a konstruktivně řešit nastalé problémy. V komunitě je také velmi časté skupinové užití po sklizni. „Testování modelů“ (vypěstovaných odrůd) je momentem, kdy se pěstitelé mohou pochlubit svým uměním před ostatními členy a získat si tak respekt.

V souvislosti s pěstitelskou kompetentností autority souvisí i kritérium důvěry. I když mezi členy dílčí komunity panuje veliká důvěra, není pravidlem, že se o všech podrobnostech svých aktivit jedinci vzájemně svěřují. Není například nutné, aby navzájem znali místa, kde se nacházejí pěstírny ostatních. V komunitě panuje diskrétnost. I přesto je autoritou ten, kdo navštívil nejvíce pěstíren svých přátel.

Významnou roli hraje ve stratifikaci také míra společenské angažovanosti. Respektován je ten, kdo do komunity přináší informace o kulturních akcích či akcích spojených s legalizačními hnutími.

V dílčí komunitě se samozřejmě uznávají základní morální pravidla, jako čestnost a poctivost. Bylo by však utopické domnívat se, že se v komunitě nepoctivost nevyskytuje. Samozřejmě ji zde nalezneme, ale okrádání - takzvané „obkládání“ - například při přesném vážení marihuany – není tolerováno. Není tedy potvrzeno, že by s užíváním marihuany klesal i morální kredit uživatelů. Dlouhodobě nepoctivý obchodník je velmi často z komunity postupně vyloučen, nejdříve dochází k ochlazení vztahů a při přetrvávajících potížích může dojít k absolutní separaci jedince od skupiny. Většinou se tak neděje jen na poli obchodních kontaktů, ale celkově kontaktů společenských.

5.3.1.1. Ženy v komunitě

Jak už bylo uvedeno, z praktických důvodů, jsou pěstiteli zejména muži. Ženy se ovšem v komunitě také vyskytují. Jsou většinou dlouhodobými přítelkyněmi pěstitelů. Velmi často se aktivně účastní jak pěstění tak dalšího obchodování na úrovni prodeje. Fyzická práce se týká zejména drobných výpomocí v průběhu pěstování nebo aktivní sklizně a následného zpracování.

Vzhledem k tomu, že jsou ženy většinou stejně jako jejich partneři členkami alternativních subkultur a hnutí mohou například pomoci s vyhledáváním nových obchodních kontaktů. Má-li žena dostatečné znalosti problematiky pěstění jako takové nebo znalosti z oblasti kulturních událostí může se stát názorovou autoritou a být uznávána jako adekvátní diskusní partner.

V případě pěstitelů je málo častý morální konflikt s přítelkyněmi, jak se to občas stává v případě uživatelů-nepěstitelů. Otázky kouřit X nekouřit / pěstovat X nepěstovat se vyskytují mezi pěstiteli velmi málo. Ve zkoumané komunitě nebyl podobný případ zaznamenán.

5.3.2. Kooperace

Uvnitř komunity funguje spolupráce materiálního i symbolického rázu. Materiální podpora spočívá zejména ve výpůjčkách vybavení na pěstování. Pěstitelé jsou při samotném pěstování autonomními jednotkami, které se podle potřeb a možností slučují. Pěstitelé často své pěstírny stěhují. Dnešním trendem jsou rychle smontovatelné mobilní „growboxes“, které se po sklizni mohou snadno rozebrat a převést do jiného objektu. Pěstitel tak na sebe neupozorňuje dlouho v jedné lokalitě a odchází před odečty energie, které by mohly odhalením vysoké spotřeby napovědět, že se tam nachází pěstírna konopí. Je těžké hledat takto využitelné objekty, mít pěstírnu v místě svého bydliště nebo několikrát po sobě ve stejném objektu je velmi riskantní. Proto ona mobilita. Právě z tohoto důvodu je častým jevem, že některý z pěstitelů nemá dočasně prostor k výkonu svého povolání a jeho vybavení leží takzvaně ladem. V tuto chvíli přichází možnost výpomoci některému z členů komunity, který má možnost realizovat větší projekt, ale nemá odpovídající materiální zázemí – tedy potřebné množství vybavení (např. pěstební lampy). Dočasný přesun vybavení je v komunitě běžný a jedná se o bezúplatnou půjčku.

Pro pěstitele je výhodné patřit do širší komunity pěstitelů i z dalších materiálních důvodů. V této době, kdy stoupá počet pěstitelů a objevuje se konkurence v podobě vietnamských velkopěstíren (tedy produkce levných konopných drog), začíná tento fakt nabývat na důležitosti. Vzhledem k tomu, že se sklizeň koná v tříměsíčních cyklech a je nutné nepřetržitě zásobovat trh, tedy nevypadnout z koloběhu jako dodavatel, přichází vzájemná výpomoc zejména v období, kdy nemůže pěstitel prodávat vlastní výpěstky. Toto období se nazývá „*období sucha*“ (pěstitelé o sobě říkají „*jsem suchej*“). Nemá-li pěstitel odbyt nebo dealer zdroj členové komunity pěstitelů se navzájem informují o možném řešení pakli-že ho znají. V komunitě je běžný prodej marihuany či řezů „do komise“. Pěstitelé si tak pomáhají ve finanční krizi. Technickou podporou můžeme nazvat také skupinové řešení běžných problémů spojených s pěstováním. Tato pomoc se týká odborných diskusí a odborných rad na toto téma.

Na hraně mezi symbolickým a materiálním supportem stojí společný rozbor kaus policejních represí. V komunitě se velmi rychle šíří okolnosti zaznamenaných případů.

Jedná-li se o případ ze zahraničí nebo vzdálenější části republiky členové komunity si zprávu o nějakém zásahu policie předávají spíše jako raritu či zajímavou informaci. K problému se staví jako k bezpráví a nespravedlnosti. Závěr diskuze většinou ústí v jistou ideologickou výpověď.

Pakliže se někdo z komunity dostane do konfliktu s represivními složkami je zvykem o tom informovat i zbytek komunity. Příslušníci skupiny tento fakt samozřejmě berou jako reálné nebezpečí. Rozhovory na toto téma tedy spíše zahrnují rady postiženému, technologická vylepšení pěstíren proti odhalení, případně návrhy na zlepšení vnitřní organizace.

Ryze symbolické přispění komunitě přichází na řadu v otázkách týkajících se velkých kulturních akcí spojených s celkovou komunitou pěstitelů v ČR. V dílčí komunitě jsou komunikována témata celokomunitních akcí jakými jsou Million Marihuana March, akce Growshopu atp. a s tím spojená témata legalizace.

5.3.3. Obchod

Pěstování je pro pěstitele práce jako každá jiná, která si vyžaduje ke svému plnění jak investici peněžní (náklady na založení pěstírny se pohybují od 10 000 Kč⁶⁷), tak hlavně investici časovou. V neposlední řadě se počítá se vkladem vlastního „know how“ – vědomostního kapitálu.

Rostlina není neživý materiál, řídí se biologickými pochody, a tudíž není moc možností jak ji ovlivňovat v jejích základních potřebách. V době pěstování se musí pěstitel zcela podřídit biorytmu rostlin. Není možné si vzít dovolenou, je třeba zalévat, starat se o zařízení a kontrolovat ho. Vzhledem k ilegality na sebe pěstitelé navíc berou značné riziko. Ze všech těchto důvodů je jedním z motivů pěstění ekonomická stránka věci.

Jedním z důvodů pro pěstování je samozřejmě na trhu existující vysoká poptávka po konopných drogách, zejména po marihuaně. Pěstitelé se většinou pohybují mezi uživateli a vzhledem k tomu, že uživatelů stále přibývá, dá se předpokládat, že výpěstky budou i nadále zajímavým obchodním artiklem.

Významně se na rozhodnutí pěstovat rostliny netechnického konopí z ekonomických důvodů podílí vlastní užívání konopných drog ze strany jedince. Je-li uživatel uživatelem dlouhodobým, jeho výdaje na konopné drogy mohou být v průběhu let značné. Tento fakt je mnohdy počátečním impulsem k založení pěstírny za účelem ušetřit na výdajích a přivydělat si.

⁶⁷ Orientační cena podle katalogu Growshop - www.growshop.cz [online]. 2000-2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.growshop.cz/>>.

V obchodování s konopnými drogami fungují základní tržní principy. Trojúhelník *výrobce – prodejce (překupník) – spotřebitel* obstojí i zde spolehlivě. Prodejce prodává dealerovi větší množství za určitou cenu a ten s marží dále přeprodává konečnému zákazníkovi. I v tomto druhu obchodu jsou základní devizou kontakty.

Každý člen dílčí komunity má kolem své osoby soustředěného dealera nebo dealery, kteří odkupují marihuanu ve větším množství (většinou 50-200g) a dále ji prodávají takzvaným „*gěčkařům*“ (termín používaný komunitou pěstitelů označující koncové uživatele, odvozeno od slova „*gěčko*“=gram). Platí, že cena klesá s odebraným množstvím, cena za 100 gramů se pohybuje kolem 10 000-15 000 Kč (odběratel, který bude vykupovat marihuanu po kilu, může cenu srazit i pod 80 Kč za gram).

Prodejní cena závisí na dvou důležitých faktorech. První byl již zmíněn. Je jím objem vypěstovaného materiálu. Ten, kdo má velké množství marihuany si může dovolit prodávat i větší množství za nižší cenu. V komunitě tak „větší“ pěstitel může pomoci svému kolegovi z komunity, který momentálně nemá vlastní marihuanu, tím, že mu prodá velké množství za nižší cenu a ten pak dále prodává svým stálým dealerům s marží. Nakoupí například 500g za 50 000 Kč a obratem marihuanu prodá s výdělkem 25 000 Kč.

Druhým faktorem je znalost trhu. Ten kdo má vazby na dealery či koncové zákazníky může vykupovat levně i menší množství od „malého“ pěstitele, který by své výpěstky sám neprodal.

Obchod je také jednou z praktických činností, kde je ve spojitosti s marihuanou uplatňováno ritualizované symbolické společenské chování (viz. kapitola „*Kouření marihuany*“).

5.4. Kontext ilegality a její vliv na utváření podoby komunit

Jak už bylo uvedeno v předchozích kapitolách pěstování konopí a výroba konopných drog je těžkým drogovým deliktem. Užívání konopných drog je stejně jako užívání drog ostatních v zákoně chápáno jako deviantní patologické chování. Pěstování je navíc spojováno hlavně s motivem rychlého nemorálního ekonomického obohacení, bez ohledu na důsledky, za které se považuje rozšíření závislosti a destrukce jedince i společnosti a destrukce fyzická a psychická, zejména morální. (Kalina, 2003)

Na legislativní definici závažnosti jejich protiprávního jednání a nastavené sankce reaguje komunita zejména způsobem komunikace a vnitřní uzavřeností.

Pěstitelé však nechápu svou činnost jako ilegální ve smyslu vlastních morálních kritérií. Stejně stanovisko zastává i celá komunita. Od tohoto postoje se odvíjí chápání ilegality jako takové.

5.4.1. Konopné drogy – úhel pohledu

Stejně tak jako se v konzervativní společnosti šíří konzervativní pojetí historie, v alternativních subkulturách převažuje rozšiřování nekonvenčních (menšinových) alternativních názorů, které utvářejí k většinovému úsudku jiný úhel pohledu. V kapitole „Konopí jako moderní společenský symbol“ jsem nastínila dva základní symbolické významy, dva postoje veřejnosti, které v souvislosti s konopím jako alternativním léčivem či drogou vznikají. Na jedné straně stojí zastánci alternativního životního stylu (druhou stranou nazýváni jako „nepřízpůsobiví“, „pod vlivem drog iracionální“, „feťáci“) a na druhé straně ti co respektují zákony a jsou s to díky své drogové bezúhonnosti schopni racionálních úvah (opponenty viděni jako „zmanipulovaní informační alibisté“). Vzhledem k tomu, že jsme se postojem odpůrců konopí a jejich základy podrobně zabývali v první části práce, je nutné zakotvit i postoje strany druhé (pěstitelů-uživatelů) na sociokulturním pozadí.

Není potřeba zdůrazňovat, že marihuana a hašiš nejsou podle pěstitelů zlem. Užívání z vlastní zkušenosti nechápu jako patologické. Samotná činnost pěstování ze své podstaty je tedy pro pěstitele neoprávněně ilegální.

Marihuana se jako symbol fatálně podílí na utváření a udržování komunity. V souvislosti s pěstitelstvím zakládá mnoho vztahů v komunitě a její užívání se tak právem může nazývat jako kulturní.

5.4.1.1. „Boj proti systému“

Pro pěstitele, jako členy různých subkultur, platí, že ilegality, do které jsou zákonem uvrženi, je výrazem špatné společenské organizace a přeneseně i odrazem stavu společnosti celkově. Často se v této souvislosti objevuje, dnes již pojem „válka

proti drogám“, která je českou komunitou chápána jako manipulace veřejnosti s cílem udržet vysokou sociální kontrolu a zajistit přežití stávajícího systému.

Uvedli jsme, že ideologický základ války proti drogám s velkou pravděpodobností není založen na pevných základech, ale spíše naopak na předsudcích, které jsou dále šířeny většinovou společností hlavně prostřednictvím médií.

Vzhledem k povaze alternativních subkultur, ze kterých pěstitelé pochází, se i do komunity pěstitelů a jejich společensko-kulturního života přenáší myšlenky alternativních hnutí a zejména myšlenka DIY, která je v tomto případě v důsledcích prosazována jako „informuj se sám“ ústící v autonomii v oblasti hledání alternativních informací, ve smyslu masmedii netlumočených zdrojů. Tímto způsobem se do této komunity dostávají staronové poznatky o kriminalizaci drog.

Proto je ideologickým motivem pro pěstování dlouhodobá myšlenka jakéhosi „boje proti systému“. I když ideologií pěstitelé nežijí jako permanentní aktivisti, je tento fakt prostupujícím prvkem. Míra intenzity „boje proti systému“ je založena zejména na specifické příslušnosti pěstitele k alternativní subkultuře. Například v případě reggae subkultury, kde je marihuana hlavním programovým nástrojem v boji proti systému, proti takzvanému Babylonu, který v reggae reprezentuje všechno zlo světa, je míra přenesení ideologie na činnost pěstitelství velická. (Neuman, 2005)

Ideologický souboj s většinou je možno chápat také jako jeden motivů pro ilegální činnost pěstování netechnického konopí. Navíc je právě tento „boj proti systému“ důležitým symbolickým základem pro integritu komunit. Tento fakt můžeme na existenci jistých „guru“.

❖ „Guru“- kulturní symbol

Například v oblasti legalizace netechnického konopí existuje řada lidských „ikon“ či idolů, kteří se stali slavnými representanty myšlenek hnutí za legalizaci potažmo komunity uživatelů i pěstitelů. Těmito ideologickými představiteli jsou většinou průkopníci v oblasti kritiky protikonopné politiky a žitých alternativních názorů, kteří se v mnoha případech dostali kvůli svému přesvědčení do konfliktu se zákonem. O událostech s nimi spojenými se dočteme v reportážích nebo přímo, když některá z těchto osobností poskytne rozhovor. V posledním vydání Konoptika, byl velkým lákadlem pro zasvěcené čtenáře rozhovor s Chuckem Jacobsem, dlouhodobým spolupracovníkem a přítelem Jacka Herera. Jack Herer byl jedním z prvních a jedním

z nejaktivnějších propagátorů všestranného využití konopí a zastánce již zmiňované ekonomické teorie vzniku „války proti drogám“, která jako hlavní příčiny kriminalizace konopí v prvních desetiletích 20. století vidí obchodní zájmy tehdejších leaderů industriálních odvětví, jejichž zisky byly ohroženy konopím jako všemožnými způsoby využitelnou technickou plodinou budoucnosti.

Jack Herer byl natolik významnou osobností, že není zapomenut ani v současnosti. Pocta jeho životním snahám v oblasti ukončení konopné prohibice mu byla udělena holandskými pěstiteli prostřednictvím jedné z prvních vyšlechtěných odrůd skunku, která dostala jméno *Jack Herer*. Tento druh patří mezi silnější odrůdy, s vysokým obsahem účinných látek. Zakladatel organizace HEMP (Help End Marijuana Prohibition) je tak jednou z výše jmenovaných ikon

V České republice je hlavním „guru“ v oblasti pěstování a užívání holandské království. Tato země a její hlavní město, Amsterdam, se v průběhu posledních 15 let staly opravdovou Mekkou marihuany. Uvolněnější legislativa, opravdu legendární coffeshopy a hlavně pro pěstitelů důležitá technologická vyspělost a s ním spojená inovační potence tamních growerů, mají za následek vznik oprávněného respektu, který staví Holandsko do pozice autority – „guru“ pěstitelů. Z tohoto pohledu je významná celková pozice přívlastku „holandský“ nebo „z Holandska“. V případě pěstitelů a uživatelů jsou tato slova synonymem pro hodnocení „nejlepší“.

I výše zmiňovaný marihuanový aktivista Jack Herer je v České republice symbolem. Jeho význam je, ale spíše odvozován od holandského původu jmenovaného skunku. Posun významu je zřejmý, na jeho funkci kulturního symbolu však nemá vliv.

5.4.2. Kouření marihuany

Ve všech rovinách vzájemné spolupráce uvnitř komunity pěstitelů konopí hraje velmi důležitou roli samotné kulturní užívání konopí (kouření marihuany).

*„Lidská potřeba společenského kontaktu a prožitku společenství bližních
následuje v pořadí těsně za biologickými potřebami (...)*

Při uspokojování našich biologických potřeb hrají ceremonie nenahraditelnou úlohu.“

(Szasz, 45;1997)

Marihuana se kouří při obchodování a je mnohdy začátečním impulzem vedoucím k profesní spolupráci. Konopné drogy jsou symbolem a jejich užití rituálem, který získává ve společnosti pěstitelů mnoho významů. V komunitě pěstitelů tyto významy kolísají v souvislosti s prostředím komunitním a vnějším. Tzn. mezi interním kulturním užíváním a externím kulturním užíváním, přičemž kouření vně komunity je úzce spojeno s illegalitou.

Češi preferují kouření marihuanových cigaret – jointů, Moravané upřednostňují kouření ze skleněné dýmky – „ze skla“; „z faji“. V obou případech platí, že nejužívanější konopnou drogou je marihuana. Někdy je užíván i hašiš, ten však není na českém trhu příliš hojně zastoupen. Vliv na to má hlavně nízká uživatelská poptávka.

Hašiš je spíše konopnou drogou pro konopné gurmány. Způsob užití hašiše je různý. Někdy je nastrouhán na prášek a stejně jako marihuana smísen s tabákem. Případně se z materiálu vymodeluje dlouhý „had“, který se při vložení do balené cigarety. Obvyklým způsobem konzumace je také takzvaný „suchý drink“. Na jeho přípravu je potřeba skleněná nádoba (sklenička), kus tvrdého papíru velký tak, aby zakryl celé hrdlo skleněné nádoby (většinou pивní tácek) a jehla či špendlík. Papír se propíchne jehlou, na kterou je připevněn vymodelovaný hašišový „had“. Po tom co je hašiš na konci jehly zapálen, položí se i s papírovým táckem přes hrdlo sklenice tak, aby směřoval dolů a kouř ze zapáleného hašiše neunikal ze sklenice. Když je sklenice plná kouře, „suchý drink“ je připraven k „vypití“. Při tomto způsobu konzumace má hašiš velmi silný účinek.

Joint se připravuje tak, že je květenství konopí rozdrobeno, smíseno s tabákem a vzniklá směs zabalena do dlouhého papírku s filtrem (filtr tvoří obdélníkový tvrdší papír smotaný do ruličky). Už zde, na začátku rituálu kouření marihuany, můžeme pozorovat první společenské významy. Existuje několik technik balení. Pro zkušené je zásadou balit takzvaně na „backa“, tudíž nerolovat celý papírek, ale pouze přeložit jeho potřebnou část kolem baleného materiálu tak, aby bylo možno nepotřebnou část papírku utrhnout. Méně papírku, neznamená jen lepší chuť a vzhled. Dobře zvládnutá technika balení je znakem zkušenosti a v některých případech i známkou důvěryhodnosti dané osoby.

Připravená cigareta se kouří ve skupině. Joint je poslán v kruhu postupně, od jednoho k druhému. Tento postup je všeobecně praktikován. V případě dvou kuřáků dochází k pravidelnému střídání.

Existují pravidla, která se týkají celého průběhu kouření. V současnosti se již na internetu objevilo několik do jisté míry recesistických kodifikací těchto pravidel⁶⁸. I přes svou žertovnost je možné v konfrontaci s výzkumem nalézt značné paralely. Tyto jsou normy chápány jako nepsaná pravidla slušného (správného) přístupu k věci. Platí, že ten kdo připravoval pro ostatní marihuanovou cigaretu ji také, jako první zapaluje, jako první kouří a v kruhu určuje směr kolování. O tom koho pozvat na společnou kuřáckou sešlost rozhoduje majitel marihuany. Po zapálení cigarety není vhodné upozorňovat ostatní, že je čas poslat cigaretu dalšímu. Stejně tak není vhodné, aby si jedinec ponechával cigaretu delší čas než ostatní.

Kouření by mělo být rituálem reprezentujícím přátelství a pohodu. Bažení po jointu by degradovalo marihuanu na drogu a způsobilo porušení atmosféry založené na výše zmiňovaném klidu a uvolnění.

Marihuana se obvykle kouří v restauračních zařízeních (před nimi, uvnitř se většinou kouřit nesmí), na kulturních akcích, hudebních festivalech, v klubech atp. Neméně často se s marihuanovou cigaretou vyjíždí do přírody na odlehlá místa. Oblíbené jsou vyhlídky nad městy, nebo zátiší řek.

Většinou se marihuana kouří ve skupině. Není ovšem neobvyklé, že si kuřák připraví vlastní cigaretu jen sám pro sebe. Sólový rituál je chápán spíše jako relaxační činnost. Pěstitelé shodně uváděli, že vykouření takzvaného „*osobáčka*“ (tak je nejčastěji nazývána marihuanová cigareta pro jednoho uživatele) v pěstírně dovoluje vstřebat stres při uklidňujícím pohledu na rostoucí zelenou masu konopí. (cit. respondent X „*Když vidím, jak to všechno roste a hlavně funguje, jsem v pohodě. Jako vinař na vinici*“.⁶⁹)

5.4.2.1. „Externí“ kulturní užití

Kouření jako společenský rituál zakládá svou symbolickou podobu zejména v rovině kontaktu mimo komunitu pěstitelů. Kouření marihuany slouží jako

⁶⁸ 1) Osoba, která připravovala joint, ho také zapaluje a poprvé kouří. 2) Ubalí-li někdo pěkného joint, je slušností ho za umění pochválit. 4) Jestli je někdo natolik mimo, že si nemůže sám zapálit (příliš zkouřený nebo jinak retardovaný, tak by měl požádat někoho jiného o zapálení. To neznamená, že osoba, která zapaluje, získala extra potáhnutí. To zavání zneužitím. 12) Nikdy nikomu neříkejte, že jeho marihuana špatně chutná. Když Vám nechutná, nekuřte jí. 13) Jestliže vás přítel zkouří, měli byste jej časem zkouřit taky. Jestliže koupíte konopí od přítele nebo od jeho přítele, je slušností ubalit malého jointíka (jestli chcete) a vykouřit jej s prodejcem.

Ostatní pravidla v originálním anglickém znění viz příloha – Pravidla

⁶⁹ respondent muž, 27 let, profesionální pěstitel a dodavatel řezů, dlouhodobý uživatel a pěstitel

adaptační mechanismus na existující ilegalitu, která vyvstává jako problém zejména v souvislosti s kontaktem s neprověřeným okolím. Pěstitelé mají strach z možných represí a uvědomují si velmi reálně hrozící rizika, která mohou fatálně zasáhnout do jejich budoucnosti. To co by pro normálního uživatele znamenalo ze strany policie pokárání, u pěstitele by mohlo zapříčinit začátek konce podnikání už pouhým upozorněním na jeho osobu. Navíc je-li někdo členem komunity, je jeho povinností chovat se tak, aby svou neopatrností neohrozil ostatní členy, tedy osoby, se kterými je mimo jiné provázán na základě obchodních vztahů. Vykouření marihuanové cigarety je pro zúčastněné jistou názorovou výpovědí a hlavně vyjádřením příslušnosti do názorově spřízněné skupiny. Názorová blízkost není omezena jen na otázku užívání marihuany. Kouření jako takové vede k následnému předpokladu, že je „spolukuřák“ zastáncem alternativního životního stylu. V tomto případě se stává joint demonstrováným symbolem stejně jako vnímané vnější projevy subkultur typu piercing nebo úprava vlasů-účes.

Ze své podstaty umožňuje skupinové užití marihuany prostor k verbální komunikaci. Tím pádem může už při společném kouření dojít i na téma pěstování, pak už jen záleží na jednotlivcích, jakou důvěru někomu přiřadili nebo si ji naopak získali, jak široce dané téma rozvedou. Často takto vznikají základy budoucích profesních kontaktů.

5.4.2.2. „Interní“ kulturní užití

„Interním“ máme na mysli užívání uvnitř komunity, mezi pěstiteli navzájem a mezi pěstiteli a dealery. Společné kouření zde také nabývá formu ritualizované aktivity, která je také velice úzce spjata s ilegalitou prostředí.

Ilegalita prostředí, ve kterém se skupiny pohybují, jim brání například v otevřené telefonické komunikaci. Je nepsaným pravidlem, že se „*nic neřeší do telefonu*“. Primární a určující pro spolupráci je osobní kontakt. Marihuana má své místo i v různých fázích spolupráce uvnitř dílčí komunity. Vykouření jointa je jistým stvrzením přátelských vztahů. Zejména při obchodování by nemělo jít jen o pouhou výměnu drogy a peněz. Po proběhnutí transakce je zvykem vykouřit společně marihuanovou cigaretu. Nejenže se tak stvrzuje budoucí obchod („*dnes ubalil on, příště já*“), ale je vyjádřena i spokojenost s proběhnutým obchodem.

Občasné odmítnutí je možné, ale je většinou obhajováno. Tzn. je zvykem podepřít ho významným argumentem. („Už jsem toho dneska vyhulil moc“, „Nemůžu jedu na rodinnou oslavu“, „Ne, nedám si, musím rovnou do práce“, „Sorry, dneska vážně spěchám“.)

Ubalení marihuanové cigarety slibuje delší zdržení aktérů, a jak už bylo řečeno, následuje konverzace osobního rázu, která zvyšuje stupeň důvěry v komunitě. Kouření jointa je v tomto případě podobné tradičním „sessions“ jamajských dělníků. I v našem případě se jedná o hovory podobné těm klasickým nad pivem, kde se hovoří o osobních problémech např. doma či v práci nebo o politické situaci.

Při společně vykouřené cigaretě se také velmi často diskutuje o otázkách týkajících se pěstování a novinkách v oblasti technologií a šlechtění.

5.4.3. Komunikace

Komunita pěstitelů konopí v České republice komunikuje zejména na veřejných platformách, jakými jsou web a tištěná média. Reálný styk je omezen na kulturní akce subkultur. Výjimečně probíhá organizovaná událost přímo pro pěstitele. V České republice je to vyhlášení soutěže o nejlepší vypěstovanou rostlinu *Cannabis Cup*, do tohoto roku pořádaný časopisem Reflex, a již zmiňovaná narozeninová party Growshopu

Pokud jde o veřejně přístupná sdělení je jejich základním rysem absolutní občanská anonymita. Na serveru Grower.cz vystupují komunikující pod takzvanými nicky (přezdívkami) a přispívatelé do tištěných médií pod hlavičkou pseudonymů.

V dílčích komunitách probíhá komunikace z 99% při osobním styku. Vliv na tento fakt má strach z policejních represí. Těžkou hlavu dělají pěstitelům zejména možné policejní odposlechy. Podrobnosti obchodů a pěstitelských otázek se z tohoto důvodu nikdy neřeší jinak než osobně. Komunikace v mobilních telefonech je omezena na předání základních informací typu KDY a KDE. V telefonické komunikaci je nemyslitelné používání notoricky známých slov označujících marihuanu a výrazů popisujících stav po požití (např. *tráva, hulení, sem zhulenej* atp.).

Dodržování těchto základních pravidel komunikace je primárním nepsaným pravidlem pro přijetí do komunity. Ovládání bezpečnostních pravidel, jak je

možno tyto zásady nazvat, je důležitou dovedností. Její zvládnutí či nezvládnutí tedy může ovlivnit členství ve skupině. V případě, že si ani po upozornění jedinec není schopen osvojit komunikační kódy, je většinou z komunity postupně vyloučen.

5.4.4. Sociolekt – argot X slang

Stejně tak jako i jiné profesní skupiny, i pěstitelé konopí užívají specifický slovník – sociolekt.

Lingvistickému termínu argot přísluší následující definice. „Argot“ je *„mluva příslušníků společensky izolovaných deklasovaných vrstev, založená na souboru výlučných, jiným nesrozumitelných slov a obrátů (s gramatickou stavbou a základním slovním fondem přejatým z běžné mluvené podoby národního jazyka).“* (Kraus, 71;2007) Vytváří se v kriminalizovaném prostředí ilegálních komunit, za účelem ztížení případného odhalení nezákonného jednání. Argot je definován jako tajná mluva, která slouží komunikujícím jako maskovací dorozumívací technika. (Hagege, 1998)

Definici argotu můžeme na profesionální pěstitele a jejich slovní zásobu velmi dobře vztáhnout. Sami pěstitelé však tvrdí, že zásadním motivem pro vytváření velké části vlastní terminologie není strach z policie, ale spíše častá frekvence užití slov velkým počtem lidí, kteří nezávisle na sobě vytvářejí nová pojmenování, která se v komunitě dále šíří prostřednictvím komunikace. Z tohoto pohledu tak odpadá hlavní bod definice, tzn. utajení a maskování. Pěstitelé svůj specifický slovník popisují spíše jako slangový. Ten je jazykovědci popsán jako *„mluva lidí určité pracovní nebo zájmové skupiny s charakteristickými (často expresivními) výrazy.“* (Kraus, 734;2007)

Podle mého je i přesto ilegality zásadním determinanem. Existují totiž výrazy, které jsou čas od času jen nárazově, tak aby se příliš nezažily, použity pro zamaskování pravého významu výpovědi. Alespoň tyto by se daly za argotické označit.

Na příkladu výrazů jako „tráva“, „travka“, „mařena“, „marijánka“ nebo slovním spojení „bejt zhulenej“ však můžeme demonstrovat, že stejně jako v případě argotu některé výrazy zastarávají tím, že takzvaně „prosáknou“ na veřejnost, mimo komunitu, a jsou následně automaticky z běžné mluvy členů komunity vyřazeny. A ať už tyto výrazy budeme chápat jako slangové, argotické či dokonce archaické („tráva“ a „marijánka“ byla označení používaná punkovou subkulturou 80. let (Alan, 2002)), pro současného mluvčího a člena komunity již ztratily svou výlučnost. Jsou

používány mimo komunitu, a tudíž už nejsou pro jedince nositelem jeho skupinové identity.

Praktickou adaptaci tedy ani v tomto případě nelze chápat jen jako účelné přizpůsobení se kontextu ilegality. Zařazení pěstitelů do zákonně nelegálního prostředí, ovlivňuje prostřednictvím funkčních opatření jako je sociolekt základní sociokulturní kategorie, identitu jedince a komunity nebo společenský rituál.

❖ Základní výrazy

Nejvíce slov se samozřejmě váže k pojmenování samotných konopných drog. Varianty se mění v závislosti na lokalitě, ale také na konkrétní lokální (dílčí) komunitě. Nalezneme mezi nimi i poetické výrazy, které vyjadřují jistý druh lásky k marihuaně.

Od roku 2003 probíhá na serveru Grower.cz anketa s názvem „Jak u Vás říkáte marihuaně?“. Z této ankety vyplývá, že existují specifické argotické výrazy a slovní spojení. Uživatelé Grower.cz je používají zejména v telefonické komunikaci například, když jdou marihuanu užívat.

- „Budem se mít dobře“
- „Vem trika“; „Vem céděčka“
- „Mám vypálený nějaký videohry.“
- „Pomeditujem?“

V osobním kontaktu se uplatňují spíše výrazy slangové.

- Jižní Čechy: výrazy pro marihuanovou cigaretu - *brčko, žilka, huhu, špek*
- Západní Čechy- Klatovsko: výrazy pro marihuanu *skéra, hulčo, hulení, kytí, mňamka*
- Frýdek-Místek: výrazy pro marihuanu - *konopí, konop, dobrota, hulex*
- Zlín: výrazy pro marihuanu - *hůlo, zelí, čutka*
- Kroměříž - *kapradí*
- nespécikovaná lokalita: *"něco do fajfky", dýmy, josh, kouř, kornout, mrkev, basebalka, matroš, špenát, žiletka,*

Příklady níže uvedené pocházejí z okolí Prahy.

marihuana - *matroš, materiál, ganja, hulení, skéro skank, pálení, model* (spíše označení odrůdy), *modelína, seno, senáž...*

stav intoxikace – *zmaštěnej, „jsem moc“, vypálenej, na šrot...*

marihuanová cigareta – nejčastěji *brko, brčko, žont, mrkev, raketa, špek, špíček*,
úzká cigareta se nazývá *žiletka, žilien*
marihuanová cigareta pro sólové užití - *osobáček*

hašiš – *plastik, hovno, čaras, modelína*

Poetická pojmenování vyjadřují, jak už bylo řečeno jistý hlubší vztah k marihuaně a prožívanému stavu po jejím požití. Nepoužívají se však v běžném hovoru tak často.

Svatá bylina, Marie Huanová, veselý čaj, obláčkový čaj...

Samotní pěstitelé nemají mnoho výrazů týkajících se přímo jejich oboru. V rozhovorech bylo zmíněno jen několik základních označení.

pěstírna – *bedna, skříň, box*

mateční rostliny – *matky*

řezy – *řízky, šnitle*

hnojivo – *hnojka* – podle působení – *růsták, kvěťák*

6. Výzkum

Výzkum byl realizován v letech 2006-2009 převážně mezi jednou z dílčích komunit z okolí Prahy. Vzhledem k příslušnosti této skupiny do širší společenské komunity pěstitelů, nazvané v této práci jako „celorepubliková“ komunita, byl výzkumu rozšířen i o analýzu tohoto společenského agregátu.

Klíčovým faktorem při utváření podoby výzkumu byl kontext ilegality, ve kterém byl výzkum prováděn. Fakt, že má výzkumná skupina ilegální statut ovlivnil jak délku výzkumu, tak výběr výzkumných metod.

Při výzkumu byly naplněny základní požadavky na provedení antropologického výzkumu. Výzkum byl prováděn v terénu mezi jednou z dílčích komunit profesionálních pěstitelů z okolí Prahy po dobu tří let. Závěrů bylo dosaženo kvalitativní analýzou získaných dat.

6.1. Metodologie

V případě celorepublikové komunity pěstitelů se sběr dat soustředil na analýzu v komunitě rozšířených periodik, webových stránek společenských hnutí za legalizaci marihuany, analýzu webů specializovaných obchodů pro pěstitele-growshopů a rozbor diskuzí na pěstitelském serveru Grower.cz.

Ve fázi výzkumu dílčí komunity profesionálních pěstitelů bylo stěžejní výzkumnou metodou pořizování polostrukturovaných a nestrukturovaných rozhovorů. Zásadní pro získání dat bylo rovněž zúčastněné pozorování a tematicky usměrňovaná hromadná diskuze s členy komunity.

Významnou roli hrála ve výzkumu postava klíčového informátora, který jakožto v komunitě uznávaná autorita zajistil neomezený přístup k ostatním respondentům a otevřel možnost realizace řízených diskuzí. V hromadných rozhovorech vidím pro výzkum veliké množství pozitivních jevů. Respondenti většinou ztratí zábrany a nejsou nervózní. Vzhledem k narativní prioritě diskutujících mohou navíc tyto rozhovory antropologovi poskytnout cenné podněty k dalšímu výzkumu.

Při výzkumu nebyl v žádném z případů použit diktafon. Nebyly pořizeny žádné audiovizuální záznamy. Tento postup byl užit zejména z důvodu ochrany respondentů.

6.1.1. Etika výzkumu

Nelegálnost činnosti členů zkoumané skupiny ovlivnil realizaci výzkumu i v souvislosti s etickou otázkou. Osobní morální odpovědnost mě vedla k přesvědčení, že je nutné informovat respondenty alespoň rámcově o tématu a cílech výzkumu a nechat je, za příslibu absolutní anonymity při zpracovávání získaných informací, rozhodnout, zda se chtějí výzkumu zúčastnit jako informátoři.

Slib, který byl pěstitelům složen, musel být zohledněn i v případě této odborné práce. Vzhledem k zachování bezpečí respondentů nemohly být zveřejněny některé detaily, které by případně mohli vést k odhalení totožnosti těchto informátorů.

6.1.2. Reflexe osoby výzkumníka

Sebe sama označuji jako vyznavače principu DIY, zastávám alternativního životního stylu a člena alternativních subkultur založených na tomto principu. Jako uživatel konopných drog zastávám rovněž názor, že by mělo dojít k úplné legalizaci konopných drog. I po uvedení těchto faktů jsem si jistá, že z mé strany v této práci nedochází k pozitivní diskriminaci uživatelů a pěstitelů a ani k pozitivní diskriminaci konopných drog obecně. Teoretický úvod a podloží celého výzkumu vychází z dostupných ověřitelných seriózních zdrojů.

Jistý background mé osoby dopomohl z velké části k průniku do komunity profesionálních pěstitelů netechnického konopí a byl tedy v realizaci výzkumu spíše pozitivním faktorem. Ilegalita činnosti s sebou přináší uzavřenou společenskou strukturu, jejíž odhalení vyžaduje zejména důvěru informátorů. Tato důvěra byla projevena nejen při „face to face“ rozhovorech, ale i v případě přizvání k „obchodním jednáním“.

6.2. Realizace výzkumu

Počet respondentů byl z důvodu uvedených v práci genderově nevyrovnaný. Silně převažoval počet respondentů mužského pohlaví (v komunitě - 8:2).

Věk dotazovaných se pohyboval od 24 do 42 let. Klíčovým informátorem byl muž ve věku 25 let, který s pěstování věnuje pátým rokem. Je příznivcem a členem několika subkultur (freetekno komunity, pražské reggae komunity). V komunitě je jak profesní tak kulturní autoritou.

Rozhovory byly prováděny v klidném domácím prostředí informátorů nebo výzkumníka. Diskuze nebyly většinou plánovány. Vznikaly náhodně, v domě klíčového informátora, u něž se často scházeli jednotliví členové komunity za účelem profesně-přátelských návštěv. Počet účastníků nikdy nepřesáhl pět osob. V několika případech došlo při rozhovorech i při diskuzi ke skupinovému užívání marihuany.

Jak už jsem uvedla v rámci nezúčastného pozorování jsem byla přizvána k několika obchodním jednáním a diskuzím o technologických tématech. Zúčastněné pozorování se týkalo užívání konopných drog spolu s členy komunity a pomoc při zaopatřování rostlin, stavbě pěstebních zařízení a sklizni.

V rámci výzkumu jsem navštívila několik pražských growshopů. Klíčovým informačním centrem v této oblasti byl Growshop v Bořivojově ulici na Praze-Žižkov. Součástí výzkumu bylo i zúčastněné pozorování na celokomunitních akcích (narozeniny Growshopu, Cannabis Cup 2008, Million Marijuana March v letech 2006-2009).

Ověření platnosti závěrů plynoucích z výzkumu jsem prováděla konfrontací zjištění přímo s respondenty.

7. Závěr

Při analýze komunity profesionálních pěstitelů marihuany jsem se zaměřila na dva nejdůležitější kreativní faktory, které působí svou povahou na podobu této komunity. Tito činitelé byli určeni jako 1) kontext ilegality a 2) kulturní užívání marihuany. Výchozím rámcem výzkumu byla teze, že společenské skupiny reagují na nastalé environmentální podmínky vytvořením specifického symbolického systému. Kultura byla v této práci chápána jako adaptační mechanismus. Cílem práce bylo objasnit, jakou roli hraje kulturní užívání marihuany v souvislosti s ilegality prostředí na vznik, podobu a kooperaci společenství pěstitelů.

Kulturní užívání marihuany a chápání přisouzené ilegality v komunitě pěstitelů úzce souvisí s příslušností jejich členů k alternativním subkulturám v České republice. Tento fakt vytváří základní symbolický význam samotného pěstitelství, který byl nazván jako boj proti nastavenému společenskému systému, rovněž ve smyslu prosazování svobody volby alternativního životního stylu (možno chápat jako multikulturní přístup) bez jakéhokoli stupně diskriminace. Díky inklinaci subkultur k alternativním zdrojům a iniciativě informovat se, existuje v těchto společenstvích vysoké povědomí o počátcích války proti drogám a jejich historickém pozadí. Právě z tohoto důvodu jsou pěstitelé marihuany součástí sociálních hnutí za legalizaci marihuany a jako pěstitelé v ní mají své specifické místo. Dají se tudíž právem označovat jako kulturní uživatelé.

Komunita profesionálních pěstitelů je silně ovlivněna kontextem ilegality při svém vzniku i následném fungování. Praktické dopady zákonné definice ilegálnosti byly nalezeny takřka ve všech zkoumaných okruzích. Těmito oblastmi byly například struktura komunity, vznik komunitních vazeb nebo komunikace prostřednictvím specifických komunikačních kanálů a sociolektu. Bylo zjištěno, že tyto praktické adaptační prvky obsahují významné společensko-kulturní symbolické významy související zejména s vyjádřením skupinové identity.

Komunita pěstitelů (celková komunita v ČR) se stává z komunit dílčích (lokálních). Dílčí komunity jsou tvořeny v reálném čase a prostoru kooperujícími jednotlivci (konkrétními pěstiteli). Celorepubliková komunita je veřejně anonymním společenským uskupením komunikujícím zejména prostřednictvím internetových a tištěných médií. Zásadní roli v konfrontaci s kontextem ilegality v obou

typech zkoumaných komunit sehrává kulturní užívání marihuany, které se v první řadě stává demonstrováním symbolickým vyjádřením názorové jednoty a již zmiňované skupinové identity. Kouření marihuany zastává funkci společenského rituálu při uzavírání obchodů, při běžném vzájemném styku členů komunity a společenských styků mimo její hranice.

Výzkum dokazuje, že komunitu pěstitelů marihuany tedy nelze chápat pouze legislativním úhlem pohledu jako skupinu zločinců motivovaných ziskem bez ohledu na způsobované psychické a fyzické újmy společnosti. Pěstitelé jsou právě naopak silně společensky angažovaní ve smyslu snahy o pozitivní přínos společnosti.

Ve světle alternativních informací o konopných drogách, represích, ideologickém základu boje proti drogám a výzkumům podobných komunit může být i pro zatím odmítavou většinovou společnost snazší identifikovat snahy podobných skupin ne jako patologické a destruktivní, ale jako silně společensky kreativní.

Subkultury jsou nedílnou součástí každé společnosti a musí být chápány jako přínosný reflektivní prvek. Obecně je potřebné podporovat vznik takových komunit, jakými jsou alternativní subkultury, protože právě zde na místě, kde je provázanost individua se všemi sférami sociálního života maximální a prosazuje se organizace společenství „zdola“, vzniká tak potřebná osobní společenská odpovědnost jedince.

Použitá literatura:

- Alef. Co to je \"Do-It-Yourself Culture\"? : Jak mohou média veřejné služby přispět k veřejné službě. *Britské listy* [online]. 30.10.2003, .. [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.blisty.cz/art/15798.html>>. ISSN 1213-1792.
- Annual report on the state of the drugs problem in Europe. In *Annual report on the state of the drugs problem in Europe*. Lisabon : EMCDDA, 1,11,2009 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.emcdda.europa.eu/publications/annual-report/2009>>. ISSN 1609-6150.
- BAUMAN, Zygmunt. *Community : Seeking safety in an insecure world*. Cambridge : Polity Press, 2001. 159 s.
- BENARD, Akeia. The Material Roots of Rastafarian. *History and Anthropology*. 1.4.2007, no. 18, s. 89-99.
- BOOTH, Martin. *Konopí: dějiny*. Praha : BB art, 2004.
- BOSCH, Ernest. *Hašiš : Látky psychické a magické rostliny*. Praha : Clinamen, 2000. 187 s.
- BOUCHARD, Martin. A capture-recapture Model to estimate the Size of Criminal population and Risks of Detection in a Marijuana Cultivation Industry. *Quant Criminol*. 8.6.2007, 23, s. 221-241.
- DEKORNE , Jim. *Psychotropní šamanismus*. Praha : Volvox Globator, 1997. 226 s. ISBN 80-7207-098-3.
- DOLEŽAL, J.X. 2010:Zavládl mír nad českou konopnou krajinou : Poslední Reflex Cannabis Cup je tady. *Reflex*. 21.1.2010, 03-10, s. 30-35.
- DOLEŽAL, J.X. *Jxd.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. *Jxd.cz*. Dostupné z WWW: <http://jxd.cz/?page_id=34>.
- DOLEŽAL, J.X. Marihuana a nový silniční zákon. *Reflex*. 12.7.2006, 28, s. 22
- DOLEŽAL, J.X. ZLÝ ZÁKON, HODNÉ KONOPÍ. *Reflex* [online]. 20.6.2007, 25, [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.reflex.cz/Clanek27853.html>>.
- DRUIDA, El. Mluví průkopník pěstování konopí v České republice. *Soft Secrets*. 2008, 1/2008, s. 28.
- Dvanáct let legalizace v ČR. *Konoptikum*. 21.4.2009, 04/09, s. 9

- ESCOHOTADO, Antonio. *Stručné dějiny drog*. Praha : Volvox Globator, 2003.
- FASSMANN, M.: *Stínová ekonomika I., Úvod do studia*, Praha: Českomoravská konfederace odborových svazů, 2000, 93 s.
- FURST, Peter T. *Halucinogeny a kultura*. Alexandr Neuman. [s.l.] : Maťa,
- GREČNÁR, Juraj. Legalizácia marihuany – čo vy na to, pán premiér?. *Blog.grecnar.sk* [online]. 2008, ., [cit. 2010-03-18]. Dostupný z WWW: <http://blog.grecnar.sk/legalizacia-marihuany-co-vy-na-to-pan-premier>.
- HAGEGE, Claude. *Člověk a řeč*. Praha : Karolinum, 1998. 311 s.
- HANNERZ, Ulf. *Cultural complexity : studies in the social organization of meaning*. New York : Columbia University Press, 1992. 346 s. ISBN 0-231-07622-3.
- HARRIS, Marvin. *Theories of culture in postmodern times*. Walnut Creek : Altamira Press, 1999. 224 s.
- KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti – mezioborový přístup 2*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády české republiky, 2003.
- KOŤA, Jaroslav, JEDLIČKA, Richard. Konec dvacátého století, mládež a drogová závislost. In *Mládež-drogy-společnost*. Praha : Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1997. s. 11-69. ISSN 0862-4461.
- KRAUS, Jiří, et al. *Nový akademický slovník cizích slov*. Praha : Academia, 2007. 879 s. ISBN 978-80-200-1351-4.
- LEARY, Timothy. *Chaos a kyberkultura*. Praha : Maťa, 1997.
- LOEWENSTEIN, Bedřich. *My a ti druzí*. Brno : Doplněk, 1997. 354 s. ISBN 80-85765-64-0.
- Manifest. *Konoptikum* [online]. 2009, ., [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <http://www.konoptikum.cz/internals/manifest.php>.
- MANN, John. *Jedy, drogy, léky*. Praha : Academia, 1996. 203 s.

- MIOVSKÝ, Michal, et al. *Konopí a konopné drogy : adiktologické kompendium*. Praha : Grada, 2008. 533 s.
- NOŽINA, Miroslav . *Svět drog v Čechách*. Praha : KPL, 1997. 347 s.
- NEUMAN, Saša. *Reggae*. Praha : Torst, 2005. 145 s. Světem lidové tvorby a world music. ISBN 80-7215-258-0.
- PIKNA, B.: *Téma legalizace drog jako závažný společenský problém ve světě a v České republice*. Bulletin NPDC, č.2/1996.
- PLÍŠTIL, David: Využití technického konopí pro energetické účely. *Biom.cz* [online]. 2004-11-15 [cit. <http://www.bud-in.cz/taxonomy/term/19>].
- PROFANT, Vít, ŠTAMPACH ODYLO, Ivan. Sociální skupiny a hnutí. *Bud' in* [online]. 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupný z WWW: <http://www.bud-in.cz/taxonomy/term/19>.
- RAY, Oakley, KSIR, Charles. *Drugs, society, and human behavior*. [s.l.] :
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly systematické sociologie*. Praha : Eurolex Bohemia, 2004. 260 s.
- ROBINSON, Rowan. *Velká kniha o konopí*. Praha : Volvox Globator, 2000. 284 s. ISBN 80-720-7339-7.
- RUDGLEY, Richard. *Kulturní alchymie: omamné látky v dějinách a kultuře*. Praha : Lidové noviny, 1996.
- RŮŽIČKA, Vlastimil. *Squaty a jejich revoluční tendence*. Praha : Triton, 2006. 207 s.
- SCHNEIDER, F., ENSTE, D. H.: *Shadow Economies: Size, Causes and Consequences*, Journal of Economic Literature, Vol. 38 (Mar. 2000)
- SCHNEIDER, Friedrich; ENSTE, Dominic H. *Shadow Economies: Size, Causes and Consequences*. *Journal of Economic Literature*. 1.4.2000, 38, s. 77-114.
- SZASZ, Thomas. *Ceremoniální chemie : Rituální perzekuce drog, toikomanů a*
- TISKOVÁ ZPRÁVA NÁRODNÍHO MONITOROVACÍHO STŘEDISKA PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI. In *TISKOVÁ ZPRÁVA NÁRODNÍHO MONITOROVACÍHO STŘEDISKA PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI*. Praha : Úřad vlády ČR, 16.11.2009 [cit. 2010-03-13]. Dostupné z WWW: <http://www.icm.cz/files/NMS%2020091116_VZ%202008%20ve%20vlade_tiskova%20zprava_def.pdf>.
- Trestní zákoník - *Bussines.center.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-13]. *Bussines.center.cz*. Dostupné z WWW: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast2h7d1.aspx>.

- *Www.ct24.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/svet/evropa/81733-legalizace-marihuany-na-slovensku-politici-to-nevylucuji/>>.
- *Www.legalizace.cz : legislativa* [online]. 2009 [cit. 2010-03-12]. *Www.legalizace.cz*. Dostupné z WWW: <<http://www.legalizace.cz/legislativa/protidrogova-politika-ve-svete/>>.
- *Www.psp.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. *Www.psp.cz*. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.
- ZIMMER, Lynn Etta. *Marihuana: mýty a fakta*. Praha : Volvox Globator, 2003.

Internetové zdroje:

- www.cannabiscup.cz
- www.growshop.cz
- www.softsecrets.nl
- www.konopijelek.cz
- www.konopa.cz
- www.dropin.cz
- <http://grower.cz>
- www.konoptikum.cz
- www.growmarket.cz
- <http://e-shop.hydroponic.cz>
- www.novygrowshop.cz
- www.growmarket.cz
- www.growland.cz
- www.greenhome.cz
- www.biotop.cz
- <http://eshop.growroom.cz>
- www.growshop-liberec.cz
- www.growshop-tabor.cz
- www.growpodlampou.cz
- www.growstore.cz
- www.taogrowshop.cz
- www.growmania.cz
- <http://eshop.growroom.cz>
- www.mazar.cz/cs
- www.growshop.cz
- www.green-house-tu.cz
- diy.k-ultra.com

Seznam příloh:

Texty písní

Letáky- Million Marihuana March

Pravidla

Přílohy

Texty písní

Interpret: Švihadlo

Píseň: Zelený list

Zdroj: *Www.hlasite.eu* [online]. 2008 [cit. 2010-03-23]. *Www.hlasite.eu*. Dostupné z WWW: <<http://www.hlasite.eu/text-pisne/svihadlo/43179-zelenylist>>.

*V dubnu se musí zasít zelený list
V květnu se musí zalít zelený list
V červnu musí vyrůst zelený list
V červenci se musí hlídat zelený list
V srpnu musí dozrát zelený list
V září se musí sklídit zelený list
V říjnu se musí sušit zelený list
V listopadu se balit musí zelený list
V zimě se musí kouřit zelený list
Z jara se musí kouřit zelený list
V létě se musí kouřit zelený list
Na podzim se musí kouřit zelený list
Zelený list, kouzelný list*

Interpret: Wahnout

Píseň: Sejkonopí

Zdroj: *Www.videoklipy-zdarma.net* [online]. 2010 [cit. 2010-03-23]. *Www.videoklipy-zdarma.net*. Dostupné z WWW: <<http://www.videoklipy-zdarma.net/v/wahnout/sejkonopi/>>.

*V šalvěji brzo po ránu
Sej Ko No Pi tvrdě spal
zdálo se mu o Omanu
tak probudil se mapu vzal
vzal i syna Ko No Pika
i pí Li Ko No Pikovou
strejdu i tetu Nopika
Sej Ko No Pici už jdou
Sej Ko No Pi
Sej Ko Nopata po ránu
u dají vale šalvěji
máme tu přichystánu
raketu na runwayi
tryskový motory spoustěj
a 3..2..1 startujou*

*hlínu domova opouštěj
Sej Ko No Pici už jdou
už táhnou
Sej Ko No Pí
Do Bombaje brzo po ranu
Sej Ko No Pi doletěl
má asi porouchánu
buzolu a ztratil směr
zla navigace No Piku
byla toho příčinou
ze cela generace No Piku
neodletí
zůstanou
tu navždy
Sejkonopí.*

Intrpret: Gaia Mesiah

Píseň: Legalize marihuana!

Zdroj: *Www.hlasite.eu* [online]. 2008 [cit. 2010-03-23]. *Www.hlasite.eu*. Dostupné z
WWW: <<http://www.hlasite.eu/texty-pisni/gaiamesiah>>.

*I'm totally innocent
I just wanna spend my life
don't deserve your punishment
you can see my brotha free
Don't you see*

Follow me brotha, follow me sista, follow me people

*I was born like a slave
now I'm heading to my grave
tell me brotha what they mean
maybe hear my frightened scream*

*but I definitely get high
legalize marijuana*

Letáky – Million Marihuana March

Zdroj: www.legalizace.cz [online]. 2009 [cit. 2010-03-14]. [Www.legalizace.cz](http://www.legalizace.cz).

Dostupné z WWW: <<http://www.legalizace.cz/>>.

Million Marihuana March 2010

Legalizace.cz
DEMONSTRACE ZA LEGALIZACI KONOPÍ

LIVE STAGE:
Green Smatrol
Posmrtné zkušenosti
Propaganja
Uraggan Andrew
Jeto
Ganja Haze
BT'n'J

DJS STAGE:
No Money
Pixie
Adelight
Brooklyn
Ans
Z'Aires
Admiral Kolibal
Herbyboy
Turtlesquad
Netdave & Technical

PSYTRANCE STAGE:
Jayex
Ambientium & Fat_Cat
Ondřej Psyla
FM
Gondar

AFTERPARTIES:
Matrix club | Cross club

DOPROVODNÝ PROGRAM:
Konopný trh | Projevy | Infostánky | Program pro děti

8. května v Praze
13:00 Karlovo nám. | 13:30 pochod směr | 14:00 Park Parukářka

POVOLENÉ LEGALIZACE.CZ, VÍCE NA WWW.LEGALIZACE.CZ

DEMONSTRACE ZA DEHUMANIZACI NÁRODI
GLOBAL PRAHA MARIHUANA MARCH 2008

10. KVĚTNA 13:00 POD NODĚM
VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ

LIVE STAGE:
CZ: 20 POKROK VE POKROKŮM
HUSAR
DOPPLER
KID POKROKŮM
PŘEKONÁNÍ
MILY
SANDR
PROČASOVANÉ
PSYTRANCE STAGE

DJ STAGE:
BABELN
KAPLICK ŠARU
MUCHO
BAYZAR
DR. HARY
PREMERA
LIONHEAD
COLLECTORIAN
TACTYV
NETDAVE & TECHNICAL

PSYTRANCE STAGE:
V.T. MARVIN
SWITCHABLE
STILLBLOX
CENTRAL PARK

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ZA LEGÁLNÍ KONOPÍ PORÁDÁ
DEMONSTRACI ZA LEGALIZACI MARIHUANY

MILLION MARIHUANA MARCH

LIVE STAGE:
DEHET C
TRIGGER
SKAPOLO
WONGKOS
ILAM
URAGGAN ANDREW
ROE DEER
DIRTIE PULPA
APPLE JUICE
GANJA MESSIAH
POSMRTNÉ ZKŮŠENOSTI
UNITY

DJ STAGE:
BABELN
KAPLICK ŠARU
MUCHO
BAYZAR
DR. HARY
PREMERA
LIONHEAD
COLLECTORIAN
TACTYV
NETDAVE & TECHNICAL

DIY ROCK STAGE:
V.T. MARVIN
SWITCHABLE
STILLBLOX
CENTRAL PARK

PSYTRANCE STAGE:

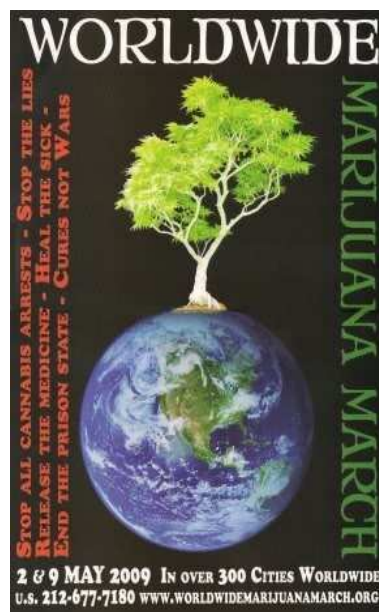
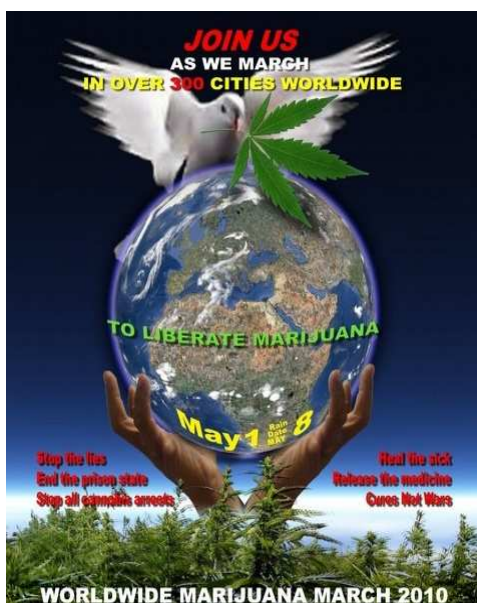
PRAHA 6.5.2006

STAROMĚSTSKÉ NÁMĚSTÍ 13:00

POCHOD NA LETNOU 13:15

LETENSKÁ PLÁN 14:00-22:00

VÍCE INFORMACÍ NA WWW.LEGALIZACE.CZ

Pravidla

Zdroj: *Grower.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://grower.cz/>>.

- 1) *The person who rolls the joint (no matter whose weed it is) gets to spark up the joint and get first hits.*
- 2) *If someone rolls a nice joint, its good to give the person a complement on his rolling skills.*
- 3) *If someone starts bogarting the bowl and starts using the excuse that its okay for him to bogart it since it's his weed, this is definitely not cool. the punishment depends on the quality of the weed and how much he put in. (if it was real crappy and he was real cheap with it, then you bug on the person and rag on him)*
- 4) *If someone is too palsy to light the bowl (due to being too stoned or the person is just a retard) then they must relinquish control of the lighter to someone more able to get it lit. This does NOT mean the person who lights gets free hits... this privilege tends to get abused ("hey lemme light it for you.")*
- 5) *If someone is so much of a palsy that they blow INTO the pipe/joint and blow all the shit on the floor, this person must be ragged on and the person can't smoke on the next round (unless it was his stuff)*

6) *If you smoke with someone in your house, you should let them eat some munchies you may have lying around... don't be cheap with your food, if you have any.*

7) *If someone who's smoked asks for a sip of your soda, you must give him some, (cotton mouth is not fun).*

8) *Converse of #7: if you ask for a sip, don't take a large gulp.*

9) *If smoking from a joint, never put the whole thing in your mouth and get it all sopping wet. It is disgusting and it messes up the joint.*

10) *If your smoking from a bong and there is not enough in the bowl for a whole other hit, you should save the smoke in the chamber for the next person. (Don't let go of the rushhold or 'carb' and take it all yourself)*

11) *Never bogart*

12) *Never bitch about someone else's weed being no good, If you don't like it don't smoke it!*

13) *If a friend gets you high sometime in the future you need to get that friend high*

14) *Thou shalt not turn down a smoke. Ever!*

15) *Phrased in the form of a narrative: My buddy and I are sitting around smoking the weed that I just scored. After flaming-up, and taking a few moderate puffs, I pass it on. The sounds that follow can only be described as vacuum-like. After an a couple of huge, lung-busting tokes, the guy passes back the remnants of something that could have, at some point, been a joint. If it's not completely "canoed", then it's absolutely soaked. I not-so-subtly drop that old Cheech & Chong line "Hey man, can I wring it out for you?" He just looks at me.*

16) *I have noticed the following: After smoking-up, the odd "crass-monkey" some people will actually eat the stained, disgusting roach. This must be because they want that "extra bit" of oil, resin, or whatever is left on the paper. This situation can be compared to the patron of a good restaurant picking up his "as good as empty" plate and licking off the remaining morsels of food. Sure he got that little pool of gravy, but was it really worth it?*

17) *If you buy weed from a friend or a friend of a friend, it is polite to roll a joint, (a small one, if you wish) and smoke with the person who sells you the stuff.*

18) *It is very impolite to hand someone an empty bowl, without notifying that person of it's possible cashed-ness. A proper warning would be 'Here ya go. I think it might be*

cached.

19) The person who fills the bowl is given the opportunity to take the first hit. It doesn't matter who's weed it is.

20) Always remember to thank a person who has gotten you high. I know it sounds silly, but I know people who never say thanks and it gets a little annoying.

21) The person who brought the bud picks the music.

22) When using a bong, DON'T blow out the ashes, unless that's what the "homeowner" does.

23) NEVER go to someone's house EXPECTING them to catch you a buzz. Of course, there are exceptions to this rule...

24) If you spill the bong, clean it up! (And don't forget to put water back in!)

25) When the roach gets too small, if someone has a problem with it, it is common courtesy here to put the roach in a bowl and finish it that way.. that way the people who don't mind burning their fingers don't get it all.

26) Under no circumstances go to the Psychedelic Underground or trust the little fag that runs it. He is a selfish little shit who always tries to rip people off.

27) Thou shalt not roll pinnars. -Contributed by Jimmy